

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The Majang Language

Joswig, A.

Citation

Joswig, A. (2019, June 4). *The Majang Language*. LOT dissertation series. LOT, Amsterdam.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/73814>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/73814>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/73814> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Joswig, A.

Title: The Majang Language

Issue Date: 2019-06-04

Part VI: Texts and Lexicon

VI.1 Texts with Interlinear Translation

VI.1.1 *Dog and Donkey* – wár^L à kú'rój

This text is a traditional narrative, originally collected and transcribed in a similar form by Pete Unseth in 1989, as told by Ermias Rite. It was re-told (and recorded), with some modifications, by Joseph Kalakun in March 2013. A different version of this story is related by Getachew (2014, p. 252ff).

làkè^L bà wár^L à kú'rój. nè bá^L kár ké cò:nà. nè tòné^L cè:gà ké “ì:nák^L jó:p^L cìgì rébéc^Lkáná^Lkík!” nè bò:lé^L wár^L nè dùrìjé ké “wè:!” má^L bò ré kú'rój^L àrí òkó cìnèk. nè bá^L wár tònú kú'rójá^L ké “cà:kóm^L, cé:dën tín^L bójíjé^L ñónk, kó^L ñàrí^L!”

nè bá^L ñàrá^L à jòwé:^Ldí dó:ká^L òmáltá^L òkà cà. nè bá^L cà:dí^L bá^L làkè dùjé^Ldí. nè bá^L cénk^L dádámí^L kú'ròj. má^L cénk^L wár^L làk ñá:w^L. nè bá^L làj tàdápú^L nè dūdūn dé^L tàdápút má^L cénk^L kú'rój dádámí^L cà:dí.

nè bá^L cà:dí^L ká:lt tònú kú'rój^L cà:kómá^L né:ká^L ké “cà:kóm^L, gúndën pàrà áj^L kónk à bálâ:ñ!” nè tòngé:^L wár ké “ì:nè kàt pà:rín! làkè ídít^L cìnò kó^L tíná^L mèlkí ñónk, ídít^L cìnò rìjé^L ké dùjé^Ldík.” má^L cénk^L wár^L è:ñàdâ:ñ. nè è:ñàdâ:ñ dùjé^Ldí à jòwé:^Ldí. nè tòngé:^L ké “kàt ré pà:rín!”

nè cà:dí^L gáj cájtiè árn ká:jònk nò kó^L à írkídík. nè tòngé:^L kú'rój^L kékàr ké “gúndën pàrà áj^L kónkún!” nè tòngé:^L ké “kàt ré pà:rín! mèlkí kò ídít^L cìnè kónk.” nè tòngé:^L wár kékàr ké “àrín à bálâ:ñ!” nè bá^L àr à dō:rún, jét. òkó kó dùrìrì:d kú'rój^L jét, à dō:rún.

nè bá^L cà:dí^L né:ké^L gáj cájtiè árn nè mèlkí dújé^L nè:kē:ñ. nè bá^L jàwé kú'rój cìnè bákin. nè dēnē:r wár^L cìnè à dūdūn dé^L tàdápút, nè tònúrgé:^L ké “má^L cénk^L, ìm^L wō:d?” nè jùmúrgé:^L ké “è:t ré ídít^L cìnò té:té:jí^L ñónk.” nè tònúrgé:^L ké “nè tó^L tá^L wād té:já!” nè kúc wár^L cìnè kónk nè tè:jí tâ:r cìnè bàñé . nè tònágé:^L ké “té:jdí:^Lkín nè tá^L gākín^L dúndè né:kín!” nè tònúrgé:^L ké “òkōn kó

lāk dúndɛŋ gún^L kó kí rérín. kí:ɛ́^L dúndè.” nè cà:dí^L rù:mé téján^L né:k bàŋé. nè kùc dúŋé^L nè òm tār né:k jét nè nār nè kè: ɛ́:gārŋ.

má^L ɓò ré wár àgàlkún^L é:k^L nè kè: òm jét. nè ɓò ré dùnkú ɛ́^L. nè nār:kí dúŋé^L ké:kàr nè kùc tòngé:^L ké “nà: tá^L ɛ́ wár^L cè:ɛ́.” nè tòngé:^L wár ké “á^L mókó tó té:jà tār cìnè cǎ:k?” nè ɗáɗámí:^L dúŋé^L òŋè ɛ́^L, nè nārŋ.

má^L wár^L kónk nār:kí nè òm à óbîŋ. nè nār:kí cà:dí^L kónk nè kàwè dùŋéɗ^L cìnè ɓák^L kómúc né:k à ɓòkòtîr ɗákéɗà, àgút cìnò kán^L ɓòkòtî:ɗ dúŋé^L cìnè cà:kóm^L né:kík, àgút cìnò ègè kán^L kú'rój cìnè à wár^L cìnè cà:kómák^L. nè kán^L cà:dí^L né:ké^L wár^L cìnè ɓòkòtú dùŋéɗ^L né:kîŋ.

nè kán^L tónú wár^L cìnè ké “má^L kó:^L è:t mó?” nè kán^L ɓò ré nār wà:. má^L ɓò ré ɗáké tār^L cìnè kánk^L cà:dí^L.

VI.1.1.1 Free translation

Once there was a dog and a donkey. They went to a place. It was said to them “You are troublemakers!” Dog was beaten and barked “ouch!” Donkey, too, did like this. Dog said to Donkey “Friend, because we are hated, let’s go!”

They went to a different country far away, into the forest. There was a hyena at that place. He, Donkey, was eating. But he, Dog, was hungry. He found an ash-pile and was sleeping on the ashes, but Donkey was eating there.

At midnight Donkey said to his friend “Friend, let me try this thing a little!” Dog told him, “You, don’t try it! There is someone who is coming to us, someone called Hyena.” But he, Dog, sniffed. He smelled Hyena far away. He said “Please don’t try!”

After that it became 4 o’ clock in the morning. Donkey said again “Let me try this thing!” He (Dog) said to him “Please, don’t try it! That person has already come!” Again Dog said “Do it just a little!” And so he did, and brayed very loudly. As loudly as a donkey can cry, he brayed.

It was just 4’ o clock and Hyena came. He tore Donkey apart. He saw Dog sleeping in the ashes, and said to him “And you, who are you?” Dog told him “Sir, I am the butcher.” He (Hyena) shouted to him “So what? Come and butcher for me!” So Dog came and slaughtered all the meat. He (Hyena) said “After you slaughter, give me his heart!” He (Dog) shouted to him “If he had had a heart, he would not have died. He did not have a heart.”

Then he finished all his slaughtering. Hyena came, ate a lot of his meat, and went to sleep.

Dog also, hiding himself, went to eat properly. He also lay down. Hyena, again getting up, came and said “Here it smells to me like Dog.” – “Me? No, not me, but perhaps that meat I slaughtered there?” Hyena sat down to eat, and went away.

But Dog came and ate a lot. Then he came there and bit Hyena on his muzzle until he died, because Hyena had killed his friend, because Donkey and Dog had been friends. And so Dog killed Hyena himself.

He said “Will I now be alone?” And he also went home. But that meat also stayed at that place.

VI.1.1.2 Text with interlinearization

- 1) làké^L ɓà wár^L à kú^Lrój.
 làk-é^L ɓà wár^L à kú^Lrój
 have-IMPS.DJ REMPST.CJ dog\SG.ABS CONJ donkey\SG.ABS
Once there was a dog and a donkey.
- 2) nè ɓá^L kár ké còmà.
 nè ɓá^L kár ké còm-a
 CONJ REMPST go\3P.DJ QUOT far.away-DAT
They went to a place far away.
- 3) nè tòn-é^L cè:gà ké “ìná^Lk jóp^L cìgì rébéc^Lkámá^Lkík!”
 nè tòn-é^L cè:g-à ké ìná^Lk jóp^L cì-g-ì
 CONJ say-IMPS 3P-DAT QUOT 2P people\PL.ABS.MOD REL-PL-SP
 rébéc-kám-ak^L=k
 trouble-NOMIN-PL.ABS=SUB
It was said to them “You are troublemakers!”
- 4) nè bòl-é^L wár^L nè dùrìj-é ké “wě:!”
 nè bòl-é^L wár^L nè dùrìj-é ké wě:
 CONJ hit=IMPS dog\SG.ABS CONJ cry-3S.DJ QUOT ouch!
Dog was beaten and barked “ouch!”

- 5) **má^L bɔ̀ ré kú'rój^L àrí òkó cìnèk.**
má^L bɔ̀ ré kú'rój^L àr-í òkó cì-n-è=k
but also 3S.PRAG donkey\SG.NOM do-3S.DJ like DEM-SG-HR=POSS
Donkey, too, did like this.
- 6) **nè ɓá^L wár tònú kú'rój^L ké “cà:kóm^L, cé:dě̀n tín^L ɓó:jí:dě̀: ɲónk,**
kó^L ɲà:rí:^L!”
nè ɓá^L wár tòn-í kú'rój-á^L ké cà:kóm^L
CONJ REM PST dog\SG.NOM say-3S.DJ donkey-SG.DAT QUOT friend\SG.ABS
cé:dě̀n tín^L ɓó:j-í:d-ɛ:^L ɲónk kó^L ɲà:r-í:^L
because 1P hate-RELPST-IMPS SUB HORT.1P go-1P.DJ
Dog said to Donkey “Friend, because we are hated, let's go!”
- 7) **nè ɓá^L ɲà:rár à jòwé:ɗí dó:ká^L òmáltá^L dũkà câ.**
nè ɓá^L ɲà:r-ár à jòwé:ɗ-í dó:k-á^L òm-áltá^L
CONJ REM PST go-3P.DJ CONJ far-3S.DJ land-SG.DAT one-DAT
dũk-à cá^L
forest-SG.DAT DEM\SG.HR.DAT
They went to a different country far away, into the forest.
- 8) **nè ɓá^L cà:dí^L ɓák^L làkè dũɲéd^L.**
nè ɓá^L cà:dí^L ɓák^L làk-è dũɲéd^L
CONJ REM PST there REF\REMPST have-IMPS.CJ hyena\SG.ABS
There was a hyena at that place.
- 9) **nè ɓá^L cénk^L dǎdǎmí:^L kú'rôjɲ.**
nè ɓá^L cénk^L dǎdǎm-i:^L kú'rój^L=ɲ
CONJ REM PST 3S.CONTR eat\IPFV-AP.3S donkey\SG.NOM=SFT
He, Donkey, was eating.
- 10) **má^L cénk^L wár^L làk ɲá:w^L.**
má^L cénk^L wár^L làk ɲá:w^L
but 3S.CONTR dog\SG.ABS have\3S hunger\SG.ABS
But he, Dog, was hungry.
- 11) **nè ɓá^L làn tǎdǎpú^L nè dũdũn dǎ^L tǎdǎpút má^L cénk^L kú'rój dǎdǎmí:^L cà:dí.**
nè ɓá^L làn tǎdǎpú^L nè dũdũn dǎ^L
CONJ REM PST find\3S.CJ ashpile\SG.ABS CONJ sleep\IPFV.3S down
tǎdǎpút má^L cénk^L kú'rój dǎdǎmí:^L cà:dí
ash.pile\SG.LOC but 3S.CONTR donkey\SG.ABS eat\AP.3S there
He found an ash-pile and was sleeping on the ashes, but Donkey was eating there.

- 12) nè bá^L cà:di^L ká:lt tònú kú'rój^L cà:kómá^L né:ká^L ké "cà:kóm^L, gúndě̀n pà:rà áṅ^L kónk à bálá:ṅ!"

nè bá^L cà:di^L ká:lt tòn-í kú'rój^L cà:kóm-a^L
 CONJ REMPT then midnight say-3S.DJ donkey\SG.NOM friend\SG-DAT
 né:k-a^L ké cà:kóm^L gúndě̀n pà:r-à áṅ^L
 POSS\3S.SG-DAT QUOT friend\SG.ABS let.me! try-1S.CJ thing\SG.ABS
 kónk à bálá: = ṅ
 REF\RECPST CONJ little\3S=SFT

At midnight Donkey said to his friend, "Friend, let me try this thing a little!"

- 13) nè tòngé^L wár ké "ì:nè kàt pà:rín!

nè tòn-gê:d̥ wár ké ì:nè kàt pà:r-ín
 CONJ say-TF.3S.DJ dog\SG.NOM QUOT you HORT\NEG try-2S.DJ
 Dog told him, "You, don't try it!"

- 14) làkè ídít^L cìnò kó^L tíná^L mèlki ṅónk, ídít^L cìnò rìjé^L ké dūṅédík."

làk-è ídít^L cì-n-ò kó^L tín-a^L mèl-kí
 have-IMPS.CJ person\SG.ABS REL-SG-DIST NFUT 1P-DAT arrive-CP.3S.DJ
 ṅónk ídít^L cì-n-ò rìj-é^L ké dūṅédík = k
 SUB person.SG.ABS REL-SG-DIST call-IMPS QUOT hyena\SG.ABS=SUB
 There is someone who is coming to us, someone called Hyena."

- 15) má^L cénk^L wár^L è:ṅàd̥ǎ:ṅ.

má^L cénk^L wár^L è:ṅàd̥ǎ: = ṅ
 but 3S.CONTR dog\SG.ABS sniff\3S=SFT
 But he, Dog, sniffed.

- 16) nè è:ṅád̥r dūṅéd^L à jòwé:d̥i:ṅ.

nè è:ṅád̥r dūṅéd^L à jòwé:d̥-i: = ṅ
 CONJ smell-CF.3S.DJ hyena\SG.ABS CONJ far-3S=SFT
 He smelled Hyena far away.

- 17) nè tòngé^L ké "kàt ré pà:rín!"

nè tòn-gê:d̥ ké kàt ré pà:r-ín
 CONJ say-TF.3S.DJ QUOT HORT\NEG 2S.PRAG try-2S.DJ
 He said "Please don't try!"

- 18) nè cà:di^L gāj cājtiè árn kájònk nò kó^L à írkídík.

nè cà:di^L gāj cājti^L-e^L árn káj-ònk
 CONJ then succeed\3S.CJ hour-PL.ABS ten night\SG-POSS

nò kó^L à írkíɗ=k
 CONJ NFUT CONJ dawn=SUB

After that it became 4 o' clock in the morning.

- 20) nè tòngé^L kú'rój^L kékàr ké "gúndě́n pàrà ɲ^L kónkúŋ!"
 nè tòn-gê:ɗ kú'rój^L kékàr ké gúndě́n pàr-à
 CONJ say-TF-3S.DJ donkey\SG.NOM again QUOT let.me try-1S.CJ
 ɲ^L kónk=ŋ
 thing\SG.ABS REF\RECPST=SFT
Donkey said again "Let me try this thing!"

- 21) nè tòngé^L ké "kàt ré pà:ín!
 nè tòn-gê:ɗ ké kàt ré pàr-ín
 CONJ say-TF.3S.DJ QUOT HORT\NEG 2S.PRAG try-2S.DJ
He (Dog) said to him "Please, don't try it!"

- 22) mèlkí kò ídít^L cìnè kónk."
 mèl-kí kò ídít^L cì-n-è kónk
 arrive-CP.3S.DJ RECPST\CJ man\SG.ABS DEM-SG-HR REF\RECPST
That person has already come!"

- 23) nè tòngé^L wár kékàr ké "àrín à bálâŋ!"
 nè tòn-gê:ɗ wár kékàr ké àr-ín à bálá: =ŋ
 CONJ say-TF.3S.DJ dog\SG.NOM again QUOT do-2S.DJ CONJ little\3S=SFT
Again Dog said "Do it just a little!"

- 24) nè ɓá^L ǎ à dɔ:rúŋ, jét.
 nè ɓá^L ǎ à dɔ:r-í=ŋ jét
 CONJ REM PST do\3S.DJ CONJ shout-3S.DJ=SFT very
And so he did, and brayed very loudly.

- 25) òkó kó dūrìrì:ɗ kú'rójk jét, à dɔ:rúŋ.
 òkó kó dūr-ir-i:ɗ kú'rój=k jét
 like RECPST cry-INCPT-REL PST.3S donkey\SG.ABS=SUB very
 à dɔ:r-í=ŋ
 CONJ shout-3S.DJ=SFT
As loudly as a donkey can cry out, he brayed.

- 26) nè ɓá^L cà:dí^L né:ké^L gāj cájítì árn nè mèlkí dūŋé^L nè:kêŋ.
 nè ɓá^L cà:dí^L né:k-e^L gāj cájítí^L-e^L árn
 CONJ REM PST then POSS\3S.SG-LOC succeed\3S.CJ hour-PL.ABS ten
Then he succeeded at ten o'clock.

nè mèl-kí dŋɛ́ nè:k-é=ŋ
 CONJ arrive-CP.3S.DJ hyena\SG.NOM.MOD POSS\3S.SG-NOM=SFT
It was just 4 o'clock and Hyena himself came.

27) nè ɓá^L jàwé kú'rój cinè ɓákɪŋ.
 nè ɓá^L jàw-é kú'rój cì-n-è ɓák=ŋ
 CONJ REM PST cut-3S.DJ donkey\SG.ABS DEM-SG-HR REF\REMPST=SFT
He tore that aforementioned donkey apart.

28) nè dènêr wár^L cinè à dũdũn dɛ^L tādápút, nè tònúrgé^L ké “má^L cénk^L, ɪn^L wô:d?”
 nè dèn-êr wár^L cì-n-è à dũdũn dɛ^L tādápút
 CONJ see-CF.3S dog\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR CONJ lie\IPFV.3S down ash\SG.LOC
 nè tòn-ír-gê:d ké má^L cénk^L ɪn^L wô:d
 CONJ say-INCPT-TF.3S QUOT but 2S.CONTR 2S who
He saw Dog sleeping in the ashes, and said to him “And you, who are you?”

29) nè jùmúrgé^L ké “è:t ré ídít^L cinò tétéjɪ: ɲónk.”
 nè jùmúr-gê:d ké è:t ré ídít^L cì-n-ò
 CONJ reply-TF.3S.DJ QUOT 1S 2S.PRAG man\SG.ABS REL-SG-DIST
 tétéjɪ-i^L ɲónk
 skin\IPFV-AP.3S SUB
And Dog said to him “Sir, I am the butcher.”

30) nè tònúrgé^L ké “nè tɔ^L tá^L wád tɛjɪ!”
 nè tòn-ír-gê:d ké nè tɔ^L tá^L wád tɛjɪ-a
 CONJ say-INCPT-TF.3S.DJ QUOT CONJ INTERJ 1S.DAT come\IMP.SG skin-IMP.SG
He (Hyena) shouted to him “So what? Come and butcher for me!”

31) nè kúc wár^L cinè kónk nè tɛjɪ tār cinè bàŋé.
 nè kúc wár^L cì-n-è kónk
 CONJ come\3S.DJ dog\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR REF\RECPST
 nè tɛjɪ-í tār cì-n-è bàŋé
 CONJ skin-3S.DJ meat\SG.ABS DEM-SG-HR all
So Dog came and slaughtered all that meat.

32) nè tónágé^L ké “tɛjɪ: kín nè tá^L gákín^L dúndè né:kɪŋ!”
 nè tòn-á-gê:d ké tɛjɪ-ɖi-k-ín nè tá^L
 CONJ say-DIR-TF.3S.DJ QUOT skin-AP-EXT-2S.DJ CONJ 1S.DAT
 gâɓ-kín^L dúndè né:k=ŋ
 give-CP.2S.SG heart\SG.ABS POSS\3S.SG.ABS=SFT
He (Hyena) said “After you slaughter, give me his heart!”

- 33) nè tònúrgé:^L ké “òkòn kó làk dúnděṅ gún^L kó kí rérín. kí:ḍé:^L dúndè.”
 nè tòn-ír-gê:ḍ ké òkòn kó làk dúndě=ṅ
 CONJ say-INCPT-TF.3S.DJ QUOT if RECPST have\3S heart\SG.ABS=CND
 gún^L kó k-í rérín k-í:ḍ-e:^L dúndè
 before RECPST NEG-3S die\NEG NEG-RELPST-IMPS heart\3S.ABS
 He (Dog) shouted to him “If he had had a heart, he would not have died. He did not have a heart.”
- 34) nè cà:ḍí^L rù:mé téján^L né:k bàṅé.
 nè cà:ḍí^L rù:m-é téj-an^L né:k bàṅé
 CONJ then finish-3S.DJ skin-INF\SG.ABS POSS\3S.SG.ABS all
 Then he finished all his slaughtering.
- 35) nè kùc ḍúṅé^L nè òam târ né:k jét nè ṅàr nè kè: ḍé:gâr.
 nè kùc ḍúṅé^L nè òam târ né:k jét
 CONJ come\3S hyena\SG.NOM CONJ eat\3S.CJ meat\SG.ABS POSS\3S.SG.ABS very
 nè ṅàr nè kè: ḍé:gâr=ṅ
 CONJ go\3S.DJ CONJ go\3S sleep\3S.DJ=SFT
 Hyena came and ate his meat thoroughly and went to sleep.
- 36) má^L ḥò ré wár àgàlkún^L é:k^L nè kè: òam jét.
 má^L ḥò ré wár àgàl-kún^L é:k^L
 but also 3S.PRAG dog\SG.NOM hide-SIMUL.3S.DJ body\SG.ABS
 nè kè: òam jét
 CONJ go\3S eat\3S.DJ very
 Dog also, while hiding himself, went to eat properly.
- 37) nè ḥò ré dùnkú ḍé:^L.
 nè ḥò ré dùn-kí ḍé:^L
 CONJ also 3S.PRAG lie-CP.3S.DJ down
 He also lay down.
- 38) nè ṅàrkí ḍúṅé^L kékàr nè kùc tòngé:^L ké “ṅà: tá^L ḍé wár^L cè:ḍí.”
 nè ṅàr-kí ḍúṅé^L kékàr nè kùc tòn-gê:ḍ
 CONJ go-CP.3S.DJ hyena\SG.NOM again CONJ come\3S say-TF.3S.DJ
 ké ṅà: tá^L ḍé wár^L cè:ḍí
 QUOT smell\3S.DJ 1S.DAT of dog\SG.ABS here
 Hyena, again getting up, came and said “Here it smells to me like Dog.”
- 39) nè tòngé:^L wár ké “á^L mòkótó^L téjà târ cì:ṅ cǎ:k?”
 nè tòn-gê:ḍ wár ké
 CONJ say-TF.3S.DJ dog\SG.NOM QUOT

á^L mókó tó^L téj-à târ cì-n-è cá^L=k
 INTERJ NEG\EXIST INTERJ skin\1s.CJ meat\SG.ABS DEM-SG-HR there=SUB
 Dog told him “Me? No, not me, but perhaps the meat I slaughtered there?”

- 40) nè dǎdǎmí^L dǔŋé^L dònè dǎ^L, nè ɲǎrɲ.
 nè dǎdǎm-i^L dǔŋé^L dòn-è dǎ^L nè ɲǎr=ɲ
 CONJ eat\IPFV-AP.3s hyena\SG.NOM sit-3s.CJ down CONJ go\3s.DJ=SFT
 Hyena sat down to eat, and went away.

- 41) má^L wár^L kónk ɲǎrkí nè dām à óbí:ɲ.
 má^L wár^L kónk ɲǎr-kí nè dām à óbí:=ɲ
 but dog\SG.NOM.MOD REF\RECPST go-CP.3s.DJ CONJ eat\3s CONJ big\3s=SFT
 But Dog came and ate a lot.

- 42) nè ɲǎrkí cà:dí^L kónk nè kàwè dǔŋéd^L cìnè bák^L kó:múc né:k à bòkòtúr
 dákédǎ, àgút cìnè kán^L bòkòtù:d dǔŋé^L cìnè cà:kóm^L né:kík, àgút cìnè ègè
 kán^L kú'rój^L cìnè à wár^L cìnè cà:kómák^L.
 nè ɲǎr-kí cà:dí^L kónk nè kàw-è dǔŋéd^L cì-n-è
 CONJ go-CP.3s.DJ there REF\RECPST CONJ bite-3s.CJ hyena\SG.ABS DEM-SG-HR
 bák^L kó:múc né:k à bòkòt-ír dákédǎ àgút
 REF\REMPST muzzle\SG.ABS POSS\3s.SG.ABS CONJ kill-CF.3s.DJ only because
 cì-n-ò kán^L bòkòt-i:d dǔŋé^L cì-n-è cà:kóm^L
 DEM-SG-DIST MEDPST kill-REL PST.3s hyena-SG.NOM.MOD¹¹⁰ DEM-SG-HR friend\SG.ABS
 né:k=k àgút cì-n-ò ègè kán^L kú'rój^L
 POSS\3s.SG.ABS=SUB because DEM-SG-DIST COP MEDPST donkey\SG.NOM.MOD
 cì-n-è à wár^L cì-n-è cà:kóm-ak^L
 DEM-SG-HR CONJ dog\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR friend-PL.ABS
 Then he came there and bit Hyena on his muzzle until he died, because
 Hyena had killed his friend, because Donkey and Dog had been friends.

- 43) nè kán^L cà:dí^L né:ké^L wár^L cìnè bòkòtú dǔŋéd^L né:kín.
 nè kán^L cà:dí^L né:k-e^L wár^L cì-n-è
 CONJ MEDPST then POSS\3s.SG-LOC dog\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR
 bòkòt-í dǔŋéd^L né:k=ɲ
 kill-3s.DJ hyena\SG.ABS POSS\3s.SG.ABS=SFT
 And so then Dog killed Hyena himself.

¹¹⁰ The case of this noun is ambiguous. An interpretation as ergative is possible. The same is true for dog and donkey in the following clause, which could be interpreted as absolutive cases. If so, these unexpected case markings may be related to the status of these two sentences as the moral or summary line of the story.

- 44) nè kán^L tònú wár^L cìnè ké “má^L kó^L è:t mó?”
 nè kán^L tòn-í wár^L cì-n-è ké má^L kó^L è:t mó
 CONJ MEDPST say-3S.DJ dog\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR QUOT but NFUT 1s alone
 He said “Will I now be alone?”
- 45) nè kán^L ɓò ré ɲà:r wà:.
 nè kán^L ɓò ré ɲà:r wà:
 CONJ MEDPST also 3S.PRAG go\3S.DJ house\SG.DAT
 And he also went home.
- 46) má^L ɓò ré dàkɛ tá:r^L cìnè kánk^L cà:dí^L.
 má^L ɓò ré dàk-é tá:r^L cì-n-è kánk^L cà:dí^L
 but also 3S.PRAG stay-3S.DJ meat\SG.NOM.MOD DEM-SG-HR REF\MEDPST there
 But that meat also stayed at that place.

VI.1.2 Waalook and Leer – wà:lók à lɛr

This text is a traditional narrative, originally collected and transcribed in a similar form by James and Whashu Kim around the year 2002. It is apparently based on a similar story transcribed by Pete Unseth in 1988, as told by Nigusse Tula. Kim’s version was later re-told (and recorded), with some modifications, by Joseph Kalakun in July 2012, and received further editing by Hawariat Babure, Epheson Teramaj and Joseph Kalakun himself. Stauder (1970, p. 107) states that Leer was the founding father of the Majangir, and that Walo was his brother. Leer later disappeared to the land of the white people, but Walo stayed. The two main characters of the following story are difficult to reconcile with Leer and Walo as mentioned by Stauder. Leer is here clearly a trickster and does not display the characteristics of wisdom and responsibility as would befit a founding father. This story is very similar to the longer narrative told in English by Damene (2016). Another shorter version (in Majang) is found in Getachew’s collection (2014, p. 302ff).

wà:lók à lɛr cè:g ɓá^L cà:kómá^L. nè ègè wà:lók gá:gè. má^L lè:r ídí^L cìnò dɛgèjɪk.

nè ɓá^L ɓɛɲ òmáltè tònú lè:r ké, “wà:lók, kó^L tɛ ɓòkò:tù: ìndíá^L gánk!” nè wà:lók kòɓú ké é:kêr. nè ɓòkòtù émé^L. má^L lè:r ɓòɲú émé^L nè èkàɲè:f lònɡóló:tè gòrɔà dɛ:gá^L cɔ. nè tònú cà:kómá^L né:ká^L ké “dámú^L tá:mé^L á:béé:kònk.” nè cà:kóm^L nè:ké^L kòɓú ké é:kêr nè dām tá:mé^L á:béé:kònk. nè cà:dí^L kár ɲó:dá^L nè dèné cà:kóm^L nè:ké^L à kír gájít^L à gé:nk. nè kò:nj ké “í‘tó ré cénk dādamùn júmój?” nè jùmúrgé^L lè:r ké “dāmún jét à rɛɲ.”

nè cà:df^L bɛɲ òmáltè dɛné wà:lók gòpàn wɛj lɛ:rík à ɪci lònɔ́lò:t. nè bɔ̀ ré kè:df^L dɛ:gá^L cɔ̀. nè kè: lɛ̀nki émé^L lɛ:rà. nè bòná^Lgê:d cākàí: lɛ:rík. nè dām ké pò: nè ɲá:ɲ. má^L bòkòtú émé^L lɛ:rà:ɲ. nè rí:bákún^L gòpè cá^L kó^L mèlkí^L lɛ:rk, é rí:bérgé^L kòcǐé né:k ádá^L.

nè mèlkí lɛ:r nè dɛné émé^L à bɛ:lér ɲèdá^L gè:mé^L tóré^L nè cāká:gé^L ké “indí rògúkún^L tá^L àgút^L jíkòñ? kòbún ké dílká^L nà ólǐr?” nè wídérgé^L é:k^L nè bɛ:cé òkó cìnik. nè kì:gê:d nájé^L, rɛr bá^L èmé^Lcá:ɲ. nè dɛgér ké bòkòtú kó wà:lók.

nè cà:df^L bònú nè dɪ:lé wà: tàpádónk. nè kè: rí:bɛ:r gòpè. nè mèlé wà: pɛ:tákònk nè kòmíj cè:gín. tònú étà òmáltá^L ké “làkín tó:mók^L à ègèr?” nè tòngé^L ké “làká à jít^L.” má^L bɔ̀ ré ídɪ^L òmáj tònú ké “làká cá:k^L à ànàn.” má^L jì:tén^L nè:ké^L tònú ké “làká cá:k^L à pé:j^L.” nè tòngé^L lɛ:r ké “dí:l^L tá^L mád^L kòcǐéónk jàrtià cós^L bɛ:bèr gòpè còk. kè:dín gágídín^L òkó cìnik nè òkòñ kí bónú:dín nè mùké:dín áto^L né:k”. nè jàrtí^L kónk dɪ:lé mád^L kónkún. nè gágé:^Ldín nè jàrtí^L kónk kí bónú:d. nè mùké:d áto^L né:k. nè jàrtí^L kónk dɪ:rɲ. nè ɲódúrgê:d càmâ. nè kè: tònú lɛ:rà ké “gágábkéjgídá^L nè kí bónú:d.” nè kúcú lɛ:r nè dɛné à kó dɪ:rɲ. má^L kó rí:bé bɛ:dít nè lɛ:r tònú jàrtià kónk ké “à bòkòtún kó ré indín. làɲá kó^L indí^L é:t^L? dàkín kó^L tá^L à indín”. nè jàrtí^L kónk tònú ké “á^L má^L ègè cìnì rākáté^L ké jíkòñ? bòkòtún kó ré ɲá:ɲá^L cénk, nè kó àrìn dɛgè”. nè tònú lɛ:r ké “bòkòdɪ:kín kó rɛ. ɪ:n^L dàkín kó^L tá^L à jàrtí.”

VI.1.2.1 Free translation

Waalook and Leer were friends. Waalook was an idiot. But Leer was a deceiver. One day Leer said: “Waalook, hey, let us kill our mothers!” Waalook thought he was serious. So he killed his mother. But Leer took his mother and brought her across the river with a vine. He told his friend: “Eat figs!”¹¹¹ His friend thought this was serious and he ate figs. Then they went to the toilet and he saw that his friend’s (excrement) didn’t seem to look like his. He asked “Does it seem that you are eating roots?” Leer responded “You need to chew very properly.”¹¹²

Later, one day, Waalook saw the way to Leer’s house, with the vine hanging. He also went across to the other side. He went to find Leer’s mother. She gave him Leer’s prepared food. He ate all and went. But he killed Leer’s mother. While putting her down on the path that Leer would come along, he

¹¹¹Because he had no mother to cook for him any more. Figs are always available.

¹¹²lit: eat until it dies. The implication is that Waalook’s excrements would look like Leer’s if he just chewed the figs properly.

put her pipe in her mouth. When Leer came along, he saw his mother with her teeth open and asked "Why are you laughing at me? Do I seem to bring you fish?" He came closer and touched her like this. She did not respond to him; his mother had died. He knew that Waalook had killed her.

He then took (her) to the ruler's house. He put her down on the path. He arrived at the house of the women, and he asked them. He told one of them "How many children do you have?" She said "I have three." But another woman said "I have four children." But the third one said "I have two." Leer told her "Take for me the fire of the pipe to the woman sitting on the path! Go and give her just like this, and if she does not take it, push it into her mouth!"

So the woman took the fire. When she gave it to her, the woman did not take it. She pushed it into her mouth. The woman fell over. She left her there. She went to tell Leer "Whenever I gave it to her, she did not take it." Leer came and saw that she had fallen. But Leer had placed her sitting. He said to the woman "So you have killed my mother. Where do I find a mother now? You will be my mother for me." The woman said: "Oh! What kind of problem is this? You yourself have killed your mother." Leer said "You are the one who killed. You will remain my wife."

VI.1.2.2 Text with interlinearization

- 1) wà:lók à lè:r cè:g bá^L cà:kómák^L.
wà:lók à lè:r cè:g bá^L cà:kóm-ak^L
Waalook CONJ Leer 3P.CONTR REM PST friend-PL.ABS
Waalook and Leer were friends.
- 2) nè ègè wà:lók gá:gè.
nè ègè wà:lók gá:gè
CONJ COP Waalook\NOM idiot\SG.ABS
Waalook was an idiot.
- 3) má^L lè:r ídít^L cìnò dègèjík.
má^L lè:r ídít^L cì-n-ò dègèj=k
but Leer\NOM man\SG.ABS REL-SG-DIST deceiver\SG.ABS=SUB
But Leer was a deceiver.

- 4) nè ɓá^L ɓɛɲ òmáltè tònú lèr ké “wà:ló:k, kó^L tè ɓòkót:tì: ìndíá^L gânk!”
 nè ɓá^L ɓɛɲ òm-áltè tòn-í lèr ké
 CONJ REM PST day\SG.LOC one-LOC say-3S.DJ Leer\NOM QUOT
 wà:ló:k kó^L tè ɓòkót:t-í^L ìndí-a^L gânk
 Waalook\NOM HORT\1P INTERJ kill-1P.DJ mother\1S-PL.ABS.MOD POSS\1P.PL.ABS
 One day Leer said: “Waalook, hey, let us kill our mothers!”
- 5) nè wà:ló:k kòɓú ké é:kêr.
 nè wà:ló:k kòɓ-í ké é:kêr
 CONJ Waalook\NOM think-3S.DJ QUOT truth\SG.ABS
 Waalook thought he was serious.
- 6) nè ɓòkòtù éméç^L.
 nè ɓòkòt-ì éméç^L
 CONJ kill-3S.CJ mother\3S.SG.ABS
 So he killed his mother.
- 7) má^L lèr ɓòɲú éméç^L nè èkàɲè:ɗ lònɲólót:tè gòrɗà ɗé:ɡá^L cɔ̃.
 má^L lèr ɓòɲ-í éméç^L nè èkàɲ-ɛ:ɗ
 but Leer\NOM take-3S.DJ mother\3S.SG.ABS CONJ cross-REFOBJ.3S
 lònɲólót:t-è gòrɗ-à ɗé:ɡá^L cɔ̃^L
 vine\SG-LOC river\SG-DAT across DEM\SG.DIST.DAT
 But Leer took his mother and brought her with a vine across the river.
- 8) nè tònú cà:kómá^L né:ká^L ké “ɗámú^L támmé^L á:béé:kònk.”
 nè tòn-í cà:kóm-a^L né:k-a^L ké ɗám-i^L
 CONJ say-3S.DJ friend\SG-DAT POSS\3S.SG-DAT QUOT eat-IMP.SG
 támm-é^L á:bé-ɛ:k-ònk
 fruit-PL.ABS.MOD fig.tree-PL-POSS
 He told his friend: “Eat figs!”
- 9) nè cà:kóm^L nè:ké^L kòɓú ké é:kêr nè ɗám támmé^L á:béé:kònk.
 nè cà:kóm^L nè:k-é^L kòɓ-í ké é:kêr
 CONJ friend\SG.NOM.MOD POSS\3S.SG-NOM think-3S.DJ QUOT truth\SG.ABS
 nè ɗám támm-é^L á:bé-ɛ:k-ònk
 CONJ eat\3S.CJ fruit-PL.ABS fig.tree-PL-POSS
 His friend thought this was serious and he ate figs.
- 10) nè cà:ɗí^L kár ɲó:ɗá^L nè ɗèné cà:kóm^L nè:ké^L à kír ɡájít^L à ɡé:mk.
 nè cà:ɗí^L kár ɲó:d-a^L nè ɗèn-é cà:kóm^L
 CONJ then go\3P.DJ excrement\SG-DAT CONJ see-3S.DJ friend\SG.NOM.MOD

nè:k-é^L à k-ìr gáj-it^L à gé:nk

POSS\3S.SG-NOM CONJ NEG-3P resemble-NEG CONJ POSS\3S.PL.ABS

Then they went to the toilet and he saw that his friend's (excrement) didn't seem to look like his.

- 11) nè kò:níj ké “í'tó ré cénk dādamùn júmój?”

nè kò:níj ké í'tó ré cénk dādam-ín júmój

CONJ ask\3S.DJ QUOT it.seems 2S.PRAG 2S.CONTR eat\IPFV-2S.CJ root\SG.ABS

He asked “Does it seem that you are eating roots?”

- 12) nè jùmúrgé:^L lè:r ké “dāmún jét à rě:r.”

nè jùmúrgé:^L lè:r ké dām-ín jét à rě:r=ŋ

CONJ respond-TF.3P.DJ Leer\NOM QUOT eat-2S.DJ very CONJ die\3S.DJ=SFT

Leer responded “You need to chew very properly.” (lit: eat until it dies)

- 13) nè cà:dí^L bēn òmáltè dēné wà:lô:k gòpàn wēj lè:rík à ìcì lònghólô:t.

nè cà:dí^L bēn òm-áltè dēn-é wà:lô:k

CONJ then day\SG.LOC one-LOC see-3S.DJ Waalook\ERG

gòp-an^L wēj lè:r-k à ìc-í lònghólô:t

path-SG.ABS house\SG.ABS Leer-POSS CONJ hang\3S.DJ rope\SG.ABS

Later, one day, Waalook saw the way to Leer's house, with the vine hanging.

- 14) nè bô ré kè:dí dē:gá^L cō.

nè bô ré kè:d-í dē:gá^L cō^L

CONJ also 3S.PRAG go-3S.DJ across DEM\SG.DIST.DAT

He also went across to the other side.

- 15) nè kè: lāŋkì émé:^L lè:rà.

nè kè: lāŋ-kì émé:^L lè:r-a^L

CONJ go\3S find-CP.3S.CJ mother\3S.ABS Leer-DAT

He went to find Leer's mother.

- 16) nè bōŋá'gē:d cākāi: lè:rík.

nè bōŋ-á-gē:d cākāi: lè:rík

CONJ take-DIR-TF.3S.CJ meal\SG.ABS Leer-POSS

She gave him Leer's meal.

- 17) nè dām ké pō: nè ŋǎ:rŋ.

nè dām ké pō: nè ŋǎ:r=ŋ

CONJ eat\3S.DJ QUOT INTERJ CONJ go\3S.DJ=SFT

He ate all and went.

- 18) **má^L ɓòkòtú émé^L lèrǎŋ.**
má^L ɓòkòt-í émé^L lèr-à=ŋ
but kill-3s.DJ mother\SG.NOM Leer-DAT=SFT
But he killed Leer's mother.
- 19) **nè rí:ɓákún^L gòpè cá^L kó^L mèlkí^L lèrk, é rí:ɓérgé^L kòcíé né:k ádá^L.**
nè rí:ɓ-a-kún^L gòp-è cá^L kó^L mèl-kí-d^L
CONJ place-DIR-SIMUL.3s.DJ path\SG.LOC DEM\SG.HR.LOC NFUT arrive-CP-RELPST.3s
lèr=k é rí:ɓ-er-gè:d kòcíé né:k ád-a^L
Leer\NOM=SUB CONJ\IRR put-INCPT-TF.3s.CJ pipe\SG.ABS POSS\3s.SG.ABS mouth\SG-DAT
While putting her down on the path that Leer would come along, he put her pipe in her mouth.
- 20) **nè mèlkí lèr nè dèn émé^L à ɓé:íler nédá^L gè:né^L tóré^L nè càká:gè:d ké “índí**
ràgúkún^L tá^L àgút^L jìkôn?
nè mèl-kí lèr nè dèn-é émé^L à
CONJ arrive-CP.3s.DJ Leer\NOM CONJ see-3s.DJ mother\3s.SG.ABS CONJ
ɓé:í-er néd-á^L gè:n-é^L tóré^L nè càká:gè:d ké
exist-3p.DJ tooth-PL.NOM.MOD POSS\3s.PL.NOM open CONJ address-TF.3s.DJ QUOT
índí ràg-kín^L tá^L àgút^L jìkôn
mother\1s.SG.NOM laugh-CP.2s.DJ 1s.DAT because what?
When Leer came along, he saw his mother with her teeth open and asked
“Why are you laughing at me?”
- 21) **kòɓún ké díká^L nà óltǎr?”**
kòɓ-ín ké díl-ká^L nà ólt-ǎr
think-2s.DJ QUOT bring-CP.1s.DJ 2s.DAT.CJ fish-PL.ABS
Do I seem to bring you fish?”
- 22) **nè wídergé^L é:k^L nè ɓè:cé òkó cìnik.**
nè wí-d-ér-gè:d é:k^L nè ɓè:c-é òkó cì-n-ì-k
CONJ turn-INCPT-TF.3s.DJ body\SG.ABS CONJ touch-3s.DJ like DEM-SG-SP-POSS
He approached and touched her like this.
- 23) **nè kì:gè:d nájé^L, rèr ɓá^L èmécǎŋ.**
nè kì:gè:d náj-é^L rèr ɓá^L èméc-a^L=ŋ
CONJ NEG-TF.3s speak-NEG die\3s.DJ REM PST mother\3s.SG-DAT=SFT
She did not respond to him; his mother had died.

- 24) nè dɛgér ké ɓòkòtú kɔ wà:lók.

nè dɛgér ké ɓòkòt-í kɔ wà:lók
 CONJ know\3S.DJ QUOT kill-3S.DJ RECPST Waalook\NOM
 He knew that Waalook had killed her.

- 25) nè cà:di^L ɓòŋú nè di:lé wà: tàpádónk.

nè cà:di^L ɓòŋ-í nè di:l-é wà: tàpád-onk
 CONJ then take-3S.DJ CONJ carry-3S.DJ house\SG.DAT ruler\SG-POSS
 He then took (her) to the ruler's house.

- 26) nè kè: rí:ɓê:r gòpè.

nè kè: rí:ɓ-ê:r gòp-è
 CONJ go\3S place-CF.3S.DJ path\SG-LOC
 He put her down on the path.

- 27) nè mèlé wà: pé:tákônk nè kòmíj cè:gíŋ.

nè mèl-é wà: pé:t-ak-onk nè kòmíj cè:g=ŋ
 CONJ arrive-3S.DJ house\SG.DAT girl-PL-POSS CONJ ask\3S.DJ 3P=SFT
 He arrived at the house of the women, and he asked them.

- 28) tònú étà òmáltá^L ké “làkín tó:mók^L à ègèr?”

tòn-í ét-à òm-áltá^L ké làk-ín tó:m-ók^L à ègèr
 say-3S.DJ person-DAT one-DAT QUOT have-2S.DJ child-PL.ABS CONJ how.many
 He told one of them “How many children do you have?”

- 29) nè tòngé:^L ké “làká à jí:t^L.”

nè tòng-ê:ɗ ké làk-á à jí:t^L
 CONJ say-TF.3S.DJ QUOT have-1S.DJ CONJ three
 She said “I have three.”

- 30) má^L ɓò ré ídɪ^L òmáj tònú ké “làká cá:k^L à ànàn.”

má^L ɓò ré ídɪ^L òm-áj tòn-í ké
 CONJ also 3S.PRAG person\SG.NOM.MOD one-NOM say-3S.DJ QUOT
 làk-á cá:k^L à ànàn
 have-1S.DJ 1S.CONTR CONJ four
 But another woman said “I have four children.”

- 31) má^L jì:tém^L nè:ké^L tònú ké “làká cá:k^L à péj^L.”

má^L jì:t-én^L nè:k-é^L tòn-í ké làk-á cá:k^L
 but three-ORD.NOM.MOD POSS\3S.SG-NOM say-3S.DJ QUOT have-1S.DJ 1S.CONTR
 à péj^L
 CONJ two
 But the third one said “I have two.”

- 32) nè tòngé:^L lè:r ké “dí:^L tá^L mád^L kòcìéónk jàrtià cò^L bè:bèr gòpè còk.
 nè tòn-gê:^d lè:r ké dí:^L tá^L mád^L kòcìé-ónk
 CONJ say-TF.3S.DJ Leer\NOM QUOT carry\IMP.SG 1s.DAT fire\SG.ABS pipe\SG-POSS
 jàrti-à cò^L bè:bèr gòp-è cò=k
 woman\SG-DAT REL\SG.DIST.DAT sit\IPFV.3S path\SG-LOC DEM\SG.DIST.LOC=SUB
 Leer told her “Take for me the fire of the pipe to the woman sitting on the
 path!”
- 33) kè:dín gágídín^L òkó cìnik nè òkòn kí bóñí:díñ nè mùké:dín áto^L né:k.”
 kè:d-ín gág-gíd-ín^L òkó cì-n-i-k nè òkòn
 go-2S.DJ give-TF-2S.DJ like DEM-SG-SP-POSS CONJ if
 k-í bóñ-í:d=ñ nè mùk-é:d-ín áto^L né:k
 NEG-3S take-NEG=CND CONJ push-REFOBJ-2S.CJ mouth\SG.ABS POSS\3S.SG.ABS
 Go, give her just like this, and if she does not take it, push it into her mouth!”
- 34) nè jàrtí^L kónk dí:lé mád^L kónkúñ.
 nè jàrtí^L kónk dí:l-é mád^L kónk=ñ
 CONJ woman\SG.NOM.MOD REF\RECPST carry-3S.DJ fire\SG.NOM.MOD REF\RECPST=SFT
 So the woman took the fire.
- 35) nè gágé:^d díñ nè jàrtí^L kónk kí bóñí:díñ.
 nè gág-gé:^d=ñ nè jàrtí^L kónk k-í bóñ-í:díñ
 CONJ give-TF.3S.DJ=CND CONJ woman\SG.NOM.MOD REF\RECPST NEG-3S take-NEG
 When she gave it to her, the woman did not take it.
- 36) nè mùkè:d áto^L né:k.
 nè mùk-é:d áto^L né:k
 CONJ push-REFOBJ.3S.CJ mouth\SG.ABS POSS\3S.SG.ABS
 She pushed it into her mouth.
- 37) nè jàrtí^L kónk dí:rìñ.
 nè jàrtí^L kónk dí:r=ñ
 CONJ woman\SG.NOM.MOD REF\RECPST fall\3S.DJ=SFT
 The woman fell over.
- 38) nè ñódírgê:^d cà:nâ.
 nè ñó-d-ir-gê:^d cà:nâ
 CONJ abandon-INCPT-TF.3S.DJ there
 She left her there.
- 39) nè kè: tònú lè:rà ké “gágábkéjgídá^L nè kí bóñí:díñ.”
 nè kè: tòn-í lè:r-à ké gágáb-kéj-gíd-a^L nè k-í
 CONJ go\3S say-3S.DJ Leer-DAT QUOT give\IPFV-INCHOA-TF-1s.DJ CONJ NEG-3S

bòŋ-í:ɗ

take-NEG

She went to tell Leer “Whenever I gave it to her, she did not take it.”

- 40) nè kùcú lèr nè dèné à kó dīr=ŋ.

nè kùc-í lèr nè dèn-é à kó dīr=ŋ

CONJ come-3S.DJ Leer\NOM CONJ see-3S.DJ CONJ RECPST fall\3S.DJ=SFT

Leer came and saw that she had fallen.

- 41) má^L kó rì:6é bè:dīt.

má^L kó rì:6-é bè:d-it

but RECPST place-3S.DJ sit-INF

But Leer had placed her sitting.

- 42) nè lèr tònú jàrtià kónk ké “à bòkòtún kó ré ìndíŋ.

nè lèr tòn-í jàrti-à kónk

CONJ Leer\NOM say-3S.DJ woman\SG-DAT REF\RECPST

ké à bòkòt-ín kó ré ìndí^L=ŋ

QUOT CONJ kill-2S.DJ RECPST 2S.PRAG mother\1S.SG.ABS=SFT

He told the woman “So you have killed my mother.

- 43) làŋá kó^L ìndí^L ért^L?

làŋ-á kó^L ìndí^L ért^L

find-1S.DJ NFUT mother\1S.SG.ABS where

Where do I find a mother now?

- 44) dàkín kó^L tá^L à ìndíŋ.”.

dàk-ín kó^L tá^L à ìndí^L=ŋ

stay-2S.DJ NFUT 1S.DAT CONJ mother\1S.SG.NOM=SFT

You will be my mother for me.”

- 45) nè jàrtí^L kónk tònú ké “á^L má^L ègè cìni rākáté^L ké jìkôn?

nè jàrtí^L kónk tòn-í ké á^L má^L ègè

CONJ woman\SG.NOM.MOD REF\RECPST say-3S.DJ QUOT INTERJ but COP

cì-n-ì rākáté^L ké jìkôn

DEM-SG-SP problem\SG.ABS QUOT what

The woman said “Oh! What kind of problem is this?

- 46) bòkòtún kó ré ǵáǵá^L cénk, nè kó àrìn dègè.”

bòkòt-ín kó ré ǵáǵá^L cénk nè kó àr-ìn

kill-2S.DJ RECPST 2S.PRAG mother\2S.SG.NOM 2S.CONTR CONJ RECPST do-2S.CJ

dɛgɛ

lie\SG.ABS

You yourself have killed your mother, and you told a lie.

47) nè tònú lèr ké “òkòt-dí:kín kó rẹ.

nè tòn-í lèr ké òkòt-dí:k-ín kó rẹ

CONJ say-3S.DJ Leer\NOM QUOT kill-AP-EXT-2S.DJ RECPST 2S.PRAG

and Leer said “You are the one who killed her.

48) ɪn^L dàkín kó^L tá^L à jàrtí.”

ɪn^L dàk-ín kó^L tá^L à jàrtí

2S stay-2S.DJ NFUT 1S.DAT CONJ wife\SG.ABS

You will be my wife.

VI.2 Word List

The following word list (with its English-Majang reverse index) was compiled from various sources. It contains all the words collected from the various texts analyzed for this study, but these make up only a small part of the 1500 words presented here. Other entries come from the Comparative African Word List (Snider & Roberts, 2004). These entries were originally collected and transcribed by Sandra Hufnagel with initial help from Stephanie Hauser. They were later re-checked (and classified according to their inflection classes) by me. Further material comes from Unseth (1992a), of which I have re-transcribed and classified a number of entries.

VI.2.1 Abbreviations used

Here are some remarks about abbreviations used in this word list. These differ from the abbreviations used in earlier parts of this language description. Other abbreviations are used as on p. 15, and are not shown here again.

VI.2.1.1 General abbreviations and remarks

<i>Amh</i>	loanword from Amharic	<i>interrog</i>	interrogative pronoun
<i>adv</i>	adverb	<i>nkin</i>	kinship noun
<i>ant</i>	antonym	<i>num</i>	numeral
<i>coord</i>	coordinating conjunction	<i>ordnum</i>	ordinal numeral
<i>der</i>	derivation	<i>pers</i>	personal pronoun
<i>det</i>	determiner	<i>ph. v</i>	phrasal verb
<i>fr. var</i>	free variant	<i>prep</i>	preposition
<i>engl</i>	loanword from English	<i>prt</i>	particle
<i>existmrkr</i>	existential copula	<i>quant</i>	quantifier
<i>Godare</i>	dialect of Godare	<i>relpro</i>	relative pronoun
<i>id</i>	idiomatic expression	<i>sp</i>	species
<i>interj</i>	interjection	<i>syn</i>	synonym
		<i>Yeki</i>	dialect of Yeki Wereda

VI.2.1.2 Inflection classes of verbs

The citation forms for all Majang verbs in this word list is the second person plural (2_P), as this gives the best information about the inflection class and the stem tone, without making any changes to the segmental material of the stem (except for a few complex verbs). In spite of this, inflection-class information is additionally provided as follows:

<i>a</i>	a-class
<i>a-k</i>	a-class with k-extension
<i>a~</i>	a-class verb with variable vowel length
<i>a +</i>	a-class verb with fixed 3 _s tone
<i>ap</i>	antipassive or anticausative verb
<i>cplx-i</i>	complex verb based on i-class verb
<i>cplx-ε</i>	complex verb based on ε-class verb
<i>cplx-a</i>	complex verb based on a-class verb
<i>dur</i>	verb with durative derivation marker -a:
<i>ε</i>	ε-class
<i>i</i>	i-class
<i>u</i>	u-class stative verb

VI.2.1.3 Inflection classes of nouns

<i>Øp</i>	no attested singular, plural form unmarked
<i>Øs</i>	no attested plural, singular unmarked
<i>Ø-ǎ:tok^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ǎ:tok^L
<i>Ø-ak^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ak^L
<i>Ø-ák^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ák^L
<i>Ø-ǎkɔ^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ǎkɔ^L
<i>Ø-án</i>	singular unmarked, plural marked by -án
<i>Ø-ε^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ε^L
<i>Ø-e:r^L</i>	singular unmarked, plural marked by -e:r^L
<i>Ø-è:r</i>	singular unmarked, plural marked by -è:r
<i>Ø-i^L</i>	singular unmarked, plural marked by -i^L
<i>Ø-ík^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ík^L
<i>Ø-ír^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ír^L
<i>Ø-k̥^L</i>	singular unmarked, plural marked by -k̥^L
<i>Ø-kàk</i>	singular unmarked, plural marked by -kàk
<i>Ø-kúk</i>	singular unmarked, plural marked by -kúk
<i>Ø-ŋ</i>	singular unmarked, plural marked by -ŋ
<i>Ø-ɔk^L</i>	singular unmarked, plural marked by -ɔk^L

<i>Ø-tùn</i>	singular unmarked, plural marked by -tùn
<i>a^L-Ø</i>	singular marked by -a^L , plural unmarked
<i>a^L-ε^L</i>	singular marked by -a^L , plural marked by -ε^L
<i>an^L-ak^L</i>	singular marked by -an^L , plural marked by -ak^L
<i>an^L-è:r</i>	singular marked by -an^L , plural marked by -è:r
<i>án^L-Ø</i>	singular marked by -án^L , plural unmarked
<i>án^L-er^L</i>	singular marked by -án^L , plural marked by -er^L
<i>n^L-Ø</i>	singular marked by -Vn^L , plural unmarked
<i>n^L-er^L</i>	singular marked by -Vn^L , plural marked by -er^L
<i>ɔn^L-ɔk^L</i>	singular marked by -ɔn^L , plural marked by -ɔk^L
<i>un^L-i^L</i>	singular marked by -un^L , plural marked by -i^L

VI.2.2 Majang – English

a

à 1) <i>coord</i> conjunction connecting phrases within a clause 2) <i>coord</i> introduces adverbial phrase 3) <i>conj</i> so	árñ à tù:l à òm <i>num</i> 16
á ^L <i>interj</i> no way!	árñ à tù:l à péj ^L <i>num</i> 17
á:bé <i>n</i> Ø-ε ^L 1) fig tree 2) fig	átùj <i>n</i> Ø-ε ^L razor
à:cì <i>adv</i> just	à:wòjǎr <i>v a</i> 1) bring up 2) compromise 3) tame, domesticate
à:díir <i>v i</i> wash	àbî: <i>n</i> Ø-ák ^L 1) cloth 2) article of clothing
à:didí:kǎr <i>v ap</i> 1) bathe 2) wash oneself	àbòkádó ^L (from amh. አቮካዶ) <i>n</i> Ø-kàk avocado
à:dí:kǎr <i>stv a-k</i> 1) ripe 2) ripen, become ripe	ácù:lé <i>n</i> Ø-ε ^L island
á:dórár <i>v a +</i> ripe	ádámójín ^L <i>n</i> n ^L -er ^L hunter
á:jkǎr <i>stv a-k</i> slacken, loosen	àdàràt <i>interj</i> please!
à:měir <i>v ε</i> yawn	àdúré: ^L <i>n</i> Ø-ak ^L cat
á:ré <i>n</i> Ø-ε ^L 1) knife 2) sickle 3) sword	àgàlír <i>v i</i> 1) steal 2) hide
árñ (Yeki gúrún) (from àrí) <i>num</i> ten	àgált ^L <i>n</i> Ø-í:r ^L thief
árñ à àṅàñ <i>num</i> 14	àgút ^L <i>conj</i> because
árñ à jí:t ^L <i>num</i> 13	àgút ^L òmón ^L <i>adv</i> together
árñ à òmón ^L <i>num</i> eleven	àján <i>n</i> Ø-ε ^L porcupine
árñ à péj ^L <i>num</i> twelve	ájéràn <i>n</i> Ø-ε ^L roof
árñ à tù:l <i>num</i> 15	ájí'géá <i>adv</i> in the afternoon
árñ à tù:l à àṅàñ <i>num</i> 19	ájígè <i>n</i> Ø-ε ^L sunset
árñ à tù:l à jí:t ^L <i>num</i> 18	àkómó <i>n</i> Ø-ε ^L kind

àkúr^L <i>n Ø-ak^L</i> groundnut, peanut	ápání^L <i>n Ø-ε^L</i> 1) current 2) waterfall
àmàcíní^L <i>n Ø-ε^L</i> soldier	àpátí^L <i>n Ø-íí^L</i> breast
àmáré^L <i>n Ø-ε^L</i> Amhara	ápèr^L <i>n Ø-ak^L</i> fly species (biting)
àmbàbèr^L <i>v ε</i> read	ápé^L <i>nkin Ø-ak^L</i> grandfather
àmbá'cój^L <i>n Ø-ε^L</i> rainbow	àpíné^L <i>n Ø-ε^L</i> fertile soil
ámá^L <i>n Ø-tùn</i> 1) abdomen (external) 2) stomach (internal)	àr <i>prt</i> locative copula
àmùn <i>n un^L-í^L</i> 1) hair of head 2) fur	àràc <i>adv</i> counterexpectational
àná <i>prt</i> just	àrí <i>n Ø-η</i> 1) arm 2) forearm 3) wrist 4) hand
ànànáci^L (from Amh. አናና) <i>n Ø-ε^L</i> pineapple	àrír^L <i>v i</i> 1) weave 2) do 3) say
ánè <i>interj</i> really?	àtàwàn <i>n an^L-ak^L</i> tendril
ánín <i>interj</i> filler word used for a person whose name the speaker can't remember for the moment	áté^L <i>n</i> <i>0s</i> young male <i>ant:</i> pé^L
áp^L (pl òlà) <i>n</i> <i>0s</i> thing	àtí <i>prep</i> without
ànàn <i>num</i> four	átó^L <i>n Ø-tùn</i> 1) language 2) mouth
ájé^L <i>n Ø-í^L</i> elephant	àtù <i>existmrkr u</i> they are present
	áwé <i>n Ø-íí^L</i> 1) iron 2) non-precious metal

b

bà:bé^L <i>nkin Ø-ak^L</i> my father, our father	bálá:kār <i>stv u</i> 1) inexpensive 2) little
bà:búj <i>n Ø-k^L</i> husband	bàlà:tój <i>n Ø-ε^L</i> bird trap
bà:ldí:dó^L <i>v cplx-i</i> throw	bàldí: (from Amh. ባልዲ) <i>n Ø-ák^L</i> bucket, pail
bàdèr^L <i>v ε</i> 1) disappear 2) lost	bàlgàjàn <i>n an^L-ak^L</i> gill
bádtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> stupid person	bámbáci <i>n Ø-ε^L</i> elephantiasis
bàdī <i>n Ø-èr</i> 1) upper arm 2) biceps	
bàká:pkār <i>stv u</i> widespread	

bàmbé: ^L <i>n Ø-ak^L</i> 1) sweet potato 2) potato	bó:bǎr <i>stv a-k</i> 1) big 2) huge
bàndángê: <i>n Ø-ák^L</i> agama lizard	bó:cì:c <i>n Ø-ák^L</i> 1) anteater 2) aardvark
bándúrǎr <i>v a</i> groan with pain	bô:jâ:k <i>n Ø-ák^L</i> paint
bàngí <i>n Ø-ǎ:tók^L</i> rainy season	bó:l ^L <i>n Ø-ák^L</i> navel
bá'ŋí <i>adv</i> afterwards	bò:lě:r <i>v ε</i> hit
bàŋé <i>adv</i> all	bò:lúá'kán ^L <i>n -án^L -ák^L</i> bladder
bàŋì <i>n Ø-ε^L</i> back <i>syn:</i> jímá ^L ; bàmbe	bò:rò <i>n Ø-ǎ:tók^L</i> gecko
bàrbá:ròt (from Amh. ባርባሮ) <i>n Ø-ák^L</i> pepper	bò:cě:r <i>v ε</i> 1) accumulate 2) heap up 3) load
bàrcúm (from Amh. ባርጽ) <i>n Ø-ǎ:tók^L</i> stool	bóctàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> heap
bàrě:r <i>v ε</i> 1) learn <i>syn:</i> tàrà:rě:r. 2) be used to	bógó ^L <i>n Ø-ε^L</i> stutter
báré: ^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) tradition 2) custom	bò:jcìjě:r <i>v ε</i> engaged
bè:ďír <i>v i</i> 1) seated 2) dwell, inhabit 3) wait 4) stay	bókúj <i>n Ø-ε^L</i> waterhole
bé:ďtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> inhabitant, resident	bólból <i>n Ø-ε^L</i> calf of leg
béá ^L <i>n Ø-kàk</i> 1) spear <i>syn:</i> bìdí 2) lance	bòlból ^L <i>n Ø-ak^L</i> slime
bétúmé <i>n Ø-ε^L</i> ant	bò:nó:ŋ ^L <i>n Ø-ak^L</i> mushroom
bè:rój <i>n Ø-k^L</i> bed	bò:ŋǎr <i>v i</i> 1) take 2) accept, receive 3) marry
bíró (from Amh. ቢሮ) <i>n Ø-ák^L</i> office	bò:ŋákǎr (der.) <i>v a-k</i> bring out
bìlìngîr <i>n Ø-ák^L</i> mud wasp	bó:ŋí: ^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) marriage 2) refusal
bímbílòt <i>n Ø-ák^L</i> butterfly	bò:l <i>adv</i> weak
bìtāk <i>quant</i> half	bò:là:kǎr <i>stv dur</i> 1) tired 2) faint 3) weak
bìtākě:r <i>v ε</i> subtract, take away	bó:lón ^L <i>n Ø-ε:r^L</i> 1) senile person 2) elder 3) adult 4) not new
bìtě:r <i>v ε</i> 1) hit 2) strike with fist	bódé ^L <i>n Ø-ε^L</i> 1) oil palm 2) palm tree

bòdǎ:r <i>v</i> ε 1) escape 2) be well 3) evade	bùcák <i>n</i> Ø-ak ^L malaria
bòdérkó^L (der.) <i>v</i> cplx- ε get well	bùcùlé <i>n</i> Ø- ε^L puppy
bòdí:kǎr <i>v</i> ap escape	bùllú:^L <i>n</i> Ø-ak ^L dung beetle
bógó:^Lán^L <i>n</i> -án ^L -ák ^L ankle	bùlúmkùr <i>n</i> Øs bubble
bólónúrárkó^L <i>v</i> cplx-a old (of person)	búrjak <i>n</i> Ø-ák ^L blight
bòngò:rǎ:r <i>v</i> ε 1) raise, lift 2) be high	bùrtùkámí^L (from Amh. ብርቱካን) <i>n</i> Ø- ε^L orange
bú:cé^L <i>n</i> Ø- ε^L corpse	

6

6á^L <i>prt</i> remote past	6àkèj <i>n</i> Ø-ík ^L sorrow
6à <i>adv</i> remote past conjoint	6àkèjdi:kǎr <i>v</i> ap hesitate
6à:6á <i>nkin</i> Øs your father	6àlír <i>v</i> i buy
6á:cír <i>v</i> i 1) sharpen pointed objects 2) peel	6áldíð^L (der.) <i>v</i> cplx-i sell
6à:j <i>n</i> Ø-tùn heart <i>syn:</i> dúndè	6ànkáwkǎr (cf. 6ànká:wúró ^L) <i>stv</i> a-k 1) strong, powerful 2) hard 3) fierce
6á:jkǎr <i>stv</i> a-k bitter	6ànkàwkà:t 1) <i>n</i> Ø-ák ^L strength, power 2) <i>adv</i> forcefully
6à:rǎr <i>v</i> a forbid	6àrǎ:r <i>v</i> ε graze (of bullet)
6á:ridó^L <i>v</i> cplx-a protect, defend	6á:rná:nìj <i>n</i> Ø- ε^L leech
6à6àlǎ:r <i>v</i> ε crack	6àrtǎ:r <i>v</i> ε 1) bear 2) give birth
6àdèjír <i>v</i> i break	6àtàkír <i>v</i> i 1) load 2) carry
6àjè <i>n</i> Ø-tùn bile, gall	6àtá^L <i>n</i> Ø-ak ^L 1) load 2) burden
6ák^L <i>det</i> remote-past anaphoric-reference marker	6é:cǎ:r <i>v</i> ε 1) touch 2) feel (active) 3) dip
6àkájâd <i>n</i> Ø-ák ^L orphan	6é:nír <i>v</i> i sew
6àkàtír <i>v</i> i unwrap	6é:ntàn (nomin) <i>n</i> Ø-ak ^L sewn object

ḑé:tsn^L <i>n</i> ɔn ^L -ɔk ^L waist	ḑòkòtúr <i>v</i> 1) kill 2) murder
ḑèḑír <i>v</i> 1) awake 2) alert 3) wake up	ḑòkòtúr:ár^L <i>v</i> cplx- <i>i</i> have a mis-carriage
ḑé:ncè <i>adv</i> today	ḑòkòtúr:ós^L <i>v</i> cplx- <i>i</i> stalk
ḑé:lér 1) <i>v</i> ε exist 1.1) <i>v</i> be visible	ḑò <i>prt</i> also
ḑé:nó <i>n</i> Ø-ε ^L day <i>syn</i> : ḑúnj	ḑó:j <i>n</i> Ø-ák ^L coward
ḑér:ăr <i>v</i> a crush	ḑò:kà:kăr <i>stv dur</i> 1) abundant 2) many
ḑér:ân <i>n</i> Ø-ák ^L forge	ḑò:kà:kà:t <i>n</i> Ø-ák ^L crowd
ḑértàn (nomin) <i>n</i> Ø-ak ^L blacksmith	ḑòkěr <i>v</i> ε dry up
ḑéjn^L <i>n</i> Ø-í ^L thorn	ḑòkò:cěr <i>v</i> ε 1) choke 2) strangle
ḑè:rér <i>v</i> ε burst	ḑòlò:rér <i>v</i> ε 1) grow 2) rich
téḑér^L (nomin) <i>n</i> Ø-ak ^L thunder	ḑòlòkân^L <i>n</i> -ân ^L -ák ^L bone marrow
ḑi:rḑè <i>n</i> Ø-k ^L 1) reed 2) bamboo	ḑùkúr:kăr <i>stv</i> <i>u</i> deep
ḑò:dórăr <i>v</i> a + sated	ḑùrḑùḑi:kăr <i>v</i> ap go down
ḑó:jír <i>v</i> 1) hate 2) contradict	ḑúwěr <i>v</i> ε wrap
ḑòè <i>n</i> Ø-k ^L 1) antelope 2) reedbuck	ḑú:kěr (der.) <i>v</i> ε uncover
ḑòkò:rjân^L <i>n</i> Ø-ε ^L tortoise	

c

cá^L <i>adv</i> 1) then 2) there	cá:péjǎr <i>v a mix</i>
cà:df^L <i>adv</i> 1) there 2) then	cà:pólél^L <i>n Ø-ε^L</i> piglet
cá:k^L <i>pers</i> contrastive pronoun 1 st sg	càcábél^L <i>n Ø-ε^L</i> meeting
cá:kòj <i>n Ø-ε^L</i> 1) valley 2) cliff	cácáj^L <i>n Øs</i> drizzle
cà:kóm^L <i>n Ø-ak^L</i> friend	cácàlè <i>n Ø-ε^L</i> baby
cármé^L <i>n Ø-ε^L</i> shoe	cájti^L (from Amh. ሰዓት) <i>n Ø-ε^L</i> hour
cà:nâ <i>adv</i> there	càkàir: <i>n Ø-ε^L</i> 1) meal 2) leftovers

càkĩr <i>v i</i> begin	cé^L <i>dem</i> short singular demonstrative or relative pronoun, with hearer deixis, locative and absolutive
càká:kār (der.) <i>v dur</i> address	cè:g <i>pers</i> pronoun 3 rd pl
càló:kār <i>stv a-k</i> cold (of objects) <i>syn:</i> bà:tèrój	cè:gà <i>pers</i> dative pronoun 3 rd pl
càlò:kàt <i>n Ø-ák^L</i> cold weather	cé:k^L <i>pers</i> contrastive pronoun 3 rd pl
càmbáté^L <i>n Ø-é^L</i> Sunday	cè:m, cẽm <i>pers</i> pronoun 3 rd sg
cámójójár <i>v a</i> kiss	cè:mà <i>pers</i> dative pronoun 3 rd sg
cámún^L <i>n Ø-è:r</i> beard (of chin) <i>syn:</i> gəcìnè	cèm <i>adv</i> straight
càndúk^L (from Amh. ሳንዳዊ) <i>n Ø-ák^L</i> box	cèmíj^L (from Amh. ሽግግ) <i>n Ø-é^L</i> shirt
càně:r <i>v ε 1)</i> lose 2) find not	cénk <i>pers</i> contrastive pronoun 3s
cáo:j^L <i>n Ø-é^L</i> tree, sp.	cì 1) <i>dem</i> demonstrative 2) <i>relpro</i> relative pronoun
càwě:r <i>v ε</i> sprinkle	cì:pě:r <i>v ε 1)</i> widen 2) increase
cáwtún^L <i>n Ø-ak^L 1)</i> edge 2) boundary	cìcě^L <i>adv</i> now (sp)
cé^L <i>dem 1)</i> this.dat 2) this.loc	cìcě^L <i>adv</i> now (hr)
cè:cèkě:r <i>v ε</i> saw	cìcś^L <i>adv</i> now (dist)
cè:d <i>adv</i> here	cígír^L <i>n Ø-é^L</i> ladder
cé:dě:n <i>conj</i> because	cìmbí^L <i>n Ø-ak^L</i> rat
cè:dí^L <i>adv</i> here	círpè <i>n Ø-é^L</i> cliff
cé:kě:r <i>v ε</i> mean	cítét^L (from Amharic ስህተት) <i>n Ø-é^L</i> mistake <i>syn:</i> tíkíjé 1 (nomin of tíkě:r)
cér:'lân^L <i>n -án^L-ák^L</i> shin	có:'mój <i>n Ø-é^L</i> tree, sp.
cé:té <i>n Ø-é^L</i> flute	có:bě:r <i>v ε</i> suck
cékíé^L <i>n Ø-é^L</i> command	cò:d <i>adv</i> there
célcél <i>n Ø-é^L</i> lizard	cǒ:j <i>adv</i> away from
cénk^L <i>pers</i> contrastive pronoun 2 nd sg	cò:mój <i>n Ø-k^L</i> quiver

còm <i>n Ø-ák^L</i> place (dist)	cóké <i>n Ø-é^L</i> marsh
córřer <i>v ε 1)</i> wring out 2) squeeze	còkër <i>v ε 1)</i> destroy 2) spoil
córtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> juice	còkìdìkär <i>v ap 1)</i> ruined 2) spoiled
còrwër <i>v ε 1)</i> plant 2) sow	cò:lílán^L <i>n Ø-é^L</i> vulture
cócó^Lán^L <i>n -án^L -ák^L</i> maize flower	cóm <i>nkin Ø-í^L</i> sister's child
cójnìkàn <i>n Ø-ak^L</i> madman	còkà <i>adv</i> maybe
cókócí <i>n Ø-é^L</i> tree, sp.	còkón <i>adv 1)</i> hollow 2) empty 3) for free
còlàk <i>prep</i> towards	còlídär <i>stv a-k</i> green
cómbál <i>n Ø-é^L</i> bamboo	cú:mí^L <i>n Ø-é^L 1)</i> master 2) god 3) fetish
còmërr <i>v ε</i> chew	cùrwër <i>v ε</i> sting
còngúj <i>n Ø-ätk^L</i> music	cú:cúwí:kär (der.) <i>v ap 1)</i> labor 2) birth pains
còngùjërr <i>v ε</i> play (instrument)	cúbój <i>n Ø-é^L 1)</i> clay 2) mud block
cójncómërr <i>v ε 1)</i> wrap up 2) coil	cúk^L <i>n Ø-äkw^L</i> point
cópólkój <i>n Ø-ír^L</i> fingernail	cùnkúrtí^L (from Amh. ኸንኩርት) <i>n Ø-é^L</i> onion
cò <i>relpro</i> short singular relative pronoun with distal deixis	cùpkër <i>v ε</i> soak
cô 1) <i>dem</i> short singular demonstrative pronoun with distal deixis, locative or dative case 2) <i>relpro</i> short singular relative pronoun with distal deixis, locative or dative case	cúrúj^L (from Amh. ሱሪ) <i>n Ø-èrr</i> trousers
cóbí <i>n Ø-é^L</i> hoof	cùwèt <i>n Ø-ák^L</i> stinger
có:c^L (fr. var. kú:l^L) <i>n Ø-äkw^L</i> tail	cúwöj <i>n Ø-ak^L</i> eel
cók^L <i>pers</i> contrastive pronoun 2 nd pl	

d

dà:gùcé (from Amh. ዳጉሳ) <i>n Ø-ε^L</i> millet	děñ^L <i>prt</i> it appears
dámǎr <i>v a 1)</i> choose 2) pick	dèněɾ <i>v ε</i> see
dàmé <i>n Ø-k^L</i> beehive	dèwêl (from Amh. ደወል) <i>n Ø-ák^L</i> bell
dá:rí <i>n Ø-ε^L 1)</i> frontier 2) border	dèwèlěɾ (from Amh. ደወለ) <i>v ε</i> ring
dácój <i>n Ø-ε^L</i> tree, sp.	dì:cè <i>n Ø-ǎ:tok^L</i> crest of bird
dákěɾ <i>v ε</i> remain	dì:dí <i>n Ø-k^L</i> scar
dáké:da (der.) <i>adv</i> only	díkěɾ <i>v ε</i> kick
dàlí <i>n Ø-ǎ:tok^L</i> hump of cow	dí:lěɾ <i>v ε 1)</i> carry (on head) 2) take (away) 3) blow (away)
dàmpé <i>n Ø-ík^L</i> tree, sp.	dí:ré <i>n Ø-ε^L</i> rubbish
dàrà:jěɾ <i>v ε 1)</i> despise, disdain 2) stubborn 3) egoistic	dìgòjěɾ <i>v ε</i> greet
dàrì <i>n Ø-ǎ:tok^L</i> sky	dìgój <i>prt</i> greeting
dè:dé: <i>nkin 1)</i> my brother 2) my sister	díkí:ʔán^L <i>n -án^L-Ø 1)</i> intestines, guts
dé:dénè <i>n Ø-ε^L 1)</i> corn cob 2) shrew	dildílkǎɾ <i>stv a-k 1)</i> thick 2) dull, blunt
dé:lékéc^L <i>n Ø-ak^L 1)</i> hare 2) rabbit	dìnjàtúkǎɾ <i>stv u 1)</i> short 2) unripe
dédérí:kǎɾ <i>v ap</i> lie down	dìráké <i>adv</i> backward
dèměɾ <i>v ε</i> threaten	dìrěɾ <i>v ε</i> push
dérán^L neg. of kè:dǎɾ go	dírki:já:kǎɾ <i>v dur</i> straddle
dèréj <i>adv</i> under	dó:cój <i>n Ø-ε^L</i> wound, sore
dèrtěɾ <i>v ε</i> slide	dó:díɾ <i>v i</i> squat
dè:dèwěɾ <i>v ε</i> set a trap	dó:ján^L <i>n an^L-ak^L</i> repentance
dé:kǎɾ <i>stv a-k</i> red	dó:kún <i>n Ø-ε^L</i> brideprice
dédébé:mì <i>n Ø-ε^L</i> cockroach	dòmâ: (from Amh. ደማ) <i>n Ø-k^L</i> big hoe
dèké <i>n Ø-ík^L</i> tree, sp.	

dò:mě:r <i>v</i> ε 1) allow, permit 2) translate 3) agree	dù:bùjě:r <i>v</i> ε dance
dó:rí <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L 1) trunk of tree 2) log	dù:bùè:t <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ dance
dò:rój <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{k}^L$ hat	dù:dák <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ hammer
dòdókă:r <i>stv</i> <i>a-k</i> wet	dú:duèn <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L turtle
dò:kî:r <i>v</i> <i>i</i> 1) land 2) sit	dú:dúr^L <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L dust
dò:kî:r dé^L <i>v</i> <i>i</i> sit down	dú:ŋě:r <i>v</i> ε 1) evaporate 2) steam 3) smoke
dòrtókă:r <i>stv</i> <i>a-k</i> slippery	dú:ré <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L village
dò:bój <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{k}^L$ leprosy	dúbì <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L moth
dò:c <i>adv</i> 1) good 2) okay 3) better (after sickness)	dùè <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{r}^L$ tree, sp. sesbania sesban
dó:kě:r <i>v</i> ε wander	dùgě:r <i>v</i> ε hide
dó:ké^L <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L tree, sp.	dùgídî:kă:r <i>v</i> <i>ap</i> hide oneself
dòmòn <i>n</i> ɔn^L - ɔk^L leopard	dúnárkó^L <i>v</i> <i>cplx-a</i> lie down

d

dă:kă:n <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ quarrel	dé:gără:r <i>v</i> <i>a</i> + 1) sleep 2) sleepy
dă:wî:r <i>v</i> <i>i</i> 1) bright 2) shine	dē:pî:r <i>v</i> <i>i</i> poison
dă:wán^L <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ 1) light 2) bright	dērò <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}:\text{ɔk}^L$ monkey
dāmă:r (ipfv. dădāmî:kă:r , neg. àdà) <i>v</i> <i>a</i> eat	dégégérî:kă:r <i>v</i> <i>ap</i> 1) agree 2) befit, suit
dāmà (nomin) <i>n</i> <i>0s</i> food	dégeger^L <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ 1) acquaintance 2) agreement
dăndāmă:kă:r <i>v</i> <i>dur</i> pray	dégérăr <i>v</i> <i>a</i> know
dăndāmón^L (nomin) <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ prayer	dégérón^L (nomin) <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{a}k^L$ 1) knowledge 2) wisdom
dāngé <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{r}^L$ 1) chair 2) stool	dēpó <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{r}^L$ entrance hall
dé^L <i>adv</i> down	

dě <i>prep</i> of	dó:₁ <i>n Ø-í¹</i> 1) dirt 2) soil
dě:gá¹ <i>adv</i> 1) bottom 2) across 3) down	dó:₂ <i>n Ø-án¹</i> 1) world 2) inheritance 3) county, ethnic area 4) ground, land
dě:wó¹ <i>n</i> <i>Øp</i> saliva	dó:ran¹ <i>n Ø-ák¹</i> 1) noise 2) sound 3) voice
dějěr <i>v ε</i> 1) desire 2) want 3) need 4) important	dó:rír <i>v i</i> crow
dějŋ¹ <i>n</i> <i>Øs</i> cooking stone	dó:tír <i>v i</i> harvest
dëndě:rkār <i>stv a-k</i> flat	dōjír <i>v i</i> 1) overtake 2) pass
děpé¹ <i>n Ø-í¹</i> lion	dókój¹ <i>n Ø-é¹</i> mud
dī:děr <i>v ε</i> accompany	dōpěr <i>v ε</i> 1) smear 2) apply ointment, besmear
dī:gárákó¹ <i>v cplx-a</i> sprout	dóŋ¹ <i>n Ø-í¹</i> day
dī:líkìc <i>n Ø-ák¹</i> monitor lizard	dōŋàn <i>n an¹-ak¹</i> tree, sp.
dīmánkār <i>stv u</i> unripe	dókārko¹ <i>v cplx-a</i> bring
dīrā¹ <i>n Ø-kàk</i> baboon	dōkowé:t¹ <i>n Ø-ak¹</i> eagle
dī:rárko¹ <i>v cplx-a</i> fall <i>syn:</i> buḅukidi:	dōmkār <i>stv u</i> sharp
dībē¹ <i>num Ø-é¹</i> 100	kédōm (der.) <i>adv</i> 1) well 2) properly 3) especially
dībē: péj¹ <i>num</i> 200	dú:pěr <i>v ε</i> pluck
dībē: tù:l <i>num</i> 500	dúk¹ <i>n Ø-í¹</i> 1) forest 2) bush
dīdíká¹ <i>adv</i> rightwards	dúmá:t¹ <i>n</i> <i>Øs</i> owner
dīlkār <i>stv u</i> heavy	dúmú:túm¹ <i>n Ø-ák¹</i> flying ant
dīlkà:t <i>n Ø-ák¹</i> weight	dūŋéd¹ <i>n Ø-í¹</i> hyena
dīŋěr <i>v ε</i> spank	

e

è:bòděr <i>v ε</i> heal	ékēr <i>n Ø-è:r</i> truth
è:gògěr <i>v ε</i> carry (in arms)	ékérè <i>adv</i> 1) really 2) truly

è:mè:kǎ:j <i>nkin Ø-ak^L 1) son-in-law 2) daughter-in-law</i>	ějǵǵǵ <i>v a 1) milk 2) bear (of animals) 3) lay egg</i>
è:mějǵǵ <i>v a 1) honour 2) respect</i>	èkǵǵǵ <i>v ε cross river</i>
éméjón^L <i>n Ø-ák^L 1) awe, reverence 2) splendour, glory</i>	èkéd^L (from Amh. አቅድ) <i>n Ø-ák^L plan</i>
è:ǵǵǵǵ <i>v a smell</i>	émǵǵ <i>n Ø-ák^L termite</i>
è:ǵǵǵǵ:kǵǵ (der.) <i>v dur sniff</i>	émǵ^L <i>n Ø-ǵǵǵ^L canoe</i>
è:t <i>pers pronoun 1st sg</i>	èmè <i>n Ø-ǵ^L year</i>
ét^L <i>interrog where?</i>	èǵǵǵǵ <i>v a fill</i>
èdùgé <i>n Ø-ε^L warthog</i>	èǵǵǵǵ (der.) <i>stv dur 1) full 2) whole</i>
ègè <i>prt copula</i>	èpǵǵǵ <i>v a chase</i>
ègèr <i>interrog how many?</i>	ètéǵǵ^L <i>pers pronoun 1st pl</i>

E

é₃ <i>coord modal conjunction</i>	èkǵǵǵ <i>v ε take</i>
ék^L 1) <i>n Ø-án body 2) pro self</i>	élt^L n Ø-ǵ^L 1) <i>grassland 2) grass</i>
è:kǵǵ <i>v ε 1) draw (water) 2) rain</i>	émé:nán^L <i>n án^L-Ø 1) bone 2) skeleton</i>
è:ǵǵǵǵ <i>v a-k travel</i>	éméc^L <i>nkin Ø-kǵǵ mother (3rd)</i>
é:ǵǵǵón^L (nomin) <i>n Ø-ák^L journey</i>	énkóǵ^L <i>n Ø-ε^L tree, sp.</i>
é:ǵǵǵtǵǵ (nomin) <i>n Ø-ak^L traveler</i>	éǵǵ^L <i>n Ø-ε^L pelican</i>
érǵǵ <i>n Ø-ak^L tree, sp.</i>	èǵén <i>n n^L-Ø 1) nose 2) bridge of nose</i>
édén <i>n Ø-ǵ^L mountain</i>	épên <i>nkin Ø-kǵǵ father, his/her</i>
èdèn <i>adv 1) up 2) east</i>	ércé^L <i>n Ø-ε^L milk (no singular)</i>
éjén^L <i>n Ø-è:r 1) moon 2) month</i>	èrgín <i>n Ø-ǵ:ǵǵ^L bow tt: kèlèǵ arrow</i>
èk₁ <i>interrog how?</i>	ètǵǵ <i>v ε 1) stand 2) be</i>
	ètéd^L <i>n Ø-ǵǵ^L honey</i>

g

gá^L <i>dem</i> towards them	gàjě:r <i>v</i> ε 1) enough 2) cease, stop 3) succeed
gá:cé <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L 1) mould 2) scar (decorative) 3) tattoo	gámá^Lán^L <i>n</i> -án ^L -ák ^L 1) molar tooth 2) jaw
gà:cě:r <i>v</i> ε 1) draw (pictures) 2) cut decorative marks in skin	gàmě:r <i>v</i> ε 1) fetus (be a) 2) conceive
gà:cín (from Amharic ታሻ) <i>n</i> $\emptyset$ - $\acute{k}^L$ shield	gándám <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L bat (large)
gá:lír <i>v</i> <i>i</i> sweep	gángój^L (fr. var. gángój) <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L horse
gà:làkár (der.) <i>v</i> <i>a-k</i> forget	gànk <i>poss</i> our (pl)
gàmĩ:r <i>v</i> <i>i</i> 1) hold 2) catch 3) attack	gânk <i>poss</i> our (pl, abs)
gá:mtàn (nomin) <i>n</i> $\emptyset$ -ak ^L 1) handle 2) trapped animal	gàpùt <i>n</i> $\emptyset$ -ák ^L bat (small)
gà:múrkó^L (der.) <i>v</i> <i>cplx-i</i> 1) embrace 2) hug	gàtí <i>n</i> $\emptyset$ -á:tók ^L price
gà:műj <i>n</i> $\emptyset$ -ak ^L tree, sp.	gè <i>dem</i> short plural demonstrative and relative pronoun, speaker deixis
gà:nàñě:r <i>v</i> ε 1) condole 2) comfort 3) appease	gé^L <i>dem</i> these (loc, dat)
gà:ndě <i>n</i> $\emptyset$ -í ^L snail	gé:gejá:kár <i>v</i> <i>dur</i> fetch firewood
gá:nk <i>poss</i> my (pl)	gé:pě:r <i>v</i> ε swallow
gàbìjój (from Amh. ገበያ) <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L market	gétíé^L <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L blessing
gàbě:r <i>v</i> ε 1) accuse 2) betray 3) pack 4) give	gējĩ:r <i>v</i> <i>i</i> gnaw
gàcój <i>n</i> $\emptyset$ -á:tók ^L hoe	gèlè:wě:r <i>v</i> ε listen
gàjǎr₁ <i>v</i> <i>ap</i> resemble	gérbój^L <i>n</i> $\emptyset$ - ε^L bedbug
gàjǎr₂ <i>v</i> <i>a~</i> imitate	gè <i>dem</i> short plural demonstrative and relative pronoun, hearer deixis
tàgáj^L (nomin) <i>n</i> $\emptyset$ -ak ^L pretense	gé^L <i>dem</i> those (loc, dat; hearer deixis)
	gé:ná^L <i>pers</i> his/her (pl, dat)
	gè:né^L <i>poss</i> his/her (pl nom)

gémk <i>poss</i> his/her (pl, abs)	gòrí <i>n Ø-ǵ</i> upper grinding stone
gédǵl <i>n Ø-ák</i> ^L bird of prey	gòdé <i>n Ø-ǵ</i> ^L house
gènk <i>poss</i> their (pl)	gògídǵkǵr <i>v ap</i> bark
gíd ^L <i>n Ø-ák</i> ^L shoot	gòj <i>adv</i> over there
gígírón ^L <i>n Ø-ák</i> ^L potter's kiln	gólkǵr <i>stv a-k 1)</i> greedy 2) selfish
gíbi <i>n Ø-ε</i> ^L sunrise	gòmbé ^L <i>n Ø-ak</i> ^L mudfish
gìbijǵr <i>v ε 1)</i> intercede 2) mediate	gònǵr <i>v a 1)</i> flow 2) flee
gìbírl ^L <i>n Ø-ε</i> ^L 1) tax 2) tribute	góngódí <i>n Ø-ε</i> ^L clam
gídrl ^L <i>n Ø-ε</i> ^L tree, sp.	gònk <i>poss</i> your _{pl} (pl)
gìdǵ <i>n Ø-ǵ</i> ^L 1) stone 2) gravel	gòṅgòṅǵr <i>v ε</i> beat a drum <i>syn:</i> ǵò:kejǵí
gíjǵr <i>v a 1)</i> prepare dough on a grinding stone 2) let dough rise	gòpàn <i>n an</i> ^L -ak ^L path, road <i>syn:</i> bú:l
gìjǵr <i>v ε 1)</i> nurse 2) suckle (baby)	gòrgórkǵr <i>stv a-k 1)</i> fast
gìtátámén ^L <i>n Ø-ák</i> ^L dragonfly	gòrírl <i>v i 1)</i> sick 2) ill
gìjǵ <i>n Ø-tùn</i> heel	górírl ^L <i>n Ø-ák</i> ^L illness, disease
gípój fr. var. of pógí	górójncóm <i>n Ø-ε</i> ^L larynx
gìrgídǵkǵr <i>v ap</i> roll	gòtǵr <i>v ε 1)</i> blow (with mouth) 2) blow horn 3) fan
gìròjdǵkǵr <i>v ap</i> poor	gòtérkó ^L <i>v cplx-ε</i> blow down
gòjǵ <i>n Ø-ǵ</i> ^L tree, sp.	gò <i>relpro</i> those which (distal deixis)
gòkǵr <i>v ε</i> abstain	gó ^L <i>dem</i> short plural relative and demonstrative pronoun, dative and locative, distal deixis
gómǵr <i>v ε</i> growl	gó ^L <i>n Ø-è:r</i> side
gò:mòj <i>n Ø-ǵ</i> ^L trap	gò:gòj <i>n Ø-ǵ</i> ^L ford
gómúj ^L <i>n Ø-ε</i> ^L tree, sp.	gò:mùrǵr <i>v a 1)</i> fat 2) thick
gómk <i>poss</i> your _{sg} (pl)	górǵ ^L <i>n Ø-ε</i> ^L cripple
gójǵǵr <i>v a bump, knock against</i>	gòṅǵr <i>v ε</i> clot
gópân <i>n Ø-ák</i> ^L penalty, punishment	
gópǵr <i>v a 1)</i> punish 2) rebuke	

gòṅgór^L <i>n Ø-ak^L</i> tomato	gún^L <i>pri</i> before
gòrò^L <i>n Ø-ík^L</i> river	gúnděṅ <i>aux</i> auxiliary expressing pre-cative modality, showing that the utterance is a request
góté^L <i>n Ø-é^L</i> ladle	gùndí <i>n Ø-á:tok^L</i> bunch of bananas
gú:ni^L <i>n Ø-ak^L</i> caterpillar	gùpà:ṅě:r <i>v ε</i> 1) throb (with pain) 2) have a rumbling feeling in the stomach
gú:gúṅṅ <i>v a</i> enter, go in	gùpà:ṅik̄:r <i>v ap</i> capsize
gúj^L <i>n Ø-é^L</i> gall bladder	gùpà:ṅě:r <i>v ε</i> spill
gúmá:kén^L <i>n n^L-er^L</i> enemy	gùpù:jě:r <i>v ε</i> ferment
gùmbój <i>n Ø-ík^L</i> 1) club, cudgel 2) cane, walking stick	gúrúṅ Yeki of árn
gúmi^L <i>n Ø-è:r</i> cobra	gútárin^L <i>n 0s</i> old person
gùmùn <i>n Ø-á:tok^L</i> owl	

i

ĩ <i>pri</i> yes	ící:ctàn <i>n Ø-ak^L</i> arrangement
íliá^L (from ĩlià:k̄:r 1) <i>n 0p</i> song	ic̄ir <i>v i</i> hang
ĩlià:k̄:r <i>v dur</i> 1) sing 2) hum	ídi^L <i>n 0s</i> person
ĩn, ĩn^L <i>pers</i> pronoun 2 nd sg	ígí^L <i>n Ø-é^L</i> law
ĩnák^L <i>pers</i> pronoun 2 nd pl	ĩjá:g^L <i>n Ø-ak^L</i> work
ĩnè <i>pro</i> you!	ĩjá:ḡ:r <i>v a</i> 1) create, make 2) work 3) act 4) serve
ibá:l^L <i>n Ø-ak^L</i> game	ĩjá:gén^L <i>n n^L-er^L</i> 1) (domestic) servant 2) farmer 3) worker
ibá:lir <i>v i</i> 1) play 2) dance 3) chat	ĩjò:pě:r <i>v ε</i> 1) indicate 2) point (with finger) 3) peck
icí^L <i>adv</i> here	ĩjòm <i>n Ø-á:tok^L</i> hippopotamus
icígì <i>dem</i> these	ikòmír <i>v i</i> count
icígìcígì <i>adv</i> exactly like that	
icícě:r <i>v ε</i> prepare	

ílán^L <i>n Ø-ε^L</i> udder	ìndí^L <i>nkin Ø-ak^L</i> mother (my, our)
ímíjě̀r <i>v ε</i> rest	íré^L <i>n Ø-ák^L</i> footprint
ìn <i>prt</i> 1) imp.pl 2) hort.1s 3) hort.3s 4) hort.3p	ìrě̀r <i>v ε</i> herd
ín^L <i>adv</i> yet	ìrkí̀r <i>v i</i> dawn
ín^L kékà̀r <i>adv</i> once more	írkí́d (der.) <i>adv</i> at dawn
	í'tó <i>interj</i> it seems

j

jà:kà̀t <i>n Ø-ák^L</i> peace	jépcój <i>n Ø-ε^L</i> spider
jà:ɲě̀r <i>v ε</i> 1) announce 2) show	jèrmě̀r <i>v ε</i> bleed
já:ɲié^L <i>n Ø-ε^L</i> 1) announcement 2) account 3) report	jéróm <i>n Ø-ε^L</i> blood
já:ɲtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> 1) marker 2) peg	jíké^L <i>n Ø-ák^L</i> rattle
jà:tě̀r <i>v ε</i> lick	jìkě̀r <i>v ε</i> rattle
jàkáná^L <i>conj</i> but	jílój <i>n Ø-ε^L</i> hair of maize
jàwě̀r <i>v ε</i> 1) shorten 2) cut through	jímá^L <i>n Ø-è̀r</i> back <i>syn:</i> bàmbè; bǎ̀nì
jáwé^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) circumcision	jímé^L <i>n Ø-ák^L</i> cemetery
jé:tí <i>n Ø-ε^L</i> intestinal worm	jírbí <i>n Ø-ε^L</i> 1) cotton 2) cotton plant
jègě̀r <i>v ε</i> 1) knock down 2) knock over	jô: <i>prt</i> question particle
jè:jègě̀r <i>v ε</i> whisper	jògí̀r <i>v i</i> feel
jèjǎ̀r <i>v a</i> leak	jòngòjě̀r <i>v ε</i> blow
	jòngój <i>n Ø-ík^L</i> wind
	jòwérkǎ̀r <i>stv u</i> far
	jú:jé (fr. var. jú:já) <i>n Ø-ε^L</i> tree, sp.

J

jàměɾ <i>v</i> ε spread	jínkùj <i>n</i> Ø- ε^L sheep
jámè <i>n</i> Ø- ε^L machete	jìnjìkǎɾ <i>stv</i> <i>a-k</i> lukewarm
járti <i>n</i> Ø- $\acute{a}tɔk^L$ 1) woman 2) wife	jôn <i>n</i> Ø- ak^L secondary administrative level in the Ethiopian government, Zone
jé:dókǎɾ <i>stv</i> <i>u</i> long	jòɾǎɾ <i>v</i> <i>a</i> diminish
jé:ɲěɾ <i>v</i> ε soar	jók <i>adv</i> nearby
jègúj <i>n</i> Ø- $\acute{a}tɔk^L$ ox	jómpól <i>n</i> Ø- $ák^L$ termite hill
jè:gòjdí:kǎɾ <i>v</i> <i>ap</i> hunt	jòlěɾ <i>v</i> ε help
jémé^L <i>n</i> Ø- ε^L tree, sp.	jónkólé <i>n</i> Ø- ε^L porcupine
jé:wè (fr. var. kè:wè) <i>n</i> <i>os</i> 1) sand 2) pebble	júm (abs. pl júm) <i>n</i> Ø- $kũk^L$ 1) bump 2) small hill
jějtí^L <i>n</i> Ø- ε^L oil	júr^L <i>n</i> Ø- $ákw^L$ wound, sore
jét <i>adv</i> very	jùkúl <i>n</i> Ø- $\acute{a}tɔk^L$ tree, sp.
jít^L <i>num</i> three	jùmùɾǎɾ (from múɾǎɾ) <i>v</i> <i>a</i> 1) answer, reply 2) return sth
jì:tén^L <i>ordnum</i> third	
jìkôn <i>interrog</i> what?	
jímtí <i>n</i> Ø- ε^L oil palm	

k

ká:6án^L <i>n</i> Ø- ak^L taboo	káj <i>n</i> Ø- <i>tùn</i> 1) night 2) dusk, twilight
ká:6ír <i>v</i> <i>i</i> 1) prevent 2) taboo 3) delay 4) postpone	kà:kà <i>n</i> Ø- $\acute{a}tɔk^L$ cave
kà:cěɾ <i>v</i> ε 1) divide 2) separate 3) generous	ká:kántàn (from kàněɾ) <i>n</i> Ø- ak^L phlegm
kà:kacǎɾ <i>v</i> <i>a</i> share	ká:kê: <i>nkin</i> Ø- ε^L grandchild
	kà:ké:^L <i>nkin</i> Ø- ak^L grandmother

kà:l <i>n Ø-kũk^L</i> camp	kánk^L <i>det</i> medium-past anaphoric-reference marker
kà:n <i>n Ø-kũk^L</i> brideprice	kántá^L <i>adv</i> leftwards
kà:rär <i>v a</i> 1) fight 2) avenge recent grudge	kántè <i>n Ø-ε^L</i> basket
kárn^L <i>n Ø-ak^L</i> 1) war 2) revenge	kànÿr <i>v i</i> trap
kà:rí <i>n Ø-k^L</i> coffee leaf	kárkárär <i>v a</i> undress
kácíkír <i>n Ø-ε^L</i> stump	kàt <i>prt</i> do not!
kádá^L <i>n Ø-è:r</i> tongue	kàtámé (from Amh. ከተማ) <i>n Ø-ε^L</i> town, city
kádāŋdāŋ^L <i>n Ø-ak^L</i> palate	kàwē:r <i>v ε</i> bite
kādē:ŋ <i>adv</i> perhaps	káwój^L (nomin) <i>n Ø-è:r</i> gun
kàdikán^L <i>n</i> Os sugar cane	ké:ci^L (from Amh. ቁስ) <i>n Ø-ε^L</i> priest
kàjà:rē:r <i>v ε</i> change	kè:gùn <i>n n^L-Ø</i> animal
kàjánín^L <i>n n^L-er^L</i> fly	ké:ŋikär <i>v ap</i> 1) prepare food to cook 2) boil
kàjtē:r <i>n Ø-ák^L</i> tarantula	ké:ŋ <i>n Ø-kũk^L</i> shame
kálbí <i>n Ø-ε^L</i> 1) brain 2) character	kér <i>n Ø-ák^L</i> 1) courtyard 2) fence 3) hedge
kàlēr <i>v ε</i> clear (land for planting)	kèré:k^L <i>nkin Ø-ák^L</i> 1) mother-in-law 2) father-in-law
kàlējÿr <i>v i</i> 1) plead, implore 2) beg for money	ké:wán^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) sharp object 2) sharpened object
káléjtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> beggar	kér:wír <i>v i</i> sharpen knife
kàlkálkär <i>stv a-k</i> boast, brag	kèdèndén^L <i>n Ø-ak^L</i> one-string violin
kàmär <i>v a~</i> limp	kējär <i>v a</i> cook
kámti: <i>n Ø-ak^L</i> partridge	kèkè <i>n Ø-ik^L</i> door
kán^L <i>prt</i> medium past	kèlkèlēr <i>v ε</i> tickle
kàn <i>prt</i> medium past conjoint	kéllé:kùt <i>n Ø-ák^L</i> kingfisher
kànă:k^L <i>n Ø-ák^L</i> broom	kélŋán^L <i>n an^L-è:r</i> armpit
kànēr <i>v ε</i> cough	
ká:kántàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> phlegm	

kèmr̥ <i>v i</i> straighten	kèman <i>adv</i> for a long time
kém^L <i>n</i> 0s goat	kénté <i>n</i> Ø-ε ^L rural area
kèr̥r̥ <i>v i</i> stretch	kéréc <i>adv</i> completely full (of containers)
kèrjòn <i>n</i> Ø-á:tok ^L navel	kèt̥r̥ <i>v</i> ε 1) cut 2) dig 3) chop 4) chip
kérkéd̥ār <i>v a</i> wipe off	kèt̥w <i>adv</i> full (of flat objects, such as a plate)
kèwkéwkār <i>stv a-k</i> thin	kì <i>adv</i> up
ké <i>comp</i> particle which introduces direct or indirect speech, quotative marker	kí: <i>prt</i> question
kè:d̥ār (neg. dérán^L) <i>v a</i> go	k̥r̥ <i>aux i</i> neg
kè:kìd̥ikār <i>v ap</i> cackle as of chicken	kí:r̥r̥ <i>v i</i> finish the bottom of a pot, after inside and outside have dried
két^L <i>n</i> 0s 1) tree 2) wood	kíci^L <i>n</i> Ø-k̥ ^L pocket
kèt̥r̥ <i>v</i> ε scatter	kìjá:mén^L <i>n</i> Ø-ε ^L giraffe
kè:wè fr. var. of jé:wè	kílt^L <i>n</i> Ø-kàk mouse
kè:w̥r̥ <i>v</i> ε paddle	kír̥^L <i>n</i> Ø-ε ^L thread
kèbú: <i>adv</i> sometimes	kít̥i:d̥it̥ <i>n</i> 0s 1) deaf person 2) mute person
kèdik <i>adv</i> firmly	kó^L <i>prt</i> hortative particle for 1 st person plural
kédòm (from d̥òm̥kār , ké) <i>adv</i> 1) well 2) properly 3) especially	kò:géle <i>n</i> Ø-ák ^L 1) chicken 2) turkey
kègār <i>v a</i> pound	kô:j <i>n</i> Ø-ák ^L bridge <i>syn:</i> dànkáré
kègúpún <i>adv</i> soon	kók <i>prt</i> indicates agreement to do something just mentioned
kéján <i>n</i> Ø-ε ^L tree, sp.	kókó^L <i>n</i> Ø-ε ^L snake
kéjgún^L <i>coord</i> or	kó:ltún^L <i>n</i> n ^L -Ø 1) rib 2) side
kéjn^L <i>conj</i> or	kómát^L <i>n</i> 0s 1) stranger 2) guest, visitor
kékàr <i>adv</i> again	
kékétí <i>n</i> Ø-ε ^L green mamba	
kèlòt <i>adv</i> 1) loose, slack 2) carefully 3) slowly	

kóŋ <i>n Ø-kũk^L</i> curse	kókóm^L <i>n Ø-èr</i> chest of humans and primates
kòŋěŕ <i>v ε</i> 1) curse 2) swear	kólbé <i>n Ø-ε^L</i> horn
kór <i>n Ø-kũk^L</i> ditch	kólé <i>n Ø-ε^L</i> 1) leaf of maize 2) husk
kórán^L <i>n Ø-ak^L</i> 1) throwing stick 2) spear handle	kòlèt <i>n Ø-ák^L</i> dawn
kòŕěŕ <i>v ε</i> 1) watch 2) tend livestock 3) guard 4) wait for	kóllóŋěŕ <i>v ε</i> whistle
kóḃè <i>nkin</i> men who are married to women who are sisters have this relationship	kòmè <i>n Ø-á:tok^L</i> fire starting sticks
kòḃŕ <i>v i</i> think	kómój <i>n Ø-ε^L</i> 1) descendant 2) kind 3) tribe, ethnic group 4) clan
kóḃŕ^L <i>n Ø-ák^L</i> idea	kóndé <i>n Ø-èr</i> bottle
kòḃúrkó^L (der.) <i>v cplx-i</i> remember	kóndi <i>n Ø-ε^L</i> 1) fish trap 2) fish hook
kòcè <i>n Ø-ík^L</i> 1) bag 2) sack	kòndijěŕ <i>v ε</i> fish
kócèk <i>adv</i> like that	kòngój <i>n Ø-ík^L</i> 1) noise 2) sound
kòcíé <i>n Ø-èr</i> tobacco pipe	kòŋcì:lám <i>n Ø-á:tok^L</i> porcupine
kócùnk <i>adv</i> like this	kòŋăŕ <i>v a~</i> 1) gather 2) pick up
kòdóbŕi <i>n Ø-ak^L</i> stork	kòpúlkăŕ <i>stv a-k</i> white
kògòd <i>n Ø-er^L</i> elbow	kòŕěŕ <i>v ε</i> 1) peel 2) strip off 3) husk
kój <i>adv</i> remote future	kòŕŕ <i>v i</i> 1) close 2) shut
kójdŕi:kăŕ <i>v ap</i> repay	kórtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> door, doorway cover
kójŕ^L <i>n Ø-ák^L</i> payment	kórkódăŕ <i>v a</i> tie a knot
kòjŕ <i>v i</i> pay	kórmè <i>n Ø-ε^L</i> lime, whitewash
kójtàn <i>n Ø-ak^L</i> 1) payer 2) money used to pay a dept	kórŋán^L <i>n an^L-èr</i> knee
kójtán^L <i>n Ø-ak^L</i> fireplace	kòrúc^L <i>n Ø-ak^L</i> medicine
kòjùnk <i>adv</i> like this	kówěŕ <i>v ε</i> sour
kòkókăŕ <i>stv a-k</i> soft (of food)	kó <i>adv</i> recent past, up to a few days
	kó ájtínán (comp.) <i>adv</i> day before yesterday

kó álé (comp.) <i>adv</i> yesterday	kónk <i>det</i> reference for something mentioned in the recent past
kó ðínkónk (comp.) <i>adv</i> some days ago	kòpán^L <i>n</i> -án ^L -ák ^L shoe, sandal
kò recent past conjoint	kòwǎr <i>v</i> a~ 1) dig 2) deepen 3) bury
kó^L <i>prt</i> near future	kúk^L <i>n</i> Ø-ák ^L bellows
kó^L ájtínán (comp.) <i>adv</i> day after tomorrow	kúkúrǎr <i>v</i> a hollow out
kó^L álé (comp.) <i>adv</i> tomorrow	kú^L <i>fr.</i> var. of có:c^L tail
kó^L ðínkómk (unspec. comp. form) <i>adv</i> later (this evening)	kù:lmè:t <i>n</i> Ø-ák ^L 1) promise 2) oath
kómán^L <i>n</i> Ø-ák ^L story	kúc 3s.dj. of kúrákó^L come
kómíjǎr <i>v</i> a 1) ask 2) request	kùdǎ:r <i>v</i> ε cry, weep
kómíjón^L (nomin) <i>n</i> Ø-ák ^L 1) request 2) question	kúlbǎ:r <i>n</i> Ø-ak ^L dove
kór <i>n</i> Ø-kú ^L middle	kùlúbí^L <i>n</i> Ø-ε ^L garlic
kòbé <i>n</i> Ø-ík ^L tree, sp.	kúmé^L <i>num</i> 1000
kòbǎ:r <i>v</i> ε move	kùŋgúm^L <i>n</i> Ø-ak ^L noise of waterfall
kóyé:mé <i>adv</i> early	kùpà:jǎ:r <i>v</i> ε prepare
kójkǎr <i>stv</i> u black	kú'rój <i>n</i> Ø-ε ^L donkey
kójúrákó^L (der.) <i>v</i> <i>cplx-a</i> fade	kúrákó^L (3s.dj kúc) <i>v</i> <i>cplx-a</i> come
kókóó^L <i>n</i> Ø-ak ^L repositioning	kùròù <i>n</i> Ø-í:r ^L 1) caterpillar 2) maggot (in rotten meat)
kòlkòdá:dén^L <i>n</i> Ø-ák ^L spider's web	kúré <i>n</i> Ø-ε ^L hunting net
kómí^L <i>n</i> Ø-í ^L zebra	kúrí <i>n</i> Ø-ε ^L tree, sp.
kòpǎ:r <i>v</i> ε 1) persuade 2) help	kúrkúm <i>n</i> Ø-ε ^L 1) mountain 2) hill 3) backbone
kòŋ <i>n</i> Ø-ǎk ^L pangolin	kùrŋàn <i>n</i> an ^L -ak ^L nasal mucus, snot
	kùrú <i>n</i> Ø-ǎ:tok ^L 1) foam 2) bubble
	kùtúr <i>n</i> Ø-ε ^L 1) pig 2) warthog

I

lá:đĩ <i>n Ø-ε^L</i> bud	lé:líá:kǎr <i>v dur</i> float
lá:gápǎr (2p lá:gápě̃r) <i>v a</i> gossip	lè:wě̃r <i>v ε</i> visit
lá:gápón^L (nomin) <i>n Ø-ák^L</i> 1) reputation 2) gossip	lèmtě̃r <i>v ε</i> pierce
lá:láwǎr <i>v a</i> hang up	lí:lě̃r <i>v ε</i> 1) sink 2) drown
là:ńój <i>n Ø-ĩk^L</i> hardship, distress	lí6^L <i>n Ø-ǎkɔ^L</i> hiccough
là:ńójín^L <i>n n^L-er^L</i> slave	líkì (from Amh. ለቅ) <i>adv</i> 1) right 2) correct
là:rǎr <i>v a</i> 1) lose 2) go out (of light)	lò:kǎr <i>v i</i> angry
làk ámf (from làtùkǎr) <i>v</i> pregnant	lò:lòmùn <i>n un^L-t^L</i> 1) charcoal 2) charred wood
là:màlámé^L <i>n Ø-ε^L</i> Ethiopian wild cat	lò:mí:^L (from Amh. ለሙሽ) <i>n Ø-ak^L</i> lemon
lámbe^L <i>n Ø-ε^L</i> lamp, torch	lò:mùn <i>n un^L-t^L</i> feather
là:mě̃r <i>v ε</i> 1) bewitch 2) cast (spell) 3) curse	lò:tí <i>n Ø-ε^L</i> earring
là:ńír <i>v i</i> 1) meet (ipfv. láláńí:kǎr) 2) encounter 3) find 4) get 5) obtain	lòngólò:t <i>n</i> vine
láláńí:kǎr <i>v</i> meet	lòtě̃r <i>v ε</i> add
lálán^L <i>n Ø-ak^L</i> relationship	lòwǎr <i>v i</i> 1) lead 2) guide 3) light fire
láp̃tě̃r <i>v ε</i> dive	lówtà̃n (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> hut
là:tùkǎr <i>v</i> 1) have 2) possess	lójě̃r <i>v ε</i> melt
làk ámf (id.) <i>v</i> pregnant	lòcídí:kǎr <i>v ap</i> 1) conquer 2) defeat
lé:lák^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) well 2) spring	lòkě̃r <i>v ε</i> 1) overturn 2) pour out
lê:w <i>n Ø-ák^L</i> bow	lòkòj <i>n Ø-ε^L</i> plate
lèjǎr <i>v a</i> swim	lù:rí <i>n Ø-ε^L</i> horn
lé:ján^L <i>n an^L-ak^L</i> bracelet	lùgèjě̃r <i>v ε</i> hunt
lè:lèmè:t <i>n Ø-ák^L</i> taste	lúk^L <i>n Ø-ák^L</i> bastard, illegitimate child

m

má^L <i>coord</i> contrastive coordinating conjunction but	màlě̃r <i>v ε</i> 1) strike 2) hit with stick or axe 3) thresh
má:lé^L <i>nkin Ø-ak^L</i> mother's brother	málwán <i>n Ø-ε^L</i> hail
má:jé^L <i>n Ø-ε^L</i> dwarf	màngíctí^L (from Amh. መንግስት) <i>n Ø-ε^L</i> government
mà:kólój (from Amh. ብቆሎ) <i>n</i> <i>Øs</i> maize, corn	mànkíá^L (from Amh. ማንከያ) <i>n Ø-kàk</i> spoon
mà:mé^L <i>nkin Ø-ak^L</i> 1) father's sister 2) mother's sister	mánpá^L <i>nkin Ø-kàk</i> his/her sibling
mátó <i>n Ø-è:r</i> dry season	mánk <i>conj</i> or
má:w^L <i>n</i> <i>Øp</i> water	mánkíré <i>conj</i> or
màcá:pé^L (fr. var. màcá:p) (from Amh. መጽሐፍ) <i>n Ø-ε^L</i> book	márátíkàn <i>n Ø-ak^L</i> mad person
màcàré <i>n Ø-ε^L</i> fence	màrjòn <i>n n^L-Ø</i> star
mácé^L <i>n Ø-ák^L</i> debt	máryí^L <i>n Ø-ε^L</i> 1) poison 2) venom of snake 3) poison on arrow
màcě̃r <i>v ε</i> borrow	màtágé^L <i>n Ø-ε^L</i> cup
màcídí:gídó^L <i>v cplX-ε</i> lend	mè:jà:kẵr <i>v dur</i> 1) stumble 2) hurry
màckó:ti^L (from Amh. መስኮት) <i>n Ø-ε^L</i> window	mé:kẵr <i>stv a-k</i> hurt oneself
mácó:kòj^L <i>nkin Ø-ak^L</i> 1) brother 2) sister	mè:kà:t <i>n Ø-ák^L</i> pain
mád^L <i>n Ø-í^L</i> fire	mé:lát <i>n Ø-ε^L</i> tendon
màjmájòt^L <i>n Ø-ak^L</i> parrot	mè:ně̃r <i>v ε</i> steer
máká:jí^L (from Amh. መጋዝ) <i>n Ø-ε^L</i> saw	mè:rìn <i>n n^L-Ø</i> vein
máké^L <i>n Ø-ε^L</i> flower	mè:tòák^L <i>n Ø-ák^L</i> pus
màlà:jě̃r <i>v ε</i> knead	mèdě̃r <i>v ε</i> roast
	mèjád^L <i>n Ø-í^L</i> buffalo
	mél^L <i>n Ø-í^L</i> 1) string 2) vine
	mél^Ltít <i>n Ø-ε^L</i> mosquito

mèněř *v ε* twist

mèntánkăř *stv a-k* 1) good *ant:*
ņérwénkăř 2) healthy, well 3) beautiful 4) clean 4.1) innocent 5) kind

mérménăř *v a* 1) notice 2) investigate

mèrmét^L *n Ø-ak^L* red pepper, hot pepper

mérmé *n Ø-ε^L* 1) whip 2) throwing spear

mé:đí *n Ø-ε^L* lower grinding stone

mé:j^L *n Ø-ak^L* 1) fiancée 2) fiancé

mèckèběř (from Amh. መዝገበ) *v ε* register

mèkèkórót *n Ø-ák^L* chameleon

mèkélé^L *n Ø-ε^L* hawk

mélci^L (from Amh. መልክ) *n Ø-ε^L* response

mèlěř *v ε* arrive

mèlérđíđ^L *v cplx-ε* approach

mèrí:^L (from Amh. መሪ) *n Ø-ák^L* leader

mì:đír *v i* push

mìjņěř *v ε* cover

mí:ptàn (nomin) *n Ø-ak^L* mask

mìcì^Lmá:ří^L (from Amh. ምስጢር) *n Ø-ε^L* nail

mó *adv* alone

mó:í: *n Ø-ε^L* salt

mò:j *nkin Ø-ák^L* male

mó:mójěř *v ε* 1) caress 2) rub

mó:mónăř *v a* 1) hoe 2) weed

mó:ņán^L *n an^L-ak^L* 1) kidney 2) muscle

mò:r *n Ø-ăk^L* anvil

mó:ré *n Ø-ε^L* fat

mò:rěř *v ε* boil (water)

mò:tàn *n Ø-ák^L* ant

mò:àn *adv* different

móđí:kăř *v ap* 1) burn 2) blaze 3) ambush and kill a person

mògój^L *n Ø-ak^L* namesake

mòjěř *v ε* 1) rot 2) spoil

mókó *existmrkr* negative existential marker

mòkòđíđí:kăř *v ap* dip

móndí:kăř *v ap* forget

mòntěř *v ε* harvest root plants

mòj^Lnàmó:ņăě *n 0s* centipede

mówé *n Ø-ε^L* coffee

mó:rěř *v ε* 1) shriveled 2) wrinkled

mòđěř *v ε* deny

mòđkó:ņkăř *stv a-k* sticky

mò:ròđíân *n Ø-ák^L* ant

mù:cěř *v ε* congratulate

mù:jí *n Ø-ĕ^L* spy

mú:jí^L (from Amh. ሙዝ) *n Ø-ε^L* banana

mù:ɟjěɾ <i>v ε</i> spy	múɾɿɾ <i>v i</i> 1) return (itr) 2) reply
mú:wěɾ <i>v ε</i> mould	ɟùmùɾɿɾ (der.) <i>v a</i> 1) answer, reply 2) return sth
mùkěɾ <i>v ε</i> 1) stab 2) push inside	múrákɔ^L (der.) <i>v cplx-a</i> go back
múná <i>n Ø-ǎ:ɬɔk^L</i> earthworm	múta^L <i>n Ø-kàk</i> needle

n

nà <i>pers</i> 2s.dat	né:ká^L <i>poss</i> his/her (sg, dat)
ná:k <i>poss</i> my (sg)	né:ké^L 1) his/her (sg, loc) 2) <i>adv</i> then <i>tt: lè:kè</i>
náci^L <i>n Ø-é^L</i> bread	nè:ké^L <i>poss</i> his/her (sg, nom)
nàcɿjěɾ <i>v ε</i> bake	nènk <i>poss</i> their (sg)
nàgá:dé^L (from Amh. ገጋዴ) <i>n Ø-é^L</i> trader	ní <i>pers</i> short <i>P</i> pronoun, 2 nd sg
nàgàdɿ:kǎɾ <i>v ap</i> 1) barter 2) exchange	nók <i>poss</i> your _{sg} (sg)
nájɬɿ:kǎɾ <i>v ap</i> admire	nónógá:kǎɾ <i>v dur</i> 1) grumble 2) complain
nàjěɾ (ipfv. nánájɿ:kǎɾ) <i>v ε</i> surprised	nòměɾ <i>v ε</i> follow
nànk <i>poss</i> our (pl)	nónk <i>poss</i> your _{pl} (sg)
nè <i>coord</i> and	nò <i>coord</i> coordinating conjunction for purpose clauses
nè tɔ^L (id.) <i>interj</i> so what?	
né:k <i>poss</i> his/her (sg)	

ɲ

ɲáj <i>n Ø-ǎkɔ^L</i> liver	ɲàrí <i>n Ø-ǎk^L</i> dental gum
ɲá:lán^L <i>n Ø-ák^L</i> lightning	ɲák^L <i>n Ø-ɪ^L</i> 1) compound 2) house
ɲá:lěɾ <i>v ε</i> 1) light of color 2) shine	ɲàkiè <i>n Ø-é^L</i> polygamy

ɲé:d^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) umbilical cord 2) womb	ɲòn <i>n 0s</i> 1) place 2) spot
ɲé:wǎɪr <i>v i</i> urinate	ɲòn tòkòwònk (id.) <i>n</i> grave
ɲègèm <i>n Ø-ak^L</i> chin	ɲòn wùdákònk (comp.) <i>n</i> place of mourning
ɲéjǎr <i>v a</i> 1) strain food 2) brew	ɲón^L <i>n 0p</i> lie
ɲé:dā <i>det</i> last	ɲó:d^L <i>n 0p</i> excrement
ɲékó:těɪr <i>stv ε</i> brown	ɲó:kán^L <i>n -án^L-ák^L</i> chick
ɲèjěɪr <i>v ε</i> 1) resolve 2) settle 3) calm oneself 4) cease, stop	ɲó:má^L <i>n 0p</i> insult
ɲìlgí:kǎɪr <i>stv a-k</i> 1) blunt, dull	ɲó:mǎɪr <i>v a</i> insult <i>syn:</i> ɲàráté
ɲòlɲólkǎɪr <i>stv a-k</i> 1) smooth 2) soft	ɲù:gùr <i>n 0s</i> darkness
	ɲùkěɪr <i>v ε</i> blow nose

ɲ

ɲà:dǎɪr <i>v i</i> 1) admit 2) believe	ɲàděɪr <i>v ε</i> decorate
ɲà:j <i>n 0s</i> 1) crone 2) female animal	ɲájórǎɪr <i>v a +</i> 1) swell
ɲà:kàɪt <i>n Ø-ák^L</i> 1) smell 2) aroma	ɲànǎɪr <i>v i</i> 1) turn round 2) twist vines apart for making ropes
ɲá:kǎɪr <i>stv u</i> 1) stink 2) smell bad	ɲárótówǎɪr <i>v a</i> snore
ɲá:ɲá^L <i>nkin</i> mother (2nd)	ɲàwí:těɪr <i>v ε</i> 1) walk 2) step
ɲà:rǎɪr <i>v a</i> go	ɲédán <i>n Ø-ak^L</i> bee
ɲà:r rǎnǎnâ (ph. v.) <i>v</i> rise up	ɲèdàn <i>n an^L-ak^L</i> tooth
ɲà:rǎk^L <i>v cplx-a</i> exit	ɲèdè:měɪr <i>v ε</i> smile
ɲá:tǎɪr <i>v i</i> surprised	ɲèdɛɲ^L <i>n Ø-ɲ</i> sorghum
ɲá:w^L <i>n 0s</i> hunger	ɲé:wénkǎɪr <i>stv a-k</i> 1) bad <i>ant:</i>
ɲàcákáwkǎɪr <i>stv a-k</i> rough	mèntánkǎɪr 2) wicked 3) dirty 4) ugly
ɲádí:^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) pity 2) anger	ɲéj^L <i>n Ø-tùn</i> 1) male sorcerer 2) witch 3) healer
ɲàdǎɪr <i>v i</i> 1) sad 2) angry	

ɲɛ̀tɪn <i>n</i> <i>n^L-Ø</i> louse	ɲɔ́dɔ̃^L <i>n</i> <i>Ø-èr</i> 1) neck 2) craving 3) throat
ɲó:lán^L <i>n</i> <i>an^L-ak^L</i> nape of neck	ɲɔ́dɔ̃cè <i>n</i> <i>Øs</i> interest
ɲòɲi <i>n</i> <i>Øp</i> 1) vegetation 2) plants	ɲòlɲɔ́lkǎ̃r <i>stv</i> <i>a-k</i> sweet
ɲòɲi:r <i>v</i> <i>i</i> stir	ɲónk <i>prt</i> subordination marker following a verb
ɲò:lě:r <i>v</i> <i>ε</i> 1) slaughter 2) kill (animal)	ɲòɲùn <i>n</i> <i>un^L-l^L</i> 1) weeds 2) weed 3) blade of grass
ɲòdǎ̃r <i>v</i> <i>a</i> 1) abandon 2) let go 3) leave sth somewhere	ɲú:kě:r <i>v</i> <i>ε</i> pull
ɲɔ́dú:rǎ̃r <i>v</i> <i>a</i> abandon	ɲú:ltàn <i>n</i> <i>Ø-ak^L</i> hernia

O

ó:cón <i>n</i> <i>Ø-ε^L</i> burrow of small animal	ólákàn <i>n</i> <i>Ø-ak^L</i> twin
ò:dě:r <i>v</i> <i>ε</i> 1) difficult 2) cause problem 3) bother	ólí^L <i>n</i> <i>Ø-ĩr^L</i> fish
ó:jě:r <i>v</i> <i>ε</i> 1) shout 2) grunt	òm <i>det</i> 1) other 2) one certain
ó:l <i>aux</i> can	òmóɲ^L <i>num</i> one
ó:púnóɲ <i>n</i> <i>Ø-ε^L</i> worm	òmòɲé:n <i>ordnum</i> first
ó:tè <i>prep</i> about	ópàl <i>n</i> <i>Ø-ε^L</i> paddle
óbí:kǎ̃r <i>stv</i> <i>u</i> 1) big 2) expensive	òré: <i>nkin</i> grandfather
ògàrě:r <i>v</i> <i>ε</i> cut (hair) <i>syn:</i> pɛt	òrĩ:r <i>v</i> <i>i</i> 1) throw away, get rid of 2) drop 3) divine the future by throwing ɲédúk
ógô:l <i>n</i> <i>Øp</i> 1) mead 2) liquor	órkan^L <i>n</i> <i>an^L-ak^L</i> bark of tree
òjókě:r <i>v</i> <i>ε</i> shake	órpán^L <i>n</i> <i>n^L-Ø</i> naming ceremony
òkó <i>prep</i> like	ótù:t <i>n</i> <i>Ø-ák^L</i> flour
òkód <i>interrog</i> when?	òtó:p <i>adv</i> often
òlà <i>pl</i> of áɲ^L	

o

ðjǽr <i>v ε</i> 1) drive away 2) obstruct	ódǿwén^L <i>n n^L-er^L</i> 1) guide 2) chief, headman
ónkùŋ <i>adv</i> near	ðgð <i>det</i> others
ðr <i>nkin Ø-í^L</i> 1) brother-in-law 2) sister-in-law	ðkðn <i>conj</i> if
ótè <i>n Ø-é^L</i> 1) time 2) situation	óré <i>pri</i> now (not temporal), but (discourse particle that introduces a new thought)
ðbó <i>n Ø-ík^L</i> knot	ðré^L <i>n Ø-ak^L</i> ancestor
ðc^L <i>adv</i> there	
ðd^L <i>n Ø-k^L</i> 1) head 2) skull 3) face	

p

páján^L <i>n Ø-ák^L</i> diarrhea	pácǽr <i>v ε</i> 1) carve 2) chop with hatchet
pákǽr <i>stv ε</i> hot	pǽǽr <i>v ε</i> vomit
pá:kan^L (nomin) <i>n Ø-ák^L</i> hot weather	pǽjò:tǽr <i>v ε</i> 1) rub 2) set a broken bone
pà:kúcé^L <i>n Ø-é^L</i> comb	pàkácó^L <i>n Ø-èr</i> hip
pá:ltùkǽr <i>stv u</i> dry	pàkàlám <i>n Ø-ǽ:tǽk^L</i> egg shell
pà:lkà:t (nomin) <i>n Ø-ák^L</i> drought, famine	pàkàtǽr <i>v i</i> 1) decrease 2) disappear
pà:nì <i>adv</i> 1) down 2) towards sunset	pàkkátí:kǽr <i>v ap</i> take leave of
pá:j^L <i>n Ø-í^L</i> 1) mortar 2) kitchen hut	pàlámǽ:kǽr <i>v ap</i> argue
pá:ŋǽr <i>v i</i> slap	pàlámé^L <i>n Ø-é^L</i> argument
pá:pè <i>n Ø-é^L</i> shelter	pàlámǽr <i>v ε</i> 1) haggle 2) barter
pà:rǽr <i>v i</i> 1) try 2) taste	pàlè₁ <i>n Ø-ík^L</i> grain rack
pà:tòn <i>n Ø-k^L</i> 1) desert 2) uninhabited area	pàlè₂ <i>n Os</i> perch

páɲá^L <i>nkin Ø-kàk</i> cousin	pí:ɲón^L <i>n ɔn^L-ɔk^L</i> leaf
pàpájé^L (from Amh. ፓፓያ) <i>n Ø-ε^L</i> papaya	pítóɟ <i>n Ø-ε^L 1)</i> fin 2) tail
pàpâl <i>n</i> <i>Øs</i> small piece of wood	pìdél (from Amh. ፈደል) <i>n Ø-ák^L</i> letter
pàránɟ^L (from Amh. ፈረንጅ) <i>n Ø-ε^L</i> white man	pìlàn <i>n an^L-ak^L 1)</i> eyebrow 2) eye-lash
pàrēr <i>v ε</i> split pieces off a big log	pìlètàn <i>n an^L-ak^L</i> tear
pá'rán^L (nomin) <i>n -án^L-ák^L</i> plank	pírá:^L <i>n Ø-kàk 1)</i> friend 2) neighbour
pàriwàn <i>n an^L-ak^L 1)</i> cheek <i>syn:</i> ḡàkìwàn	pìrēr <i>v ε 1)</i> fly 2) hurry
pér^L 1) <i>n Ø-ak^L</i> girl <i>ant:</i> átéɲ^L 2) <i>nkin</i> female	pô: <i>interj</i> all
pèdír <i>v i 1)</i> used up 2) finish	pó:cēr <i>v ε</i> polish
péditàn (nomin) <i>n Ø-ak^L 1)</i> end 2) last one	pó:dír <i>v i 1)</i> cut open 2) pluck
pèjàrār <i>v a</i> defecate	pó:dúrks^L (der.) <i>v cplx-i</i> pick fruit
pèlépèlê: <i>n Ø-ák^L</i> flame	pó:tàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> chisel
pérè <i>n Ø-ε^L</i> wickerwork	pór <i>n Ø-ākɔ^L</i> wrinkle on skin
pé: <i>n</i> <i>Øp</i> soup, broth	pó:wâɟ <i>n Ø-ák^L 1)</i> wooden mallet for splitting logs 2) mallet
pé:ɟ^L <i>num</i> two	pógí (fr. var. gípóɟ) <i>n Ø-ε^L</i> beeswax
pè:ɟém <i>ordnum</i> second	pòmpó:ckār <i>v a-k</i> split incorrectly (of wood)
pémí <i>n Ø-ε^L</i> word	póɲ <i>n Ø-ākɔ^L 1)</i> herd 2) group 3) group of wood
pélté <i>n Ø-ε^L</i> bowl	pòrír <i>v i</i> love
pérkié <i>n Ø-ε^L 1)</i> dream 2) vision	pòròtēr <i>v ε</i> remove shells from groundnuts
pèrkà (der.) <i>n</i> <i>Øp</i> prophecy	pò:cēr <i>v ε 1)</i> bless someone 2) thank
pètè:kán^L <i>n -án^L-ák^L</i> chaff	pó:cíjé^L <i>n Ø-ε^L</i> praise
pì: <i>n Ø-ākɔ^L 1)</i> grave 2) funeral	pò:kēr <i>v ε</i> tear
pí:dēr <i>v ε 1)</i> shiver 2) tremble	pò:kìdì:kār <i>v ap</i> torn

pó:ŋán <i>n</i> Ø-ák ^L wave	pólpólé^L jó:^L pé:jk^L à á:ŋ^L <i>num</i> 50
pòdók^L <i>n</i> Os calabash	pròjèt (from Engl. project) <i>n</i> Ø-ak ^L project
pòjǎr <i>v</i> a~ drunk	pú:dě:r <i>v</i> ε rip apart (rope)
pòjókǎr <i>stv</i> u not heavy	púrě:r <i>v</i> ε 1) cultivate (land) 2) farm (land)
pólpól <i>n</i> Ø-ε ^L 1) finger 2) toe	pú:rtàn (nomin) <i>n</i> Ø-ak ^L clearing
pólpólé^L jó:^L àŋànk <i>num</i> 80	pùcùwě:r <i>v</i> ε break wind, fart
pólpólé^L jó:^L àŋànk à á:ŋ^L <i>num</i> 90	pùpùtě:r <i>v</i> ε crawl of lizard
pólpólé^L jó:^L jí:tík^L <i>num</i> 60	pùrù:tě:r <i>v</i> ε 1) drag 2) pull
pólpólé^L jó:^L jí:tík^L à á:ŋ^L <i>num</i> 70	
pólpólé^L jó:^L pé:jk^L <i>num</i> 40	

r

rá <i>pers</i> 1s.prag	rèt:tē:t <i>n</i> Ø-ák ^L squeak
ràmě:r <i>v</i> ε 1) lie 2) deceive 3) scare	rèt:tě:r <i>v</i> ε squeak
rà:wǐ:r <i>v</i> i 1) singe 2) smoke fish	rémé:^L <i>n</i> Ø-ák ^L duty, obligation
ràgádǐ:r <i>v</i> i 1) arrange 2) prepare 3) plan	rèr <i>n</i> Ø-ák ^L 1) death 2) plague 3) epidemic
ràkáté^L <i>n</i> Ø-ε ^L problem, trouble	réréríkǎr <i>v</i> ap 1) restless 2) unsettled
ràkàtē:r <i>v</i> ε 1) suffer 2) lack	ré <i>pers</i> pragmatic particle 3 rd sg and 3 rd pl
ràŋàná <i>adv</i> upwards	rè:rémún <i>n</i> un ^L -í ^L spark
ré <i>pers</i> 1) pragmatic particle 2 nd sg and 1 st pl 2) please!	rébécàkàn (from Amh. ርባሽ trouble) <i>n</i> Ø-ak ^L troublemaker
ré:g <i>nkin</i> husband's sibling or brother's wife (reciprocal term)	réké'nán^L <i>n</i> -án ^L -ák ^L 1) branch of tree 2) palm branch, frond
réré^L <i>n</i> Ø-ε ^L dew	rèrǎr <i>v</i> a~ die
rérǐ:r <i>v</i> i 1) run 2) slither	rèrkón (nomin) <i>n</i> Os dead person

rì: <i>n Ø-ák^L</i> shadow	rògě̀r <i>v ε</i> laugh
rí:ḡě̀r <i>v ε</i> 1) put, place, set 2) keep, save 3) put a hex on someone by putting something down at their house	rómá:kằr <i>stv u</i> equal
rí:ḡ^L <i>n Ø-ák^L</i> witchcraft	rómé:^L (der.) <i>n Ø-ák^L</i> proverb
rí:ḡákằr (der.) <i>v a-k</i> put down	ròmě̀r <i>v ε</i> 1) measure 2) compare
rí:ḡérăr (der.) <i>v a</i> put inside	rù:ḡi:kằr <i>v ap</i> twisted
rîjăr <i>v a</i> 1) call 2) invite	rù:kě̀jě̀r <i>v ε</i> rain for a long time
tírjằ^L (nomin) <i>n Op</i> name	rù:mě̀r <i>v ε</i> 1) finish, complete 2) decide 3) spend time, pass time
rìkìtérkô^L <i>v cplx-ε</i> lower	rù:mèr íḡit^L <i>num</i> 20
ròkòkó:én^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) scorpion 2) crab	rù:mèr íḡit^L à à:ŋ^L <i>num</i> 30
rómí:^L <i>n Ø-ák^L</i> morning	rù:mèr íḡit^L à òmón^L <i>num</i> 21
rómîḡ (der.) <i>adv</i> in the morning	rù:mèr íḡit^L à péj^L <i>num</i> 22
ró pers pragmatic particle 2 nd pl	rù:mérdô^L <i>v cplx-ε</i> judge
rórîj <i>v a</i> 1) advise	rú:ŋkàn <i>n Ø-ak^L</i> prostitute
ró:ríá:kằr (der.) <i>v dur</i> teach	rújé:^L <i>n Ø-ák^L</i> 1) curve 2) bend 3) crook
	rúŋtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> hunchback
	rú:rújă:kằr <i>stv dur</i> crooked

t

tá^L <i>pers</i> 1s.dat	tà:ŋá:ŋín^L <i>n Ø-ák^L</i> heron
tà:jě̀r <i>v ε</i> 1) harvest 2) collect honey	tà:pě̀r (ipfv. tátápí:kằr) (from Amh. ጻፈ) <i>v ε</i> write
táján (from Amh. ጠጃ mead) <i>n Ø-k^L</i> traditional beer	tá:pí (nomin) <i>n Ø-ε^L</i> letter
támá^L <i>n a^L-ε^L</i> 1) face 2) eye 3) fruit 4) stone, pit	târ <i>n Ø-ák^L</i> meat
támétákán (comp.) <i>adv</i> directly	tá:rwá^L (pl tàwùn) <i>n a^L-Ø</i> field

tàḍájjír <i>v i</i> clap	tè:tè: <i>n Ø-ḵ^L</i> threshing-floor
táḍé <i>n Ø-ε^L</i> tobacco	tè:tòn <i>n n^L-Ø</i> bird
tàḍápú^L <i>n Ø-ĩr^L</i> ash	ték^L <i>n Ø-āk^L</i> fish dam
tágá^L <i>n Ø-kàk</i> camel	téká:ján^L <i>n n^L-er^L</i> firstborn
tágáj^L (from gàjār₂) <i>n Ø-ak^L</i> pretense	tékán^L <i>n Ø-er^L</i> 1) blood relative 2) clan
tágóm^L <i>n Ø-er^L</i> bride	tèkán^L <i>n -án^L-ák^L</i> in-law, relative by marriage
tàjě:r <i>v ε</i> open	tèmán^L (pl tèmà) <i>n -án^L-ák^L</i> firewood
tàjě:r <i>v ε</i> investigate	tércíkàn <i>n Ø-ak^L</i> 1) impotent man 2) barren woman
tàkàwâ:j <i>n Øs</i> rattle	tè:lějě:r <i>v ε</i> bind
tàlà:ḍe <i>n Ø-ā:ṭok^L</i> rock	têm <i>adv</i> in the beginning
tálój <i>n Ø-ε^L</i> swarm	témàn <i>adv</i> instead
tàmà:rě:r (from Amh. ተማረ) <i>v ε</i> learn <i>syn:</i> bàrě:r	tébé^L (from ḍerě:r) <i>n Ø-ak^L</i> thunder
tàmă:r <i>v a</i> drip	témkăr <i>stv u</i> small
tàŋ <i>n Ø-āk^L</i> abscess	tèŋé:lkăr <i>stv u</i> thin
táj^L <i>n Ø-ĩ^L</i> cow	tèŋòní:^L <i>n Ø-ak^L</i> 1) grasshopper 2) locust
tápá:dāmě:r <i>v ε</i> rule over, dominate	tépén^L <i>n Ø-āk^L</i> forehead
tàrbúj <i>n Ø-ā:ṭok^L</i> 1) big drum 2) small drum	tèpér <i>n Ø-ĩ^L</i> shoulder blade
tàrmàn <i>n an^L-ak^L</i> hide of animal	tùjě:r <i>v ε</i> take revenge
tàwě:r <i>v ε</i> 1) snatch 2) seize 3) catch an object in the air	túkăr <i>v a-k</i> scratch
tàwùn pl of tárwá^L	tímân <i>n Ø-āk^L</i> cloud
tè <i>interj</i> hey!	tírì <i>n Ø-ε^L</i> buttock
té:ḍé <i>n Ø-ε^L</i> belt	tídí:gídō^L <i>v cplx-a</i> obey
té:gét <i>n Ø-ε^L</i> pimple	tígí^L <i>n Ø-ak^L</i> 1) gift 2) sacrifice
té:jír <i>v i</i> 1) skin 2) slaughter	
té:l <i>n Ø-kúk^L</i> 1) lake 2) pool	

tígónán^L (fr. var. tígón) <i>n an^L-ak^L</i> shoulder	tò:tò:kě̀r <i>v ε</i> repair
tíjār <i>v a</i> hear	tòdĩ <i>n Ø-ε^L</i> colobus monkey
tíkàcój <i>n Ø-ε^L</i> feast	tòjě̀r <i>v ε</i> 1) annoy 2) disturb
tíkě̀r <i>v ε</i> make mistake	tòkó:lkār <i>stv u</i> narrow
tíkíjé (nomin) <i>n Ø-ε^L</i> 1) mistake <i>syn:</i> cítét^L 2) sin	tóldĩ:kār <i>v ap</i> 1) assemble 2) meet together
tíltíl <i>n Ø-ε^L</i> root	tòlě̀r <i>v ε</i> store up
tímá:dš^L <i>v cplx-a</i> 1) shoot 2) throw	tóní:^L <i>n Ø-ák^L</i> speech, discourse
tímār <i>v a</i> wound	tònĩr <i>v i</i> 1) say 2) explain 3) tell, recount
tín^L <i>pers</i> short <i>P</i> pronoun, 1 st pl	tònákār (der.) <i>v a-k</i> order
tí'ne^L <i>pers</i> short locative pronoun, 1 st pl	tònúrār (der.) <i>v a</i> shout
tíná^L <i>pers</i> short dative pronoun, 1 st pl dative	tòně̀r <i>v ε</i> stop up
tíntímě̀r <i>v ε</i> fold	tójtàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> stopper, plug
tíjě̀jĩr <i>v i</i> 1) dry out 2) spread out	tòpà:jě̀r <i>v ε</i> spit
típĩ: <i>n Ø-ãtək^L</i> shadow	tòpĩr <i>v i</i> 1) continue 2) resume
tíríjá^L (from rĩjār) <i>n op</i> name	tòró:kār <i>v ap</i> trample
tìròjě̀r <i>v ε</i> sneeze	tòró:kĩr (der.) <i>v i</i> stamp (with foot)
títídfĩ:kār <i>v ap</i> lean against	tórój^L <i>n Ø-ε^L</i> flea
tòjě̀r <i>v ε</i> pierce	tótó'kán^L <i>n -án^L-ák^L</i> egg
tójtàn <i>n Ø-ak^L</i> tattoo	tš^L <i>přt</i> so id. ně tš^L (see under ně) <i>interj</i>
tòkě̀r <i>v ε</i> 1) go round 2) (make a) detour 3) surround	tó:dák^L <i>n Ø-ák^L</i> goiter
tò:l <i>n Ø-kũk^L</i> hole	tójš^L <i>n op</i> urine
tòr <i>n Ø-kũk^L</i> smoke	tôm <i>n Ø-ək^L</i> 1) child 2) new thing
tótà <i>n Ø-ε^L</i> harvest season	tòbòjòn <i>n n^L-Ø</i> wing
	tócè <i>adv</i> correct
	tòkijě̀r <i>v ε</i> sweat

tókóǵ <i>n Ø-ε^L</i> lazy	tùcěɾ <i>v ε 1)</i> string 2) bind 3) tether
tóntómǎɾ <i>v a 1)</i> incubate 2) hatch	túctàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> bundle
túr:túk <i>n Ø-ak^L</i> stumbling block, obstruction	tùkěɾ <i>v ε</i> begin
tùǵěɾ <i>v ε</i> roast	túkì (nomin) <i>n Ø-ε^L</i> beginning
túkěɾ <i>v ε 1)</i> join, put together 2) lengthen	tùl <i>n Ø-ɪ^L</i> rain
tù:l <i>num</i> five	tùlǎɾ <i>v a~</i> shave
tù:l à àǵàn <i>num</i> nine	tùmák <i>v i</i> crunch
tù:l à jíɪ^L <i>num</i> eight	tùmál <i>n Ø-ε^L</i> boar
tù:l à òm <i>num</i> six	tùpé:ǵkǎɾ <i>stv u</i> white
tù:l à pé:j^L <i>num</i> seven	tùɾ <i>n Ø-ǎkɔ^L</i> garbage dump
túǵúr^L <i>n Ø-ak^L</i> fear	tùrgùměɾ (from Amh. ተገምግሙ) <i>v ε</i> translate

u

úrúǵ <i>n Ø-ε^L</i> tree, sp.	úǵú^L <i>n Ø-tùn</i> crocodile
úɾěɾ <i>v ε</i> rust	úké:^L <i>n Ø-ak^L</i> squirrel
úr:tútàn (nomin) <i>n Ø-ak^L</i> rust	úlùpêɾ <i>n Ø-ák^L</i> ostrich
ùbù <i>n 0p</i> lung	ùrúr^L <i>n Ø-ák^L</i> waterfall
ùbùǵà:kǎɾ <i>v dur</i> pant	ùtà:lěɾ <i>v ε</i> jump
ùdù:lěɾ <i>v ε 1)</i> ruminate, chew cud 2) belch	ùtěɾ <i>v ε</i> drink
ùǵé: <i>n Ø-k^L</i> pestle	ùtúl^L <i>n Ø-ak^L 1)</i> pit 2) hole

W

wà:cěɾ <i>v</i> ε speak, talk	wè:lěɾ <i>v</i> ε rob
wá:cí <i>n</i> Ø- ε^L 1) news 2) story	wéná^L <i>n</i> a^L -Ø ear
wà:jàn <i>n</i> Ø- ak^L plant	wè:rěɾ <i>v</i> ε 1) alter 2) change
wá:jĩɾ <i>v</i> <i>i</i> 1) transplant 2) plant	wè:tàkǎɾ <i>v</i> <i>a-k</i> 1) move away 2) migrate
wà:kójót <i>n</i> Ø- $ák^L$ God	wé:wé:l^L <i>n</i> Ø- ak^L plunder
wán <i>n</i> Ø- l^L 1) skin 2) skin of fruit 3) shell of groundnut	wé:wé:ɾíkǎɾ <i>v</i> <i>ap</i> swing
wám <i>v</i> ε wither	wèné <i>n</i> Ø- $á:tak^L$ antenna
wá:wán^L <i>n</i> Ø- $ák^L$ marriage	wé:ɲá^L <i>n</i> <i>Op</i> 1) breath 2) life 3) soul 4) spirit of dead 5) ghost
wà:wùj <i>n</i> Ø- k^L 1) sun 2) day	wé:ɲǎɾ <i>v</i> <i>a</i> breathe
wà:cél^L <i>n</i> kin Ø- ak^L father's brother	wéɾ <i>n</i> Ø- $ákɔ^L$ storm
wáká'cák^L <i>n</i> Ø- $ák^L$ 1) crossroads, intersection 2) fork in path	wéj^L <i>n</i> Ø- $ɔk^L$ 1) compound 2) house
wáká:rán <i>n</i> Ø- $ák^L$ scabies	wèjǎɾ <i>v</i> <i>a</i> fry
wà:là:těɾ <i>v</i> ε scratch	wéjkón^L <i>n</i> $ɔn^L$ - $ɔk^L$ seed
wà:làc <i>adv</i> to outside	wèké:rǎɾ <i>v</i> <i>a</i> scrape off
wàlé <i>n</i> Ø- $ĩk^L$ air (breathed)	wèngê:l (from Amh. ወንጌል) <i>n</i> Ø- $ák^L$ gospel
wà:lèc <i>adv</i> from outside	wèngèlǎwí (from Amh. ዊንጌላዊ) <i>n</i> Ø- ε^L evangelist
wángój^L <i>n</i> Ø- ak^L jackal	wì:rìjěɾ <i>v</i> ε turn over
wár^L <i>n</i> Ø-tùn dog	wìděɾ <i>v</i> ε turn
wà:rěɾ <i>v</i> ε look for	wìdérǎɾ (der.) <i>v</i> <i>a</i> turn towards
wàrgáté^L (from Amh. ወረቀት paper) <i>n</i> Ø- ε^L 1) paper 2) book	wílán^L <i>n</i> Ø- ε python
wàrkój^L <i>n</i> Ø- ak^L cattle egret	wô:d <i>interrog</i> who?
wě: <i>interj</i> ouch!	wó:rán^L <i>n</i> Ø- $ák^L$ meaning

wó:rĩr *v i* untie

wòcéjě:r *v ε* **1)** send something to someone **2)** send someone to do something

wócéjtàn (nomin) *n Ø-ak^L* messenger

wón *interrog* which?

wóní^L *n Ø-ε^L* tree, sp.

wònòjě:r *v ε* change

wópé^L *n Ø-ε^L* stem, stalk

wòrí *n Ø-ǎ:tək^L* money

wórí:kàn *n Ø-ak^L* rich man

wórké^L (from Amh. **ወርቅ**) *n Ø-ε^L* gold

wòrwòríkó^L *v cplx-i* bale out

wónkǎr *stv u* near

wó:r *n Ø-ǎkɔ^L* feast

wó:rtàn (nomin) *n Ø-ak^L* host

wò:wòj *n Ø-ǎ:tək^L* **1)** frog **2)** toad

wúđ *n Ø-ak^L* mourning

VI.2.3 English – Majang

A a

aardvark bó:cì:c <i>n</i>	advise ró:ríj <i>v</i>
abandon ŋòdǎr <i>v</i> ; ŋóduǎr <i>v</i>	afternoon ájí'géá <i>adv</i>
abdomen ámɔ̃^L <i>n</i>	afterwards bá'ŋí <i>adv</i>
able ó:l <i>aux</i>	again kékàr <i>adv</i>
about ótè <i>prep</i>	agama lizard bàndángê: <i>n</i>
abscess tàŋ <i>n</i>	agree dòmě:r <i>v</i> ; dégégéríkǎr <i>v</i>
abstain gò:kě:r <i>v</i>	agreement dégeger^L <i>n</i>
abundant ḡó:ká:kǎr <i>stv</i>	air wàlé <i>n</i>
accept bòŋǎr <i>v</i>	alert ḡèdǎr <i>v</i>
accompany dí:dě:r <i>v</i>	all bàŋé <i>adv</i>
account já:ŋíé^L <i>n</i>	allow dòmě:r <i>v</i>
accumulate bòcě:r <i>v</i>	alone mó <i>adv</i>
accuse gàḡě:r <i>v</i>	also ḡò <i>prt</i>
acquaint láláŋí:kǎr <i>v</i>	alter wè:rě:r <i>v</i>
acquaintance dégeger^L <i>n</i>	alveoles ŋà:rí <i>n</i>
across dé:gá^L <i>adv</i>	Amhara àmáré^L <i>n</i>
act ìjá:gǎr <i>v</i>	ancestor òré:^L <i>n</i>
add lòtě:r <i>v</i>	and à <i>coord</i> ; é <i>coord</i> ; nè <i>coord</i> ; nò <i>coord</i>
address càká:kǎr <i>v</i>	anger ŋádí:^L <i>n</i>
admire nájdí:kǎr <i>v</i>	angry lò:kǎr <i>v</i> ; ŋàdǎr <i>v</i>
admit ŋà:dǎr <i>v</i>	animal kè:gùn <i>n</i>
adult bó:lóŋ^L <i>n</i>	

ankle bógó:án^L <i>n</i>	armpit kélnán^L <i>n</i>
announce jà:ŋě:r <i>v</i>	aroma ŋà:kà:t <i>n</i>
announcement já:ŋié^L <i>n</i>	arrange ràgádĩ:r <i>v</i>
annoy tòjě:r <i>v</i>	arrangement íci:ctàn <i>n</i>
answer jùmùrǎ:r <i>v</i>	arrive mèlě:r <i>v</i>
ant bétúmé <i>n</i> ; mò:tà:n <i>n</i> ; mò:ròdíàn <i>n</i>	ashes tàdǎpú^L <i>n</i>
anteater bó:cì:c <i>n</i>	ask kómíjǎ:r <i>v</i>
antelope bòè <i>n</i>	assemble tóldí:kǎ:r <i>v</i>
antenna wèné <i>n</i>	attack gàmĩ:r <i>v</i>
anvil mò:r <i>n</i>	aunt mà:mé:^L <i>nkin</i>
appease gà:nàně:r <i>v</i>	avenge kà:rǎ:r <i>v</i>
apply ointment dōjě:r <i>v</i>	avocado àbòkádó^L <i>n</i>
approach mèlérǵíđó^L <i>v</i>	awake ḡèđĩ:r <i>v</i>
argue pàlámđí:kǎ:r <i>v</i>	away from cǒ:j <i>adv</i>
argument pàlámé^L <i>n</i>	awe é:méjón^L <i>n</i>
arm àrí <i>n</i>	axe pó:wâ:ɟ <i>n</i>

B b

baboon đĩrǎ^L <i>n</i>	bake nàcǵjě:r <i>v</i>
baby cácálè <i>n</i>	bale out wòrwòrí:kó^L <i>v</i>
back bǎŋì <i>n</i> ; jímá^L <i>n</i>	bamboo ḡi:ḡè <i>n</i> ; cómbál <i>n</i>
backbone kúrkúm <i>n</i>	banana mújǐ^L <i>n</i>
backward đĩráké <i>adv</i>	bark gògídí:kǎ:r <i>v</i>
bad ŋé:wénkǎ:r <i>stv</i>	bark of tree órkán^L <i>n</i>
bag kòcè <i>n</i>	barren land kè:wè <i>n</i>

barren woman tércíkàn <i>n</i>	beginning túkì <i>n</i>
barter nàgàdì:kǎr <i>v</i> ; pàlāmě:r <i>v</i>	belch ùdù:lě:r <i>v</i>
basket kántè <i>n</i>	believe ṇà:dír <i>v</i>
bastard lúk^L <i>n</i>	bell děwêl <i>n</i>
bat gándám <i>n</i> ; gàpùt <i>n</i>	bellows kúk^L <i>n</i>
bathe à:dìdì:kǎr <i>v</i>	belt té:fé <i>n</i>
be ètě:r <i>v</i>	bend rúgè:^L <i>n</i>
be not mókó <i>existmrkr</i>	besmear dōpě:r <i>v</i>
be there àr <i>prt</i>	betray gàbě:r <i>v</i>
beam pátántàn <i>n</i>	better dò:c <i>adv</i>
bear ḡàrtě:r <i>v</i>	bewitch lāmě:r <i>v</i>
bear (of animals) ějṇǎr <i>v</i>	biceps bàdĩ <i>n</i>
beard cámún^L <i>n</i>	big bó:bǎr <i>stv</i> ; óbí:kǎr <i>stv</i>
beat bitě:r <i>v</i> ; mālě:r <i>v</i> ; pá:ṇjír <i>v</i>	big drum tàrbúj <i>n</i>
beautiful mèntánkǎr <i>stv</i>	bile ḡàjè <i>n</i>
because àgút^L <i>comp</i> ; cé:dě:n <i>advlizer</i>	bind tè:lějě:r <i>v</i> ; tùcě:r <i>v</i>
bed bè:rój <i>n</i>	bird tè:tòn <i>n</i>
bedbug gérbój^L <i>n</i>	bird of prey gédêl <i>n</i>
bee ṇédán <i>n</i>	bird trap bàlà:tój <i>n</i>
beehive dà:né <i>n</i>	birth pains cú:cúwí:kǎr <i>v</i>
beer tá:ján <i>n</i>	bite kàwě:r <i>v</i>
beewax pógí <i>n</i>	bitter ḡá:jkǎr <i>stv</i>
befit děgégérí:kǎr <i>v</i>	black kójkǎr <i>stv</i>
before gún^L <i>prt</i>	blacksmith ḡé:rtàn <i>n</i>
beg kàlèjír <i>v</i>	bladder bò:lúá'kán^L <i>n</i>
beggar káléjtàn <i>n</i>	blade of grass ṇò:nùn <i>n</i>
begin càkír <i>v</i> ; tùkě:r <i>v</i>	blaze módí:kǎr <i>v</i>

bleed jèrmě̀r <i>v</i>	brain kálbí <i>n</i>
blessing gé:tíé^L <i>n</i>	branch réké'nán^L <i>n</i>
blight búrjàk <i>n</i>	bread náci^L <i>n</i>
blood jéróm <i>n</i>	break ḡàdèjǐr <i>v</i>
blow dí:lě̀r <i>v</i> ; gòtě̀r <i>v</i> ; gòtérkó^L <i>v</i> ; jòngòjě̀r <i>v</i>	break wind pùcùwě̀r <i>v</i>
blow horn gòtě̀r <i>v</i>	breast àpátí^L <i>n</i>
blow nose jùkě̀r <i>v</i>	breath wé:ḡá^L <i>n</i>
blunt díldílkǎr <i>stv</i> ; jìlgí:kǎr <i>stv</i>	breathe wé:ḡǎr <i>v</i>
boar tùmál <i>n</i>	brew jéjǎr <i>v</i>
boast kàlká:kǎr <i>stv</i>	bride tágóm^L <i>n</i>
body é:k^L <i>n</i>	brideprice dó:kún <i>n</i> ; kà:n <i>n</i>
boil ké:jí:kǎr <i>v</i> ; mòrě̀r <i>v</i>	bridge kô:j <i>n</i>
bone émé:nán^L <i>n</i>	bridge of nose èḡén <i>n</i>
bone marrow ḡòlòkán^L <i>n</i>	bright dá:wan^L <i>n</i> ; dá:wí:r <i>v</i> ; já:lě̀r <i>v</i>
book màcá:p <i>n</i> ; màcá:pé^L <i>n</i> ; wàrgáté^L <i>n</i>	bring dókárkó^L <i>v</i>
border dá:rí <i>n</i>	bring out bòḡákǎr <i>v</i>
borrow màcě̀r <i>v</i>	bring up à:wòjǎr <i>v</i>
bother ò:dě̀r <i>v</i>	broom kàḡǎ:k^L <i>n</i>
bottle kóndé <i>n</i>	broth pé: <i>n</i>
bottom dé:ḡá^L <i>adv</i>	brother mácó:kòj^L <i>nkin</i> ; máḡá^L <i>nkin</i>
boundary cáwtún^L <i>n</i>	brother (my) dè:dé: <i>nkin</i>
bow èrgín <i>n</i> ; lê:w <i>n</i>	brother-in-law kóḡè <i>nkin</i> ; ḡr <i>nkin</i>
bowl pélté <i>n</i>	brown jé:kó:tě̀r <i>stv</i>
box càndúk^L <i>n</i>	bubble bùlúnkùr <i>n</i> ; kùrú <i>n</i>
bracelet léjǎn^L <i>n</i>	bucket bàldí: <i>n</i>
brag kàlká:kǎr <i>stv</i>	bud lá:dí <i>n</i>
	buffalo mèjád^L <i>n</i>

bulge júm <i>n</i>	bury kòwǎr <i>v</i>
bump gómǎnǎr <i>v</i> ; júm <i>n</i>	bush ǫúk^L <i>n</i>
bundle túctàn <i>n</i>	but jàkáná^L <i>conj</i> ; má^L <i>coord</i> ; té:nàn <i>coord</i>
burden ǫáták^L <i>n</i>	butterfly bímǐlòt <i>n</i>
burn móǫíkǎr <i>v</i>	buttock tírì <i>n</i>
burst ǫèrǎr <i>v</i>	buy ǫálír <i>v</i>

C c

cackle kè:kǫíkǎr <i>v</i>	caterpillar gú:ni^L <i>n</i> ; kùrǫù <i>n</i>
calabash pòǫǫ^L <i>n</i>	cattle egret wàrkój^L <i>n</i>
calf of leg bólból <i>n</i>	cave kà:kà <i>n</i>
call rǫǎr <i>v</i>	cease gǎjǎr <i>v</i> ; jèjǎr <i>v</i>
calm jèjǎr <i>v</i>	cemetery jímé:^L <i>n</i>
camel tágá^L <i>n</i>	centipede mò:nàmónáè <i>n</i>
camp kà:l <i>n</i>	chaff pètè:kán^L <i>n</i>
cane gùmbój <i>n</i>	chair dǎngé <i>n</i>
canoe émǫ^L <i>n</i>	chameleon mèkèkórót <i>n</i>
capsize gùpǎǫíkǎr <i>v</i>	change kàjǎrǎr <i>v</i> ; wèrǎr <i>v</i> ; wònòjǎr <i>v</i>
carefully kèlòt <i>adv</i>	character kálbí <i>n</i>
caress mómómǎjǎr <i>v</i>	charcoal lò:lòmùn <i>n</i>
carry ǫàtǎkír <i>v</i> ; dí:lǎr <i>v</i> ; è:gògǎr <i>v</i>	chase èpà:jǎr <i>v</i>
carve pàcǎr <i>v</i>	chat ìbá:lír <i>v</i>
cast làměr <i>v</i>	cheek pàrìwàn <i>n</i>
cat ǎǫúré:^L <i>n</i>	chest kókóm^L <i>n</i>
catch gàmír <i>v</i> ; gám:tàn <i>n</i> ; tàwǎr <i>v</i>	chew còmǎr <i>v</i>

chew cud ùdù:lě:r <i>v</i>	cockroach dédébé:nì <i>n</i>
chick nó:kán^L <i>n</i>	coffee mówé <i>n</i>
chicken kò:géle <i>n</i>	coffee leaf kà:rí <i>n</i>
chief ódówén^L <i>n</i>	coil cópcó:mě:r <i>v</i>
child tò:n <i>n</i>	cold càló:kă:r <i>stv</i>
chin nègè:n <i>n</i>	cold weather càlò:kà:t <i>n</i>
chip kètě:r <i>v</i>	collect tà:jě:r <i>v</i>
chisel pówtàn <i>n</i>	colobus monkey tòdĩ <i>n</i>
choke òkò:cě:r <i>v</i>	comb pà:kúcé^L <i>n</i>
choose dámă:r <i>v</i>	come kúrákó^L <i>v</i>
chop kètě:r <i>v</i> ; pàcě:r <i>v</i> ; pàrě:r <i>v</i>	comfort gà:nàně:r <i>v</i>
circumcision jáwé:^L <i>n</i>	command cékié^L <i>n</i>
city kàtàmé <i>n</i>	compare ròmě:r <i>v</i>
clam góngódí <i>n</i>	complain nó:nógá:kă:r <i>v</i>
clan kómój <i>n</i> ; téká:n^L <i>n</i>	complete rù:mě:r <i>v</i>
clap tàbá:jĩ:r <i>v</i>	compound jàk^L <i>n</i> ; wéj^L <i>n</i>
clay cúbój <i>n</i>	compromise à:wòjă:r <i>v</i>
clean mèntánkă:r <i>stv</i>	conceive gàmě:r <i>v</i>
clear kàlě:r <i>v</i>	condole gà:nàně:r <i>v</i>
clearing púrtàn <i>n</i>	congratulate mù:cě:r <i>v</i>
cliff cá:kòj <i>n</i> ; círpè <i>n</i>	conquer lòcídí:kă:r <i>v</i>
close kòrĩ:r <i>v</i>	consumed pèdĩ:r <i>v</i>
clot gòṇě:r <i>v</i>	continue tòpĩ:r <i>v</i>
cloth àbî: <i>n</i>	contradict òó:jĩ:r <i>v</i>
clothing article àbî: <i>n</i>	cook ké:júkă:r <i>v</i> ; kějă:r <i>v</i>
cloud tímân <i>n</i>	cooking stone dějṇ^L <i>n</i>
club gùmbój <i>n</i>	corn mà:kólój <i>n</i>

corn cob dé:dénè <i>n</i>	crocodile úgúl <i>n</i>
corpse bú:cé <i>n</i>	crone ɲà:j <i>n</i>
correct líkì <i>adv</i> ; tó:cè <i>adv</i>	crook rú:ɲé <i>n</i>
cotton jír bí <i>n</i>	crooked rúrú:ɲá:kár <i>stv</i>
cotton plant jír bí <i>n</i>	cross èkà:ɲè:r <i>v</i>
cough kà:ɲè:r <i>v</i>	crossroads wáká'cák <i>n</i>
count íkò:mír <i>v</i>	crow dó:rír <i>v</i>
county dó: <i>n</i>	crowd bò:kà:kà:t <i>n</i>
courtyard kér <i>n</i>	crunch tùmák <i>v</i>
cousin pápá <i>nkin</i>	crush ḡérár <i>v</i>
cover mì:ɲè:r <i>v</i>	cry kùdè:r <i>v</i>
cow táj <i>n</i>	cudget gùmbój <i>n</i>
coward ḡó:j <i>n</i>	cultivate púrè:r <i>v</i>
crab ròkòkó:én <i>n</i>	cup màtágé <i>n</i>
crack ḡàḡàlè:r <i>v</i>	current ápání <i>n</i>
cracked pòm:pó:ckár <i>stv</i>	curse kó:j <i>n</i> ; kò:ɲè:r <i>v</i> ; là:mè:r <i>v</i>
craving ɲóḡḡ <i>n</i>	curve rú:ɲé <i>n</i>
crawl gògḡjār <i>v</i> ; pùpù:tè:r <i>v</i>	custom bá:ré <i>n</i>
create ìjá:gár <i>v</i>	cut kètè:r <i>v</i> ; ògàrè:r <i>v</i>
crest of bird dì:cè <i>n</i>	cut open pó:dír <i>v</i>
crevice lái:tàn <i>n</i>	cut through jàwè:r <i>v</i>
cripple gó:rè <i>n</i>	

D d

dance dù:bùèt <i>n</i> ; dù:bùjè:r <i>v</i> ; ìbá:lír <i>v</i>	darkness ɲù:gùr <i>n</i>
---	---------------------------------

daughter-in-law è:mè:kǎ:j <i>nkin</i>	destroy cò:kě:r <i>v</i>
dawn ìrkĩr <i>v</i> ; kòlèt <i>n</i>	detour (make a) <i>v</i> tò:kě:r <i>v</i>
dawn (at) írkíd <i>adv</i>	dew réré^L <i>n</i>
day ḡé:nó <i>n</i> ; ḡóŋ^L <i>n</i> ; wà:wùj <i>n</i>	diarrhea páján^L <i>n</i>
day after tomorrow kó:^L ájtínán <i>adv</i>	die rèrǎr <i>v</i>
day before yesterday kó ájtínán <i>adv</i>	different mòàn <i>adv</i>
dead person rèrkónj <i>n</i>	difficult ò:dě:r <i>v</i>
deaf person kítí:dít <i>n</i>	dig kètě:r <i>v</i> ; kòwǎr <i>v</i>
death rèr <i>n</i>	dig up mòntě:r <i>v</i>
debt mácé: <i>n</i>	diminish jò:rǎr <i>v</i>
deceive ràmě:r <i>v</i>	dip ḡé:cě:r <i>v</i> ; mòkòdídí:kǎr <i>v</i>
decide rù:mě:r <i>v</i>	directly támétàkán <i>adv</i>
decorate ŋàdě:r <i>v</i>	dirt dó: <i>n</i>
decrease pàkàtĩr <i>v</i>	dirty ŋé:wénkǎr <i>stv</i>
deep ḡùkúr:kǎr <i>stv</i>	disappear bàdě:r <i>v</i> ; pàkàtĩr <i>v</i>
deepen kòwǎr <i>v</i>	discourse tóní:^L <i>n</i>
defeat lòcídí:kǎr <i>v</i>	disdain dàrà:jě:r <i>v</i>
defecate pèjàrǎr <i>v</i>	disease górí:^L <i>n</i>
defend ḡá:ridó^L <i>v</i>	distress là:ŋój <i>n</i>
delay ká:ḡĩr <i>v</i>	disturb tò:jě:r <i>v</i>
den ó:cón <i>n</i>	ditch kó:r <i>n</i>
deny mòdě:r <i>v</i>	dive lápťě:r <i>v</i>
descend ḡùrḡùdĩ:kǎr <i>v</i>	divide kà:cě:r <i>v</i>
descendant kómój <i>n</i>	divine future òrĩr <i>v</i>
desert pà:tòn <i>n</i>	do àrĩr <i>v</i>
desire dějě:r <i>v</i>	dog wár^L <i>n</i>
despise dàrà:jě:r <i>v</i>	domesticate à:wòjǎr <i>v</i>

dominate tápá:dámě:r <i>v</i>	drop òrř:r <i>v</i>
donkey kú'rój <i>n</i>	drought pà:lkà:t <i>n</i>
don't! kàt <i>prt</i>	drown lí:lě:r <i>v</i>
door kèkè <i>n</i> ; kórtàn <i>n</i>	drunk pòjār <i>v</i>
doorway cover kórtàn <i>n</i>	dry pá:ltùkār <i>stv</i>
dove kúl'bě:r <i>n</i>	dry out tìné:jř:r <i>v</i>
down dě^L <i>adv</i> ; dě:gá^L <i>adv</i> ; pà:nì <i>adv</i>	dry season má:tó <i>n</i>
drag pùrù:tě:r <i>v</i>	dry up òòkě:r <i>v</i>
dragonfly giltàtá:mén^L <i>n</i>	dull đıldílkār <i>stv</i> ; jìlgí:kār <i>stv</i>
draw è:kě:r <i>v</i> ; gà:cě:r <i>v</i>	dung beetle búllú:^L <i>n</i>
dream pérkíé <i>n</i>	dusk káj <i>n</i>
drink ùtě:r <i>v</i>	dust dú:dú:^L <i>n</i>
drip tàmār <i>v</i>	duty rémé:^L <i>n</i>
drive away òjě:r <i>v</i>	dwarf má:jě^L <i>n</i>
drizzle cácáj^L <i>n</i>	dwell bè:đř:r <i>v</i>

E e

eagle đòkòwé:t^L <i>n</i>	edge cáwtún^L <i>n</i>
ear wéná^L <i>n</i>	eel cúwöj <i>n</i>
early kójé:mé <i>adv</i>	egg tótó'kán^L <i>n</i>
earring lò:tí <i>n</i>	egg shell pàkàlām <i>n</i>
earthworm múná <i>n</i>	egoistic dàrà:jě:r <i>v</i>
east èdèn <i>adv</i>	eight tù:l à jít^L <i>num</i>
eat đāmār <i>v</i>	eighteen árn à tù:l à jít^L <i>num</i>
eat not àdà <i>neg</i>	eighty pòlpólé^L jó:^L àṅànk <i>num</i>

elbow kògòd <i>n</i>	ethnic area ḏó: <i>n</i>
elder bó:lóŋ^L <i>n</i>	ethnic group kómój <i>n</i>
elephant áŋé^L <i>n</i>	evade bòdǽr <i>v</i>
elephantiasis bámbáci <i>n</i>	evangelist wèngèlàwí <i>n</i>
eleven á:rn à òmóŋ^L <i>num</i>	evaporate dúŋǽr <i>v</i>
embrace gàmúrkó^L <i>v</i>	even àràc <i>adv</i>
empty còkón <i>adv</i>	exactly like that ìcìgìcìgì <i>adv</i>
encounter làŋǽr <i>v</i>	exchange nàgàdì:kǽr <i>v</i>
end pédà:n <i>n</i>	excision jáwé:^L <i>n</i>
enemy gúmá:kén^L <i>n</i>	excrement ŋó:d^L <i>n</i>
engaged bòjcìjǽr <i>v</i>	exist ḡé:lǽr <i>v</i>
enough gàjǽr <i>v</i>	exit ŋà:rákó^L <i>v</i>
enter gú:gúŋǽr <i>v</i>	expensive óbí:kǽr <i>stv</i>
entrance hall ḏépó <i>n</i>	explain tònǽr <i>v</i>
epidemic rèr <i>n</i>	eye támá^L <i>n</i>
equal rómá:kǽr <i>stv</i>	eyebrow pìlàn <i>n</i>
escape bòdǽr <i>v</i> ; bòdì:kǽr <i>v</i>	eyelash pìlàn <i>n</i>
especially kédòm <i>adv</i>	

F f

face òḏó^L <i>n</i> ; támá^L <i>n</i>	fan gòtǽr <i>v</i>
fade kójúrárkó^L <i>v</i>	far jòwé:rkǽr <i>stv</i>
faint bò:là:kǽr <i>stv</i>	farm púrǽr <i>v</i>
fall ḏìrárkó^L <i>v</i>	farmer íjá:gén^L <i>n</i>
famine pà:lkà:t <i>n</i>	fart pùcùwǽr <i>v</i>

fast gòrgórkǎr <i>stv</i>	fight kà:rǎr <i>v</i>
fat gò:mùrǎr <i>v</i> ; mó:ré <i>n</i>	fill èpèrǎr <i>v</i>
father ḡà:ḡá <i>nkin</i>	fin pí:tó:j <i>n</i>
father (his/her) épèn <i>nkin</i>	find lànǵr <i>v</i>
father (my) bà:bé:^L <i>nkin</i>	find not càně:r <i>v</i>
father (your) bà:bé:^L <i>nkin</i>	finger pól:pól <i>n</i>
father-in-law kè:rék:^L <i>nkin</i>	finger nail cópól:kój <i>n</i>
fear túḡúr:^L <i>n</i>	finish pèḡr <i>v</i> ; rù:mě:r <i>v</i>
feast tíkà:cój <i>n</i> ; wó:r <i>n</i>	fire mád:^L <i>n</i>
feather lòmùn <i>n</i>	fire starting sticks kòmè <i>n</i>
feel ḡé:cě:r <i>v</i> ; jòḡr <i>v</i>	fireplace kójtán:^L <i>n</i>
female pé:t^L <i>nkin</i>	firewood tèmán:^L <i>n</i>
female animal ḡà:j <i>n</i>	firmly kèḡik <i>adv</i>
fence kér <i>n</i> ; mà:cà:ré <i>n</i>	first òmòḡé:n <i>n</i>
ferment ḡù:pù:jě:r <i>v</i>	firstborn téká:ján:^L <i>n</i>
fertile soil àpíné:^L <i>n</i>	fish kòḡḡjě:r <i>v</i> ; ólt^L <i>n</i>
fetch ḡé:ḡé:jákǎr <i>v</i>	fish dam ték:^L <i>n</i>
fetish cú:mí:^L <i>n</i>	fish hook kòḡḡ <i>n</i>
fetus (be a) ḡàmě:r <i>v</i>	fish trap kòḡḡ <i>n</i>
fiancé mé:j^L <i>n</i>	fisherman kúḡḡ:tàn <i>n</i>
fiancée mé:j^L <i>n</i>	five tù:l <i>num</i>
field tá:wá:^L <i>n</i>	five hundred ḡíbê: tù:l <i>num</i>
fierce ḡàḡkákǎr <i>stv</i>	flame pèlé:pèlé: <i>n</i>
fifteen á:rḡ à tù:l <i>num</i>	flat ḡèḡḡérkǎr <i>stv</i>
fifty pól:pólé^L jò:^L pé:j^L à á:rḡ^L <i>num</i>	flea tórój^L <i>n</i>
fig á:bé <i>n</i>	flee ḡòḡǎr <i>v</i>
fig tree á:bé <i>n</i>	float lé:líá:kǎr <i>v</i>

flour ótùt <i>n</i>	forge ḡérân <i>n</i>
flow gònǎr <i>v</i>	forget gà:làkǎr <i>v</i> ; móndí:kǎr <i>v</i>
flower máké^L <i>n</i>	fork in path wáká'cák^L <i>n</i>
flute cé:té <i>n</i>	four àṇàn <i>num</i>
fly kàjǎnín^L <i>n</i> ; pìrě:r <i>v</i>	fourteen á:rn à àṇàn <i>num</i>
fly (biting) ápè:r <i>n</i>	fourty pólpólé^L jó:^L pé:jk^L <i>num</i>
flying ant dúmú:r'tú:n^L <i>n</i>	free of charge còkón <i>adv</i>
foam kùrú <i>n</i>	friend cà:kóm^L <i>n</i> ; pírá:^L <i>n</i>
fold tíntímě:r <i>v</i>	frog wò:wòj <i>n</i>
follow nòmě:r <i>v</i>	frond (of palm) réké'nán^L <i>n</i>
food dāmà <i>n</i>	frontier dá:rí <i>n</i>
footprint íré:^L <i>n</i>	fruit tá:má^L <i>n</i>
forbid ḡà:rǎr <i>v</i>	fry wějǎr <i>v</i>
forcefully ḡànkàwkà:t <i>adv</i>	full ḡnà:kǎr <i>stv</i> ; kéré:c <i>adv</i> ; kétèw <i>adv</i>
ford gò:gòj <i>n</i>	full moon éjén^L <i>n</i>
forearm àrí <i>n</i>	funeral pì: <i>n</i>
forehead tépén^L <i>n</i>	fur àmùn <i>n</i>
forest dúk^L <i>n</i>	

G g

gall ḡàjè <i>n</i>	garlic kùlúbí^L <i>n</i>
gall bladder gújí^L <i>n</i>	gather kòṇǎr <i>v</i>
game ìbá:l^L <i>n</i>	gecko bò:rò <i>n</i>
garbage dump tùr <i>n</i>	generous kà:cě:r <i>v</i>
garden wà:jàn <i>n</i>	get lànjír <i>v</i>

get well bòdérkó^L <i>v</i>	grandmother kà:ké^L <i>nkin</i>
ghost wé:ŋá^L <i>n</i>	grass élt^L <i>n</i>
gift tígi^L <i>n</i>	grasshopper tèŋdñí^L <i>n</i>
gill bàlgàjàn <i>n</i>	grassland élt^L <i>n</i>
giraffe kijámén^L <i>n</i>	grave pòn tòkòwònk <i>n</i> ; pì: <i>n</i>
girl pér^L <i>n</i>	gravel gìdè: <i>n</i>
give gàðè:r <i>v</i>	graze (of bullet) ðàrè:r <i>v</i>
give birth ðàrtè:r <i>v</i>	greedy gólkär <i>stv</i>
glory éméjón^L <i>n</i>	green còlídär <i>stv</i>
gnaw gèjür <i>v</i>	green mamba kékétí <i>n</i>
go kè:ðär <i>v</i> ; ŋà:rär <i>v</i>	greet ðigòjè:r <i>v</i>
go in gú:gúpär <i>v</i>	greeting ðigój <i>prt</i>
go out (of light) là:rär <i>v</i>	grind gíjär <i>v</i>
go round tò:kè:r <i>v</i>	grinding stone gò:rí <i>n</i>
goat kémt^L <i>n</i>	groan bándúrär <i>v</i>
god cú:mi^L <i>n</i>	ground dó: <i>n</i>
God wà:kójót <i>n</i>	group pójn <i>n</i>
goiter tó:ðák^L <i>n</i>	grow ðòlò:rè:r <i>v</i>
gold wórké^L <i>n</i>	growl gómè:r <i>v</i>
good dò:c <i>adv</i> ; mèntánkär <i>stv</i>	grumble nó:mógákär <i>v</i>
gospel wèngê:l <i>n</i>	grunt ó:jè:r <i>v</i>
gossip lá:gápär <i>v</i> ; lá:gápè:r <i>v</i> ; lá:gápón^L <i>n</i>	guard kò:rè:r <i>v</i>
government màngíctí^L <i>n</i>	guest kómát^L <i>n</i>
granary pàlè <i>n</i>	guide lòwür <i>v</i> ; ðóðwén^L <i>n</i>
grandchild ká:kè: <i>nkin</i>	gum ŋà:rí <i>n</i>
grandfather ápé:^L <i>nkin</i> ; òré: <i>nkin</i>	gun káwój^L <i>n</i>
	guts ðíkí:'ján^L <i>n</i>

H h

haggle pàlámě:r <i>v</i>	headman ódówén^L <i>n</i>
hail málwán <i>n</i>	heal è:bòdě:r <i>v</i>
hair àmùn <i>n</i>	healer ɲéj^L <i>n</i>
hair of maize jílój <i>n</i>	healthy mèntánkă:r <i>stv</i>
half bitàk <i>quant</i>	heap bóctàn <i>n</i>
hammer dù:dák <i>n</i>	heap up bòcě:r <i>v</i>
hand àrí <i>n</i>	hear tíjă:r <i>v</i>
handle gámtàn <i>n</i>	heart ɓà:j <i>n</i>
hang ìcî:r <i>v</i>	heavy dîlkă:r <i>stv</i>
hang up láláwă:r <i>v</i>	hedge kér <i>n</i>
hard ɓànkáwkă:r <i>stv</i>	heel gîné <i>n</i>
harden ɓánkă:wró^L <i>v</i>	hello dîgój <i>pvt</i>
hardship làŋój <i>n</i>	help jòlě:r <i>v</i>
hare dé:lécéc^L <i>n</i>	hem dîrtàn <i>n</i>
harvest dótî:r <i>v</i> ; tà:jě:r <i>v</i>	her cêm <i>pers</i>
harvest season tótà <i>n</i>	herd îrě:r <i>v</i> ; pón <i>n</i>
hat dòrój <i>n</i>	here cè:d <i>adv</i> ; cè:dí^L <i>adv</i> ; ìcî^L <i>adv</i>
hatch tóntómă:r <i>v</i>	hernia ɲú:ltàn <i>n</i>
hate ɓójî:r <i>v</i>	heron tà:ɲá:ɲín^L <i>n</i>
have lákî^L <i>v</i>	hesitate ɓàkèjdî:kă:r <i>v</i>
have, possess làtùkă:r <i>v</i>	hey! tè <i>interj</i>
hawk mèkélém^L <i>n</i>	hiccough lî6^L <i>n</i>
he cêm <i>pronoun</i> ; cénk <i>contrastive</i> ; ré <i>pragmatic</i>	hide àgàlî:r <i>v</i> ; dùgě:r <i>v</i> ; dùgídî:kă:r <i>v</i>
head ódó^L <i>n</i>	hide of animal tàrmàn <i>n</i>

high bòngdòrě̀r <i>v</i>	hot weather pá:kán^L <i>n</i>
hill jú:m <i>n</i> ; kúrkúm <i>n</i>	hour cájtí^L <i>n</i>
him cè:n <i>pers</i>	house ɲák^L <i>n</i> ; wéj^L <i>n</i>
hip pàká:cój^L <i>n</i>	how many? ègèr <i>interrog</i>
hippopotamus ɲòm <i>n</i>	how? èk <i>interrog</i>
his (pl) génk <i>poss</i>	hug gà:múrkó^L <i>v</i>
his (sg) né:k <i>poss</i>	huge bó:bằr <i>stv</i>
hit bitě̀r <i>v</i> ; bò:lě̀r <i>v</i> ; màlě̀r <i>v</i> ; pá:ɲj̃r <i>v</i>	hum ì:lià:kằr <i>v</i>
hoe gà:cój <i>n</i> ; mó:mónằr <i>v</i>	human being ídfí^L <i>n</i>
hoe (big) dòmâ: <i>n</i>	hump of cow dàlí <i>n</i>
hold gà:mj̃r <i>v</i>	hunchback rúɲtàn <i>n</i>
hole tò:l <i>n</i> ; ùtúl^L <i>n</i>	hundred dfibé^L <i>num</i>
hollow còkón <i>adv</i>	hunger ɲá:w^L <i>n</i>
hollow out kú:kúrà̀r <i>v</i>	hunt jè:gòjdfíkằr <i>v</i> ; lùgèjě̀r <i>v</i>
honey ètéd^L <i>n</i>	hunter ádámójín^L <i>n</i>
honor è:mèjằr <i>v</i>	hunting net kúré <i>n</i>
hoof cóbí <i>n</i>	hurry mè:jà:kằr <i>v</i> ; pìrě̀r <i>v</i>
horn kólbé <i>n</i> ; lù:rí <i>n</i>	hurt oneself mé:kằr <i>stv</i>
horse gángój^L <i>n</i>	husband bà:búj <i>n</i>
host wórtàn <i>n</i>	husk kólé <i>n</i> ; kòrě̀r <i>v</i>
hot pá:kě̀r <i>stv</i>	hut lówtàn <i>n</i>
hot pepper mèrmét^L <i>n</i>	hyena dfuɲéd^L <i>n</i>

I i

I cá:k^L <i>contrastive</i> ; èt <i>pronoun</i> ; rá <i>pragmatic</i>	idea kóbfí^L <i>n</i>
--	--

if ɔ̀kà̀n <i>comp</i>	inheritance ɔ̀fó: <i>n</i>
ill gòrĩr <i>v</i>	in-law ré:g <i>nkin</i> ; tèkán^L <i>n</i>
illegitimate child lúk^L <i>n</i>	innocent mèntánkàr <i>stv</i>
illness góri^L <i>n</i>	insult ɲó:ná^L <i>n</i> ; ɲó:nàr <i>v</i>
imitate gàjãr <i>v</i>	intercede gìbìjẽr <i>v</i>
implore kàlèjĩr <i>v</i>	interest ɲóɔ́ɔ̀cè <i>n</i>
important déjẽr <i>v</i>	intersection wáká'cák^L <i>n</i>
impotent tércíkàn <i>n</i>	intestinal worm jé:tí <i>n</i>
increase cì:pẽr <i>v</i>	intestines díkí:'ɲán^L <i>n</i>
incubate tóntómãr <i>v</i>	investigate mérménãr <i>v</i> ; tàjẽr <i>v</i>
indicate ɲò:pẽr <i>v</i>	invite rĩjãr <i>v</i>
inexpensive bálá:kãr <i>stv</i>	iron áwé <i>n</i>
inhabit bè:dĩr <i>v</i>	island ácù:lé <i>n</i>
inhabitant bé:dtàn <i>n</i>	it cè:n , cẽ:n <i>pronoun</i> ; cénk <i>contrastive</i>

J j

jackal wángóǵ^L <i>n</i>	judge rù:mérdǵ^L <i>v</i>
jaw gámá'án^L <i>n</i>	juice có:rtàn <i>n</i>
jinx rí:ḡẽr <i>v</i>	jump ùtá:lẽr <i>v</i>
join túkẽr <i>v</i>	just à:cì <i>adv</i> ; à:ná <i>prt</i>
journey éɲé:kón^L <i>n</i>	

K k

keep rí:ḡẽr <i>v</i>	kick díkẽr <i>v</i>
-----------------------------	----------------------------

kidney mó:ɲán^L <i>n</i>	knee kórɲán^L <i>n</i>
kill ḡòkòdɪ:kǎ <i>v</i> ; ḡòkòtɪr <i>v</i> ; móɸɪ:kǎ <i>v</i> ; ɲò:lě <i>v</i>	knife áɾé <i>n</i>
kind àkómó <i>n</i> ; kómój <i>n</i> ; mèntánkǎ <i>stv</i>	knock gòɲgòɲě <i>v</i>
kingfisher kéllé:kùt <i>n</i>	knock against gó:ɲánǎ <i>v</i>
kiss cámḡójǎ <i>v</i>	knock down jègě <i>v</i>
kitchen hut páɲ^L <i>n</i>	knot ḡbó <i>n</i> ; réwtàn <i>n</i>
knead màlà:jě <i>v</i>	know ḡégérǎ <i>v</i>
	knowledge ḡégérón^L <i>n</i>

L I

labour cú:cúwíkǎ <i>v</i>	lay egg ěɲǎ <i>v</i>
lack ràkàtě <i>v</i>	lazy tókój <i>n</i>
ladder cígí^L <i>n</i>	lead lòwír <i>v</i>
ladle góté^L <i>n</i>	leader mèrí^L <i>n</i>
lair ó:cón <i>n</i>	leaf pí:ɲón^L <i>n</i>
lake té:l <i>n</i>	leaf of maize kólé <i>n</i>
lamp lámbe^L <i>n</i>	leak jèjǎ <i>v</i>
lance béá^L <i>n</i>	lean against títíɸɪ:kǎ <i>v</i>
land dòkír <i>v</i> ; dó: <i>n</i>	learn bàrě <i>v</i> ; tàmà:rě <i>v</i>
language átó^L <i>n</i>	leave something somewhere ɲòḡǎ <i>v</i>
larynx góróɲcóm <i>n</i>	leech ḡáɲá:ɲìɲ <i>n</i>
last ɲé:ḡá <i>det</i> ; pédtàn <i>n</i>	left kántá^L <i>adv</i>
later kó:^L ḡínkómk <i>adv</i>	leftovers càkái: <i>n</i>
laugh rògě <i>v</i>	leg ḡérán^L <i>n</i>
law ígí^L <i>n</i>	lemon lòmí:^L <i>n</i>

lend màcídí:gídɔ̃^L <i>v</i>	liquor ógô:l <i>n</i>
lengthen túkě:r <i>v</i>	listen gèlè:wě:r <i>v</i>
lengthily kəmàp <i>adv</i>	little bálá:kǎr <i>stv</i>
leopard dòmò:n <i>n</i>	liver ná:j <i>n</i>
leprosy dò:bój <i>n</i>	lizard célcél <i>n</i>
let go ɲòdǎr <i>v</i>	like this kójùnk <i>adv</i>
let me! gúndě:n <i>prt</i>	load bòcě:r <i>v</i> ; ḡàtá:k^L <i>n</i> ; ḡàtākǐ:r <i>v</i>
let's! kó^L <i>prt</i>	locust tɛ̀ɲòní:^L <i>n</i>
letter pìdél <i>n</i> ; tá:pí <i>n</i>	log dó:rí <i>n</i>
lick jà:tě:r <i>v</i>	long jé:dó:kǎr <i>stv</i>
lie pón^L <i>n</i> ; ràmě:r <i>v</i>	look at kò:rě:r <i>v</i>
lie down dédéríkǎr <i>v</i> ; dúnárkó^L <i>v</i>	look for wà:rě:r <i>v</i>
life wé:ɲá^L <i>n</i>	loose kèlòt <i>adv</i>
lift bòngò:rě:r <i>v</i>	loosen á:jkǎr <i>v</i>
light dǎ:wán^L <i>n</i> ; pòjókǎr <i>stv</i>	lose càně:r <i>v</i> ; là:rǎr <i>v</i>
light fire lòwǐ:r <i>v</i>	lost bàdě:r <i>v</i>
lightning ná:lán^L <i>n</i>	louse ɲètín <i>n</i>
like òkó <i>prep</i>	love pòrǐ:r <i>v</i>
like that kócèk <i>adv</i>	lower rìkìtérkó^L <i>v</i>
like this kócùnk <i>adv</i>	lower grinding stone mé:dí <i>n</i>
lime kórmè <i>n</i>	lukewarm jìɲjìkǎr <i>stv</i>
limp kàmǎr <i>v</i>	lung ùbù <i>n</i>
lion dépé^L <i>n</i>	

M m

machete jámè <i>n</i>	meat târ <i>n</i>
mad person márátíkàn <i>n</i> cójnìkàn <i>n</i>	mediate gìbìjě̀r <i>v</i>
maggot kùrù <i>n</i>	medicine kòrúc^L <i>n</i>
maize mà:kólój <i>n</i>	meet lànjír <i>v</i> ; tóldí:kár <i>v</i>
maize flower cóco^Lán^L <i>n</i>	meeting càcábé^L <i>n</i>
make ìjá:gār <i>v</i>	melt lójě̀r <i>v</i>
malaria bùcák <i>n</i>	messenger wócéj̀tàn <i>n</i>
male mò:j <i>nkin</i>	middle kór <i>n</i>
mallet pò:wāj <i>n</i>	migrate wè:tàkār <i>v</i>
many ḡó:ká:kār <i>stv</i>	milk ě̀njār <i>v</i> ; ércé:^L <i>n</i>
marker já:ntàn <i>n</i>	millet dà:gùcé <i>n</i>
market gàbìjój <i>n</i>	miscarriage ḡòkòtítáró^L <i>v</i>
marriage bónjì:^L <i>n</i> ; wá:wán^L <i>n</i>	mistake cìtét^L <i>n</i> ; tíkíjé <i>n</i>
marry bònjír <i>v</i>	mix cá:péjār <i>v</i>
marsh cóké <i>n</i>	molar tooth gámá^Lán^L <i>n</i>
mask mí:ntàn <i>n</i>	money wòrí <i>n</i>
master cú:mí^L <i>n</i>	monitor lizard dí:líkìc <i>n</i>
mat épáttàn <i>n</i>	monkey dè:rò <i>n</i>
maybe còkà <i>adv</i>	month éjén^L <i>n</i>
mead ógò:l <i>n</i>	moon éjén^L <i>n</i>
meal càkái:^L <i>n</i>	morning rómí:^L <i>n</i>
mean cé:kě̀r <i>v</i>	mortar pá:n^L <i>n</i>
meaning wó:rán^L <i>n</i>	mosquito méltít <i>n</i>
measure ròmě̀r <i>v</i>	moth dúbì <i>n</i>

mother (his/her) éméc^L <i>nkin</i>	mud block cúḡój <i>n</i>
mother (my) indí^L <i>nkin</i>	mud wasp bìlìngîr <i>n</i>
mother (your) ḡá:ḡá^L <i>nkin</i>	mudfish gòmbé^L <i>n</i>
mother-in-law kèrè:k^L <i>nkin</i>	murder ḡòkòtîr <i>v</i>
mould gá:cé <i>n</i> ; mú:wě:r <i>v</i>	muscle mó:ḡán^L <i>n</i>
mountain édén <i>n</i> ; kúrkúm <i>n</i>	mushroom bòḡóḡ^L <i>n</i>
mourning wúḡ <i>n</i>	mushy food cápátàn <i>n</i>
mouse kílt^L <i>n</i>	music còḡgúj <i>n</i>
mouth átó^L <i>n</i>	mute person kítí:dít <i>n</i>
move kòḡě:r <i>v</i>	my (pl) gánk <i>poss</i>
move away wè:tàkăr <i>v</i>	my (sg) nák <i>poss</i>
mud dókóḡ^L <i>n</i>	

N n

nail mìcìmá:rí^L <i>n</i>	need dějě:r <i>v</i>
name tíríjá^L <i>n</i>	needle mútá^L <i>n</i>
namesake mòḡóḡ^L <i>n</i>	neg kîr <i>aux</i>
naming ceremony órpán^L <i>n</i>	neighbour pírá^L <i>n</i>
nape of neck ḡó:lán^L <i>n</i>	nephew cóm <i>nkin</i>
narrow tòkó:lkăr <i>stv</i>	new moon éjén^L <i>n</i>
nasal mucus kùḡḡàn <i>n</i>	news wá:cí <i>n</i>
navel bó:l^L <i>n</i> ; kèrjòn <i>n</i>	night káj <i>n</i>
near ó:ḡkùḡ <i>adv</i> ; wó:ḡkăr <i>stv</i>	nine tù:l à àḡḡàn <i>num</i>
nearby jók <i>adv</i>	nineteen á:ḡn à tù:l à àḡḡàn <i>num</i>
neck ḡóḡḡ^L <i>n</i>	ninety pólḡólé^L jó^L àḡḡàḡk à á:ḡḡ^L <i>num</i>

noise dó:ran^L <i>n</i> ; kòngój <i>n</i>	now cìcè^L <i>adv</i> ; cìcè^L <i>adv</i> ; cìcò^L <i>adv</i>
nose èhén <i>n</i>	now (discourse particle) óré <i>prt</i>
notice méménǎr <i>v</i>	nurse gǐjǐr <i>v</i>

O o

oath kù:lmè:t <i>n</i>	open tàjǐr <i>v</i>
obey tídf:gidó^L <i>v</i>	or kéjgún^L <i>coord</i> ; kéjn^L <i>conj</i> ; mánk <i>coord</i> ; mánkíré <i>conj</i>
obligation rémé:^L <i>n</i>	orange bùtùkámí^L <i>n</i>
obstruct ǎjǐr <i>v</i>	order tónákǎr <i>v</i> ; tònúrgúdó^L <i>v</i>
obstruction tú:túk <i>n</i>	orphan ǎkáyǎd <i>n</i>
obtain lǎnjǐr <i>v</i>	ostrich úlùpê:n <i>n</i>
office bí:ró <i>n</i>	other òm <i>det</i>
often òtó:p <i>adv</i>	others ǎgò <i>det</i>
oil jějí^L <i>n</i>	ouch! wě: <i>interj</i>
oil palm bódé^L <i>n</i> ; jímtí <i>n</i>	our (pl) gànk <i>poss</i>
okay dò:c <i>adv</i> ; kók <i>prt</i>	our (sg) nànk <i>poss</i>
old bó:lón^L <i>n</i> ; bólónúrárkó^L <i>v</i>	outside wàlàc <i>adv</i>
old person gútárin^L <i>n</i>	over there gòj <i>adv</i>
once more ín^L kékàr <i>adv</i>	overtake dòjǐr <i>v</i>
one òmón^L <i>num</i>	overturn lòkǐr <i>v</i>
one certain òm <i>det</i>	owl gùmùn <i>n</i>
one-string violin kèdèndén^L <i>n</i>	owner dúmá:t^L <i>n</i>
onion cùnkúrtí^L <i>n</i>	ox jègúj <i>n</i>
only dáké:dà <i>adv</i>	

P p

pack gàbě̀r <i>v</i>	peck ìyò:pě̀r <i>v</i>
paddle kè:wě̀r <i>v</i> ; ópàl <i>n</i>	peel ḡá:cír <i>v</i> ; kòrě̀r <i>v</i>
pail bàldî <i>n</i>	peg jáŋtàn <i>n</i>
pain mè:kàt <i>n</i>	pelican éncí <i>n</i>
paint bô:jâ:k <i>n</i>	penalty gópân <i>n</i>
palate kádánđán^L <i>n</i>	pepper bàrbàròt <i>n</i>
palm branch réké^Lnán^L <i>n</i>	perch pàlè <i>n</i>
palm tree bódé^L <i>n</i>	perhaps kàdēŋ <i>adv</i>
pangolin kòŋ <i>n</i>	permit dò:mě̀r <i>v</i>
pant ùbùgà:kâr <i>v</i>	persuade kòŋě̀r <i>v</i>
pap cápátàn <i>n</i>	pestle ùdé: <i>n</i>
papaya pàpájé^L <i>n</i>	phlegm ká:kántàn <i>n</i>
paper wàrgáté^L <i>n</i>	pick dámằr <i>v</i>
parrot màjmájòt^L <i>n</i>	pick fruit pó:đúrkó^L <i>v</i>
partridge kámŋí: <i>n</i>	pick up kòŋằr <i>v</i>
pass đòjîr <i>v</i>	piece ŋápátàn <i>n</i>
pass time rù:mě̀r <i>v</i>	pierce lèmtě̀r <i>v</i> ; tò:jě̀r <i>v</i>
path gòpàn <i>n</i>	pig kùtúr <i>n</i>
pay kòjîr <i>v</i>	piglet cà:pólé^L <i>n</i>
payer kójtàn <i>n</i>	pimple té:gét <i>n</i>
payment kójí:^L <i>n</i> ; kójtàn <i>n</i>	pineapple ànànáci^L <i>n</i>
peace jà:kàt <i>n</i>	pipe kòcíé <i>n</i>
peanut àkú:r^L <i>n</i>	pit ùtúl^L <i>n</i>
pebble jé:wè <i>n</i>	pit of fruit támá^L <i>n</i>

pity ɲádí: <i>n</i>	pound kɛ̀gǎ: <i>v</i>
place cò:n <i>n</i> ; ɲòn <i>n</i> ; rí:ḃɛ̀: <i>v</i>	pour out lòkɛ̀: <i>v</i>
plague rɛ̀: <i>n</i>	power ɓànkàwkà:t <i>n</i>
plan èkéd ^L <i>n</i> ; ràgádí: <i>v</i>	powerful ɓànkáwkǎ: <i>stv</i>
plank pá'rán ^L <i>n</i>	praise pò:cɛ̀: <i>v</i> ; pò:cíjé ^L <i>n</i>
plant cò:wɛ̀: <i>v</i> ; wá:jí: <i>v</i>	pray ɗándámá:kǎ: <i>v</i>
plants ɲòɲì <i>n</i>	prayer ɗándámón ^L <i>n</i>
plaster pú:ctàn <i>n</i>	pregnant làk ámf <i>v</i>
plate lókòj <i>n</i>	prepare ké:jíkǎ: <i>v</i> ; kùpà:jɛ̀: <i>v</i> ; ràgádí: <i>v</i> ; ícícɛ̀: <i>v</i>
play còngùjɛ̀: <i>v</i> ; íbá:lí: <i>v</i>	pretend tàgá ^L <i>n</i>
plead kàlɛ̀jɛ̀: <i>v</i>	prevent ká:ḃí: <i>v</i>
please! àdàràt <i>interj</i> ; ré <i>pers</i>	price gátí <i>n</i>
pluck dú:pɛ̀: <i>v</i> ; pò:dí: <i>v</i>	priest ké:cí ^L <i>n</i>
plug tóntàn <i>n</i>	problem ràkáté ^L <i>n</i>
pocket kí:cí ^L <i>n</i>	problematic ò:dɛ̀: <i>v</i>
point cú:k ^L <i>n</i> ; ò:pɛ̀: <i>v</i>	project pròjɛ̀t <i>n</i>
poison ɗɛ:pí: <i>v</i> ; mǎrjɛ̀'n	promise kù:lmè:t <i>n</i>
polish pò:cɛ̀: <i>v</i>	properly ké:ḃm <i>adv</i>
polygamy ɲàkiè <i>n</i>	prophecy pɛ̀rkà <i>n</i>
pool té:l <i>n</i>	prostitute rú:ɲkàn <i>n</i>
poor gíròjɗí:kǎ: <i>v</i>	protect ɓá:ridó ^L <i>v</i>
poor man gírójkan <i>n</i>	proverb rómé: ^L <i>n</i>
porcupine àján <i>n</i> ; ɲónkólé <i>n</i> ; kòɲcì:lám <i>n</i>	pull ɲú:kɛ̀: <i>v</i> ; pùrù:tɛ̀: <i>v</i>
postpone ká:ḃí: <i>v</i>	punish gó:pǎ: <i>v</i>
potato ɓàmbé: ^L <i>n</i>	punishment gó:pân <i>n</i>
potter's kiln gí:gíró ^L <i>n</i>	puppy bùcùlé <i>n</i>

pus mè:tòák^L <i>n</i>	put down rí:ḡákǎr <i>v</i>
push dīrǎr <i>v</i> ; mì:dīr <i>v</i>	put inside rí:ḡérǎr <i>v</i>
push inside mùkǎr <i>v</i>	put together tú:kǎr <i>v</i>
put rí:ḡér <i>v</i>	python wílǎṅ^L <i>n</i>

Q q

quarrel ḡǎ:kǎn <i>n</i>	quotative ké <i>conj</i>
quiver cò:móṅ <i>n</i>	

R r

rabbit dé:lékéc^L <i>n</i>	red pepper mèrmét^L <i>n</i>
rafter pátántàn <i>n</i>	reed ḡi:ḡè <i>n</i>
rain è:kǎr <i>v</i> ; rù:kèjǎr <i>v</i> ; tùl <i>n</i>	reedbuck ḡòè <i>n</i>
rainbow àmbá'cój <i>n</i>	refusal bóṅí:^L <i>n</i>
rainy season bàngí <i>n</i>	bunch of bananas ḡùndí <i>n</i>
rat cimbí:^L <i>n</i>	register mèckèbǎr <i>v</i>
rattle jíké:^L <i>n</i> ; jìkǎr <i>v</i> ; tàkàwâṅ <i>n</i>	relationship lálǎṅ^L <i>n</i>
razor á:tùṅ <i>n</i>	relative tékán^L <i>n</i>
read àmbàbǎr <i>v</i>	relative by marriage tékán^L <i>n</i>
really é:kérè <i>adv</i>	remain dákǎr <i>v</i>
really? ánè <i>interj</i>	remember kòḡúrko^L <i>v</i>
rebuke gópǎr <i>v</i>	remote future kój <i>adv</i>
recount story tòṅr <i>v</i>	repair tò:tò:kǎr <i>v</i>
red dé:kǎr <i>stv</i>	repay kójḡí:kǎr <i>v</i>

repentance dó:ján^L <i>n</i>	rip pú:dě:r <i>v</i>
reply jùmùrǎr <i>v</i> ; múrǐr <i>v</i>	ripe à:dí:kǎr <i>stv</i> ; á:dó:rǎr <i>v</i>
report já:ŋíé^L <i>n</i>	ripen à:dí:kǎr <i>stv</i>
repositioning kókóó^L <i>n</i>	rise up ŋà:r ráŋá:ná <i>v</i>
reputation lá:gáŋón^L <i>n</i>	river gòró^L <i>n</i>
request kómíjǎr <i>v</i> ; kómíjón^L <i>n</i>	road gòpàn <i>n</i>
resemble gǎjǎr <i>v</i>	roast mèdě:r <i>v</i> ; tù:ǎjě:r <i>v</i>
resolve ŋějě:r <i>v</i>	rob wè:lě:r <i>v</i>
respect è:mějǎr <i>v</i>	rock tàlà:dè <i>n</i>
response mélci^L <i>n</i>	roll gìrgìdì:kǎr <i>v</i>
rest ímíjǎr <i>v</i>	roof ájé:ràn <i>n</i>
restless réréríkǎr <i>v</i>	room gòdé <i>n</i>
resume tòpǐr <i>v</i>	root tíltí <i>n</i>
return jùmùrǎr <i>v</i> ; múrákó^L <i>v</i>	rotten mòjě:r <i>v</i>
return (itr) múrǐr <i>v</i>	rough ŋàcákáwkǎr <i>stv</i>
revenge ká:rn^L <i>n</i>	rub mómómjě:r <i>v</i> ; pàjò:tě:r <i>v</i>
reverence éméjón^L <i>n</i>	rubbish dí:ré <i>n</i>
rib kó:ltún^L <i>n</i>	ruined cò:kìdì:kǎr <i>v</i>
rich òdò:rě:r <i>v</i>	rule over tápá:dǎ:ně:r <i>v</i>
rich man wórí:kàn <i>n</i>	ruminate ùdù:lě:r <i>v</i>
rid oneself of òrǐr <i>v</i>	run rérǐr <i>v</i>
right dídíká^L <i>adv</i> ; líkì <i>adv</i>	rural area kénté <i>n</i>
ring dèwèlě:r <i>v</i>	rust úrtě:r <i>v</i> ; úrtútàn <i>n</i>

S s

sack kòcè <i>n</i>	seem f'tó <i>interj</i>
sacrifice tígí^L <i>n</i>	seize tàwě̀r <i>v</i>
sad ṇàdír <i>v</i>	self é:k^L <i>pro</i>
saliva dě:rwó^L <i>n</i>	selfish gólkār <i>stv</i>
salt mó:í: <i>n</i>	sell ḡáldíḡó^L <i>v</i>
sand jé:we <i>n</i> ; kè:we <i>n</i>	send wòcějě̀r <i>v</i> ; wòcějě̀r <i>v</i>
sandal kòpán^L <i>n</i>	senile person bó:lón^L <i>n</i>
sated ḡó:dórá̀r <i>v</i>	separate kà:cě̀r <i>v</i>
save rí:ḡě̀r <i>v</i>	servant íjá:gén^L <i>n</i>
saw cè:cěkě̀r <i>v</i> ; màkájí^L <i>n</i>	serve íjá:gār <i>v</i>
say ārír <i>v</i> ; tònír <i>v</i>	set dè:děwě̀r <i>v</i> ; rí:ḡě̀r <i>v</i>
say goodbye pàkkàtār <i>v</i> ; pàkkátí:kār <i>v</i>	settle ṇějě̀r <i>v</i>
scabies wàkárân <i>n</i>	seven tù:l à péj^L <i>num</i>
scar ḡí:ḡí <i>n</i>	seventeen á:rn à tù:l à péj^L <i>num</i>
scar (decorative) gá:cé <i>n</i>	seventy pólpólé^L jó^L jí:tík^L à árṇ^L <i>num</i>
scare rà:mě̀r <i>v</i>	sew ḡémír <i>v</i>
scatter kè:tě̀r <i>v</i>	sewn object ḡé:ntàn <i>n</i>
scorpion ròkòkó:én^L <i>n</i>	shadow rì: <i>n</i> ; típí: <i>n</i>
scrape wèkérār <i>v</i>	shake òjókě̀r <i>v</i>
scratch tíkār <i>v</i> ; wàlà:tě̀r <i>v</i>	shame ké:n <i>n</i>
seated bè:dír <i>v</i>	share kà:kàcār <i>v</i>
second pè:jém <i>ordnum</i>	sharp ḡómkār <i>stv</i> ; ké:wán^L <i>n</i>
see dè:ně̀r <i>v</i>	sharpen ḡá:cír <i>v</i> ; ké:wír <i>v</i>
seed wéjkón^L <i>n</i>	sharpened ké:wán^L <i>n</i>

shave tùlǎr <i>v</i>	sing ì:lià:kǎr <i>v</i>
she cè:n , cě:n <i>pronoun</i> ; cénk <i>contrastive</i>	singe rà:wǎr <i>v</i>
sheep jínkùj <i>n</i>	sink lí:lě:r <i>v</i>
shell pòròtě:r <i>v</i>	sister mácó:kòj^L <i>nkin</i> ; mápná^L <i>nkin</i>
shell of groundnut wám <i>n</i>	sister (my) dè:dé: <i>nkin</i>
shelter pá:pè <i>n</i>	sister-in-law ð:r <i>nkin</i>
shield gà:cín <i>n</i>	sit down dòkǎr <i>v</i> ; dòkǎr dǎ^L <i>v</i>
shin cé:^Llán^L <i>n</i>	situation ótè <i>n</i>
shine dá:wǎr <i>v</i> ; ná:lě:r <i>v</i>	six tù:l à òm <i>num</i>
shirt cémíj^L <i>n</i>	sixteen á:rn à tù:l à òm <i>num</i>
shiver pí:dě:r <i>v</i>	sixty pólpólé^L jó:^L jí:tík^L <i>num</i>
shoe cá:mé^L <i>n</i> ; kòpán^L <i>n</i>	skeleton émé:nán^L <i>n</i>
shoot gí:d^L <i>n</i> ; tímá:dǎ^L <i>v</i>	skin té:jǎr <i>v</i> ; wám <i>n</i>
short ðínjätúkǎr <i>stv</i>	skin of fruit wám <i>n</i>
shorten jàwě:r <i>v</i>	skull ðdǎ^L <i>n</i>
shoulder tígónán^L <i>n</i>	sky dà:rì <i>n</i>
shoulder blade tèpér <i>n</i>	slack kèlòt <i>adv</i>
shout ó:jě:r <i>v</i> ; tònúrǎr <i>v</i>	slap pá:ŋǎr <i>v</i>
show jà:ŋě:r <i>v</i>	slaughter ŋò:lě:r <i>v</i> ; té:jǎr <i>v</i>
shrew dé:dénè <i>n</i>	slave lámójín^L <i>n</i>
shrivelled mó:rě:r <i>v</i>	sleep dé:gá:ǎr <i>v</i> ; dūdūnǎr <i>v</i>
shut kòrǎr <i>v</i>	sleepy dé:gá:ǎr <i>v</i>
sick gòrǎr <i>v</i>	slide dèrtě:r <i>v</i>
sickle á:ré <i>n</i>	slime bòlból^L <i>n</i>
side gó:^L <i>n</i> ; kó:ltún^L <i>n</i>	slippery dòrtó:kǎr <i>stv</i>
sin tíkíjé <i>n</i>	slither rérǎr <i>v</i>
	slowly kèlòt <i>adv</i>

small témkǎr <i>stv</i>	sorcerer ɲéj^L <i>n</i>
small drum tàrbúj <i>n</i>	sore dó:cój <i>n</i> ; júr^L <i>n</i>
small piece of wood pàpâl <i>n</i>	sorghum ɲèdɛɲ^L <i>n</i>
smear dɔɲɛr <i>v</i>	sorrow ɓàkɛj <i>n</i>
smell ɛɲàdǎr <i>v</i> ; ɲà:kàt <i>n</i>	soul wé:ɲá^L <i>n</i>
smell bad ɲá:kǎr <i>stv</i>	sound dó:ran^L <i>n</i> ; kòngój <i>n</i>
smile ɲèdɛ:mɛr <i>v</i>	soup pé: <i>n</i>
smoke dú:ɲɛr <i>v</i> ; tò:r <i>n</i>	sour kówɛr <i>v</i>
smoke fish rà:wír <i>v</i>	sow cò:wɛr <i>v</i>
smooth ɲòlɲólkǎr <i>stv</i>	spank dɪɲɛr <i>v</i>
snail gà:ndɛ <i>n</i>	spark rè:rémún <i>n</i>
snake kó:kó^L <i>n</i>	speak wà:cɛr <i>v</i>
snatch tàwɛr <i>v</i>	spear béá^L <i>n</i>
sneeze tiròjɛr <i>v</i>	spear handle kó:rán^L <i>n</i>
sniff ɛɲàdǎ:kǎr <i>v</i>	speech tóní:^L <i>n</i>
snore ɲárótówǎr <i>v</i>	speed gòrgòrkǎr <i>stv</i>
snot kùrɲàn <i>n</i>	spend time rù:mɛr <i>v</i>
so à <i>conj</i> ; tɔ^L <i>prt</i>	spider jépcój <i>n</i>
soak cùpkɛr <i>v</i>	spider's web kòlkòdǎ:dén^L <i>n</i>
soar jé:ɲɛr <i>v</i>	spill gùpàtɛr <i>v</i>
soft kòkó:kǎr <i>stv</i> ; ɲòlɲólkǎr <i>stv</i>	spirit of dead wé:ɲá^L <i>n</i>
soil dó: <i>n</i>	spit tòpà:jɛr <i>v</i>
soldier àmàcíní^L <i>n</i>	spitting cobra gúmí^L <i>n</i>
sometimes kɛɓú: <i>adv</i>	splendor éméjón^L <i>n</i>
song í:líá^L <i>n</i>	split vines ɲànír <i>v</i>
son-in-law ɛ:mè:kǎj <i>nkin</i>	spoil cò:kɛr <i>v</i> ; mòjɛr <i>v</i>
soon kègúpún <i>adv</i>	spoiled cò:kidí:kǎr <i>v</i>

spoon mànkíá^L <i>n</i>	stinger cùwè:t <i>n</i>
spot pòn <i>n</i>	stink ṇá:kǎr <i>stv</i>
spread jà:mě:r <i>v</i>	stir ṇòṇĩr <i>v</i>
spread out tṇé:jĩr <i>v</i>	stomach ámd^L <i>n</i>
spring lé:lák^L <i>n</i>	stone gìdē: <i>n</i> ; támá^L <i>n</i>
sprinkle càwě:r <i>v</i>	stool bàrcúm <i>n</i> ; dàngé <i>n</i>
sprout ḏi:garákó^L <i>v</i>	stop gàjě:r <i>v</i> ; ṇèjě:r <i>v</i>
spy mù:ʒí <i>n</i> ; mù:ʒjě:r <i>v</i>	stop up tòṇě:r <i>v</i>
squat dó:ḏĩr <i>v</i>	stopper tóṇtàn <i>n</i>
squeak rè:tēt: <i>n</i> ; rè:tētě:r <i>v</i>	store up tòlě:r <i>v</i>
squeeze có:rě:r <i>v</i>	stork kòdóbí: <i>n</i>
squirrel úké:^L <i>n</i>	storm wér <i>n</i>
stab mùkě:r <i>v</i>	story kó:mán^L <i>n</i> ; wá:cí <i>n</i>
stack pón <i>n</i>	straddle ḏírkíjákǎr <i>v</i>
stalk ḡòkòtúrko^L <i>v</i>	straight cēm <i>adv</i>
stalk of plant wópé^L <i>n</i>	straighten kēmĩr <i>v</i>
stamp tòrókĩr <i>v</i>	strain food ṇéjǎr <i>v</i>
stand ètě:r <i>v</i>	stranger kó:nát^L <i>n</i>
star màrjòn <i>n</i>	strangle ḡòkò:cě:r <i>v</i>
stay bè:ḏĩr <i>v</i>	strength ḡànkàwkà:t <i>n</i>
steal àgàlĩr <i>v</i>	stretch kě:rĩr <i>v</i>
steam dú:ṇě:r <i>v</i>	strike bitě:r <i>v</i> ; màlě:r <i>v</i>
steer mè:mě:r <i>v</i>	string mél^L <i>n</i> ; tùcě:r <i>v</i>
stem wópé^L <i>n</i>	strip off kòrě:r <i>v</i>
step ṇàwítě:r <i>v</i>	strong ḡànkáwkǎr <i>stv</i>
sticky màḡòkòṇkǎr <i>stv</i>	stubborn dàrà:jě:r <i>v</i>
sting cù:wě:r <i>v</i>	stumble mè:ʒà:kǎr <i>v</i>

stumbling block túr'túk <i>n</i>	sunset ájígè <i>n</i>
stump kácíkír <i>n</i>	surprised nàjě̀r <i>v</i> ; nánájíkằr <i>v</i> ; ṇátîr <i>v</i>
stupid person bádtàn <i>n</i>	surround tòkě̀r <i>v</i>
stutter bógó^L <i>n</i>	swallow gépě̀r <i>v</i>
subtract bitàkě̀r <i>v</i>	swarm tálój <i>n</i>
succeed gàjě̀r <i>v</i>	swear kòṇě̀r <i>v</i>
suck có:ḡě̀r <i>v</i>	sweat tòkìjě̀r <i>v</i>
suckle gìjě̀r <i>v</i>	sweep gá:lîr <i>v</i>
suffer ràkàtě̀r <i>v</i>	sweet ṇòṇjókằr <i>stv</i>
sugar cane kàḡikán^L <i>n</i>	sweet potato bàmbé:^L <i>n</i>
suit ḡégégéríkằr <i>v</i>	swell ṇájórằr <i>v</i> ; ṇájórằr <i>v</i>
sun wà:wùj <i>n</i>	swim lèjằr <i>v</i>
Sunday càmbáté^L <i>n</i>	swing wérwéríkằr <i>v</i>
sunrise gíbì <i>n</i>	sword áré <i>n</i>

T t

taboo ká:bán^L <i>n</i> ; ká:ḡîr <i>v</i>	tattoo gá:cé <i>n</i> ; gà:cě̀r <i>v</i> ; tó:jtàn <i>n</i>
tail có:c^L <i>n</i> ; kú:l^L <i>n</i> ; pítój <i>n</i>	tax gìbírì^L <i>n</i>
take bòṇîr <i>v</i> ; dí:lě̀r <i>v</i> ; èkàṇě̀r <i>v</i>	teach róríákằr <i>v</i>
take off pìrèdḡ^L <i>v</i>	tear pò:kě̀r <i>v</i>
take revenge tìjě̀r <i>v</i>	tears pìlètàn <i>n</i>
talk wà:cě̀r <i>v</i>	tell tònîr <i>v</i>
talk with each other wà:cì:ḡikằr <i>v</i>	temple of head pàrìwàn <i>n</i>
tarantula kàjtě̀r <i>n</i>	ten árn <i>num</i> ; gúrún <i>num</i>
taste lè:lèmè:t <i>n</i> ; pà:rîr <i>v</i>	tend livestock kò:rě̀r <i>v</i>

tendon mé:lát <i>n</i>	thread kírí^L <i>n</i>
tendril àtàwàn <i>n</i>	threaten dèmě:r <i>v</i>
termite émâ:r <i>n</i>	three jít^L <i>num</i>
termite hill jómpól <i>n</i>	thresh màlě:r <i>v</i>
tether tùcě:r <i>v</i>	threshing-floor tè:tè: <i>n</i>
thank pò:cě:r <i>v</i>	throat ηóđđ^L <i>n</i>
thatch ú:túmtàn <i>n</i>	throb gùpà:ηě:r <i>v</i>
their (pl) gènk <i>poss</i>	throw bà:ldí:đđ^L <i>v</i> ; mérmé <i>n</i> ; tímá:đđ^L <i>v</i>
their (sg) nènk <i>poss</i>	throw away òrĩ:r <i>v</i>
then cà:đí^L <i>adv</i>	throwing stick kó:rán^L <i>n</i>
there cá:^L <i>adv</i> ; cà:đí^L <i>adv</i> ; cà:nâ <i>adv</i> ; cò:đ <i>adv</i> ; có^L <i>dem</i> ; gé^L <i>adv</i> ; đcó^L <i>adv</i>	thunder téđé^L <i>n</i>
thereafter cá:^L <i>adv</i>	tickle kèlkèlě:r <i>v</i>
these ìcígì <i>dem</i>	tie kórkóđăr <i>v</i>
they cè:g <i>contrastive</i> ; cé:ik^L <i>pronoun</i> ; ré <i>pragmatic</i>	time cájtí^L <i>n</i> ; ótè <i>n</i>
thick đıldílkăr <i>stv</i> ; gò:mùrăr <i>v</i>	tired bò:là:kăr <i>stv</i>
thief àgált^L <i>n</i>	toad wò:wòj <i>n</i>
thin kèwkéwkăr <i>stv</i> ; tèηé:lkăr <i>stv</i>	tobacco táđé <i>n</i>
thing áñ^L <i>n</i>	tobacco pipe kòcíé <i>n</i>
things òlà <i>n</i>	today đéncè <i>adv</i>
think kòđĩ:r <i>v</i>	toe pólpól <i>n</i>
third jíté:n^L <i>ordnum</i>	together àgút^L òmón^L <i>adv</i>
thirteen á:rñ à jít^L <i>num</i>	tomato gòηgór^L <i>n</i>
thirty rù:mèr ídít^L à à:rñ^L <i>num</i>	tomorrow kó:^L álé <i>adv</i>
thorn đéjñ^L <i>n</i>	tongue káđá^L <i>n</i>
thousand kúmé^L <i>num</i>	tooth ηèdàn <i>n</i>
	torch lámbé^L <i>n</i>
	torn pò:kíđĩ:kăr <i>v</i>

tortoise ḡòkórjǎn^L <i>n</i>	tribute gìbírí^L <i>n</i>
touch ḡé:cě̃r <i>v</i>	trouble ràkáté^L <i>n</i>
towards cò:m <i>dem</i> ; còlàk <i>prep</i>	troublemaker rébéckàn <i>n</i>
towards them gá^L <i>dem</i>	trousers cúúrj^L <i>n</i>
town kàtámé <i>n</i>	truly é:kérè <i>adv</i>
track dérán^L <i>n</i>	trunk of tree dó:rí <i>n</i>
trader nàgá:dé^L <i>n</i>	truth é:kê:r <i>n</i>
tradition báré^L <i>n</i>	try pà:rír <i>v</i>
traitor ká:dítàn <i>n</i>	turkey kò:géle <i>n</i>
trample tòró:kǎr <i>v</i>	turn widě̃r <i>v</i>
translate dò:mě̃r <i>v</i> ; tùrgùmě̃r <i>v</i>	turn over wì:rjě̃r <i>v</i>
transplant wá:jír <i>v</i>	turn round ḡàñír <i>v</i>
trap gò:mòj <i>n</i> ; kàñír <i>v</i>	turn towards widérǎr <i>v</i>
travel è:ḡèkǎr <i>v</i>	turtle dú:dúèn <i>n</i>
traveler é:ḡéktàn <i>n</i>	twelve á:rn à pé:j^L <i>num</i>
tree két^L <i>n</i>	twenty rù:mèr ídít^L <i>num</i>
tree species cáo:j^L <i>n</i> ; có:r^Lmój <i>n</i> ; cókó:cí <i>n</i> ; dácój <i>n</i> ; dàmpé <i>n</i> ; dèké <i>n</i> ; dóké^L <i>n</i> ; dùè <i>n</i> sesbania sesban; dò:ḡàn <i>n</i> ; é:ròj <i>n</i> ; énkój^L <i>n</i> ; gà:mũj <i>n</i> ; gídí^L <i>n</i> ; gò:ḡé <i>n</i> ; gó:múj^L <i>n</i> ; jú:já <i>n</i> ; jú:jé <i>n</i> ; jé:mé^L <i>n</i> ; jù:kúl <i>n</i> ; kéjáj <i>n</i> ; kòbé <i>n</i> ; kú:rí <i>n</i> ; ú:púj <i>n</i> ; wóní^L <i>n</i>	twenty-one rù:mèr ídít^L à òmóḡ^L <i>num</i>
tremble pí:dě̃r <i>v</i>	twenty-two rù:mèr ídít^L à pé:j^L <i>num</i>
tribe kómój <i>n</i>	twilight ká:j <i>n</i>
	twin ólákàn <i>n</i>
	twist mèñě̃r <i>v</i>
	twisted rù:dí:kǎr <i>v</i>
	two pé:j^L <i>num</i>
	two hundred dí:bê: pé:j^L <i>num</i>

U u

udder ílán^L <i>n</i>	unsettled réréríkǎ <i>v</i>
ugly ɲé:wénkǎ <i>stv</i>	untie wó:rǐr <i>v</i>
umbilical cord ɲé:d^L <i>n</i>	unwrap ḡàkàtǐr <i>v</i>
uncle már:'lé:^L <i>nkin</i> ; wàcél^L <i>nkin</i>	up èdèn <i>adv</i> ; kì <i>adv</i>
uncover bú:kǎ <i>v</i>	upper arm bàdǐ <i>n</i>
under dèrēj <i>adv</i>	upwards ràṇàṇà <i>adv</i>
undress kárkárǎ <i>v</i>	urinate ɲé:wǐr <i>v</i>
unload bòṇúrks^L dó:ká <i>v</i>	urine tó:ǵ^L <i>n</i>
unripe ḡɲjätúkǎ <i>stv</i> ; dí:nánkǎ <i>stv</i>	used to bàrǎ <i>v</i>

V v

valley cákòj <i>n</i>	visible ḡé:lǎ <i>v</i>
vegetation ɲòṇì <i>n</i>	vision pérkié <i>n</i>
vein mè:rìn <i>n</i>	visit lè:wǎ <i>v</i>
venom of snake márjǐ^L <i>n</i>	visitor kómá:t^L <i>n</i>
very jét <i>adv</i>	voice dó:ran^L <i>n</i>
village dú:ré <i>n</i>	vomit pàjǎ <i>v</i>
vine mél^L <i>n</i> ; lòṇgólò:t <i>n</i>	vulture cò:lílǎṇ^L <i>n</i>

W w

waist ḡé:tón^L <i>n</i>	wait for kòrǎ <i>v</i>
wait bè:dǐr <i>v</i>	wake up ḡè:dǐr <i>v</i>

walk ɲàwítě̀r <i>v</i>	where? éɛ̃^L <i>interrog</i>
walking stick gùmbój <i>n</i>	which? wón <i>interrog</i>
wall réktàn <i>n</i>	whip mérmé <i>n</i>
wander dókě̀r <i>v</i>	whisper jè:jègě̀r <i>v</i>
want dě̀jě̀r <i>v</i>	whistle kóllójě̀r <i>v</i>
war ká:rn^L <i>n</i>	white kòpùlkār <i>stv</i> ; tùpé:ɲkār <i>stv</i>
warthog èdùgé <i>n</i> ; kùtúr <i>n</i>	white man pàránjɛ̃^L <i>n</i>
wash à:dír <i>v</i> ; à:didí:kār <i>v</i>	whitewash kórmè <i>n</i>
watch kòrě̀r <i>v</i>	who? wô:d <i>interrog</i> ; wó:dāk <i>interrog</i>
water má:w^L <i>n</i>	whole ɛ̀ɲà:kār <i>stv</i>
waterfall ápání <i>n</i> ; ùrúr^L <i>n</i>	wicked ɲé:wénkār <i>stv</i>
waterhole bókúj <i>n</i>	wickerwork pérè <i>n</i>
wave pó:ɲán <i>n</i>	widen cì:pě̀r <i>v</i>
wax gípój <i>n</i>	widespread bàká:ɲkār <i>stv</i>
we ètɛ̃ɲk^L <i>pronoun</i> ; ré <i>pragmatic</i>	wife jàrtí <i>n</i>
weak bò:l <i>adv</i> ; bò:là:kār <i>stv</i>	wild cat lámàlámé^L <i>n</i>
weave àrír <i>v</i>	wind jòngój <i>n</i>
weed mó:mónār <i>v</i> ; ɲòɲùn <i>n</i>	window màckó:tí^L <i>n better</i>
weeds ɲòɲùn <i>n</i>	wing tòbò:jòn <i>n</i>
weep kùdě̀r <i>v</i>	wipe off kérkédār <i>v</i>
weight dílkà:t <i>n</i>	wisdom dě̀gérón^L <i>n</i>
well bòdě̀r <i>v</i> ; kédòm <i>adv</i> ; lé:lák^L <i>n</i> ; mèntánkār <i>stv</i>	witch ɲéj^L <i>n</i>
west pà:mì <i>adv</i>	witchcraft rí:ò^L <i>n</i>
wet dòdó:kār <i>stv</i>	wither wá:ɲ <i>v</i>
what? jíkôn <i>interrog</i>	without àtí <i>prep</i>
when? òkód <i>interrog</i>	woman jàrtí <i>n</i>
	womb ɲé:d^L <i>n</i>

wood ké:t^L <i>n</i>	wrap ɓúwě:r <i>v</i>
word pé:ní <i>n</i>	wrap up cóŋcómě:r <i>v</i>
work ɪjá:g^L <i>n</i> ; ɪjá:gǎr <i>v</i>	wring out có:rě:r <i>v</i>
worker ɪjá:gén^L <i>n</i>	wrinkle pór <i>n</i>
world dó: <i>n</i>	wrinkled mó:rě:r <i>v</i>
worm ó:púnóŋ <i>n</i>	wrist àrí <i>n</i>
wound dó:cóŋ <i>n</i> ; júr^L <i>n</i> ; tímǎr <i>v</i>	write tà:pě:r <i>v</i>

Y y

yawn àmě:r <i>v</i>	you! ɪnè <i>pro</i>
year èmè <i>n</i>	young átéŋ^L <i>n</i>
yes ĩ <i>prt</i>	young man átéŋ^L <i>n</i>
yesterday kó álé <i>adv</i>	your (pl, pl) gònk <i>poss</i>
yet ín^L <i>adv</i>	your (pl, sg) nónk <i>poss</i>
you _{pl} cók^L <i>contrastive</i> ; ɪnák^L <i>pronoun</i> ; ró <i>pragmatic</i>	your (sg, pl) gómk <i>poss</i>
you _{sg} cénk^L <i>contrastive</i> ; ɪn , ín^L <i>pronoun</i> ; ré <i>pragmatic</i>	your (sg, sg) nók <i>poss</i>

Z z

zebra **kómí^L** *n*